

9 772298 1095006

საზოგადოებრივ-ცოდნათუნიკი ჟურნალი

პერიოდული
გაზეთი

პრიტი

1134 /2
2017

12

2017/ლექტობერი

12 (266)

გოთი ჯოვანი
ტერმოჭიდა

სარჩევი

პროზა	1	გოთი კოპალა ოქრომჭედელი
	12	ჯაბა ზარქუა სიყვარული ხრუშოვკაში
თარგმანი	20	ფრენსის სკოტ ფიცჯერალდი თამასუქი ინგლისურიდან თარგმნა თამარ ლომიძემ
	28	ტედ ჰიუზი ლექსები წიგნიდან "ყვავი. მისი ცხოვრება და სიმღერები" ინგლისურიდან თარგმნა ზვიად რატიანმა
ინტერვიუ	33	იუდიტა ა. ჯონ-ჩეფმენი საუბარი მიშელ ტურნიესთან ფრანგულიდან თარგმნა ელისაბედ ჯიჯავაძემ
ნიგნის ნაღიმები	39	მალხაზ ხარბეღია მო იენის „ღვინის ქვეყანა“ – ჭამა-სამის ქაოსი
კრიტიკა	44	თამაზ ვასაძე დასავლური პრინციპების იმედით
პორტრეტი	47	ზურაბ კიკნაძე მეესტროს პროზა
რეცენზია	53	ჯონ ბენვილი დასასრული დასაწყისისას ინგლისურიდან თარგმნა თამარ ლომიძემ

გარეკანი: მამუკა ტყეშელაშვილი

პრილი

საზოგადოებრივ-ლიტერატურული ასოციაცია
"არილის" ყოველთვიური გამოცემა

The Literary Magazine "Arili"

რედაქტორები
მალხაზ ხარბეღია
მადიან შამანაძე

მხატვარი მამუკა ტყეშელაშვილი

კორექტორი ინა არჩუაშვილი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა თამაზ ჩხაიძე

პროექტის მენეჯერი ეკა ხარბეღია

სარედაქციო საბჭო

რატი ამაღლობელი, ია ანთაძე, ანდრო ბუაჩიძე, ლაშა ბულაძე, თამაზ ვასაძე, გიორგი კეკელიძე, ზურაბ კიკნაძე, ვასილ მალაფერიძე, ზვიად რატიანი, ჯიმშერ რეხვიაშვილი, ირაკლი სამსონაძე, გულსუნდა სიხარულიძე, ბაკურ სულაკაური, ირმა ტაყეღიძე, ქეთი ქანთარია, პაატა შამუგია, ზაზა ჭილაძე.

არილი - მასშტაბიანი სინთეზი

სულხან-საბა

არილი - მზის შუში, რამიზა დამდგარი

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

არილი - მსაზმადროვე შარბული ლიტერატურის მარბლი

ბალბური

ელექტრონული ფოსტა: info@arilimag.ge
ვებგვერდი: arilimag.ge

გამოდის 1993 წლიდან

© ქვრნაღი გამომცემბული მასაღების გამოყენება
"არილის" რედაქციის ნებართვის გარეშე აკრძალულია

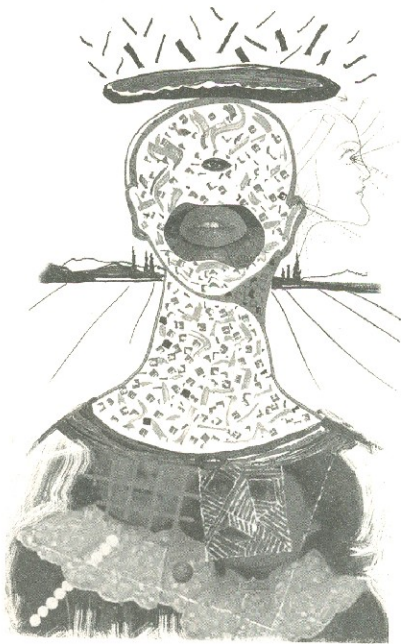
ფუნაღი გამოდის
საქართველოს კულტურისა და
ძეგლთა დაცვის სამინისტროს
ფინანსური მხარდაჭერით

გოთი კოპალა

ოქრომჭედელი

ერთს რომ ერთი მივუშალოთ რამდენია ბაჭია?
არ დაიბნა ბაჭია, ორი ყური ანია.

ვცდილობ ღვთისის პროექტის კორპუსის მეხუთე სართულზე ავივრე. ალბინისტი არ ვარ. კორპუსზე ადრეობის აურელი კურგებს უკავშირდება. ჟურნებს ესაძია, ზღერას დიდი იალა აქვია. ინდენად, დიდი რომ გაიჭულეს იმოქმედო. მოემედება მარტივად შეიძლება იყოს, შევიძლია შეხვიდე ღვთისის პროექტის კორპუსის სადარბაზოში. ლიფტით ახვიდე მეხუთე სართულზე (თუ ჯიბეში 5 ან 10 თეთრი აღმოგჩნდება), დარეკო კარზე და თუ გაგიღებენ, ღვთისის პროექტის კორპუსი მეხუთე სართულის ბინაში აღმოჩნდება. მაგრამ ასე ვერ მოეცემა! მე, აეაური ვარ და რადგან ეს ასეა, ნებსებს ვერ დაეარღვევ. რთულ მოემედებას ვორ-
გებ.

მეხუთე სართულზე ადრეობა ადვილი არ უნდა იყოს. აივნებიდან ვაპირებ. ეს გარკვეულ ფიზიკურ მომზადებასაც მოითხოვს. ყველაფერს თავი რომ დაგანებოთ, თან ღამეა. ჩემს გადამწყვეტილებას ექვი შენოე-პარა და სიბყარეს ნყალი შეუდგა. მაგრამ აიჯიუტე მათიულა ატიმულუსი გამომეყენებინა. ატიმულუსი, ჩემი შუათითის ფრწილს ქვია. ასეთი შემთავიებისთვის ვიზრდი. შემდეგ მოვხარი და ბელის გულზე ვიხსელე. შედეგი ზუსტად ისეთია, როგორც მის სენისა ზველტაა პქონდა კოლიზეუმში. ჯოსზე ნამოც-მული რკინის ჩხირი, აიძულებდა სპილოს ან ზარმაც გლადატორს გაეთრებული გატანებული შეტოქისკენ. გააფთრებას შედეგი ჯოველთვის არ მოაქვს.

არც სპილოსთვის და ზარმაცე გლადიატორისთვის მოუტანია. მეტოქეებმა ისინი მოკლეს და კოლიზეუმში შეკრებილი მაყურებელი ძალიან გაახარეს. მაგრამ მთავარი სტრუქტურა, რაც მათ სტრუქტურაში (ჯოზეფ ნა-მოცელმა ჩიხრა) მისცა. ასე გაჩნდა სიტყვა სტიმული, ვუყვები თინას. თინეო გაკვირვებული მიყურებს. სულ არ აინტერესებს რასაც ვუყვები. მაგრამ ტარაკა-ნა და მეტი გამოსავალი არ აქვს. იძულებულია მომსძინოს. თინეო უახლოვდება არ მისმის. იცის, რომ მისი მარტო მე მესმის და რასაც მოხვს, მარტო მე შე-
მიძლია შეუვარდო.

- ბავარიის იესო რომ ამოღო რა ჯიგარო... (მეხეხება თინეო) რეალთან... სწრაფად ამბობს. რადგან ბუნ-
დელსიგები ბავარიის თამაში ჰოფენსჰაიმთანაც აქვს (ამ კვირაში) და არ უნდა რომ ამერიკის. თინეო, რამე რომ იყოს, ატომური ბომბის აფეთქებისგან წარმოქ-
მნილ რადიაციასაც გაუძლებს. მაგრამ ეს უნარები, ტოტალიტატორში თამაში ვერ ემარტება. ერთი-ორ-
ჯერ სცადა მესვლა, მაგრამ სანამ ოპერატორის ფორ-
ტოკამდე მიაღწევდა, ადგილობრივმა მუტუტუკებმა
კინაღამ გაასრისეს. ამის შემდეგ აღარ უცდია, მე მოკო-
ვა და ინტერნეტით მადებინებდა ხოლმე.

თინეს ინტერნეტი უყვარს, ჯერ ერთი ტოტალი-
ტატორის თამაში გაუმართავია (მუტუტუკების აღარ ემი-
ნია)... მეორეც, თავისიანობა ბევრს ნახულობს ექ-
სტრუქტურა ტარაკანი, რიჭა და შავი. თეთონ თინეო რიჭა
ტარაკანია და ძალიან მოსწონს, როცა მისი წარმოშო-
მის ისტორიის ვიკიპედიაში უკითხავ.

- ხო, ბავარიი კარგი გუნდია... მეტი გოლენი მო-
აქვს.

გადისვამს კმაყოფილი უღელსებზე ხელს (რომ-
ლებიც ანტენებზე აქვს გაშვებული)...
შავი ტარაკანების დანახვაზე პრაზდება.

- მილანი თარსია, ხშირად ახსობს...

მარტოებს უკმაყოფილო ტანით.

თინეო მარტო ტოტალიტატორის ჟარგონით სა-
უბრობს და მასთან დიდხანსა ურთიერთობამ მისა-
ვედრა თითოეული სიტყვის მნიშვნელობა.

* * *

ჟველაფერი სკოლაში დიანო. ისტორიის გაკე-
თილზე. ისტორიის მასწავლებელი თინა, რომელსაც
პენსიის ასაკისთვის მიუღწია, მაგრამ ჯოჭად არ გა-
დიოდა, თვალს მარიდებდა. საბოლოოდ მოახერხა სხე-
ლის გამოხატვა და ახალ მასალაზე გადავიდა. ისტო-
რიული მესხეთი.

- მესხეთი, ბავშვები, ჩრდილოეთ ქართლშია, დღე-
ვანდელი ციხეების ტერიტორია. ამ დღეზამ გინება
ისე ამირია, სტიმულით მიათი შემესო გამბედაობის
მოსაძიებლად და ტკივილად ფეხზე წამომაგდო. თინა
მასში იძულებული გახდა თინაბა ამერიკაზე და გა-
ვირგებელი მომჩინებდა.

- რა დაგეგმართა ოქრომქველი? (მთელი კლასიც
ჩემსკენ შემოხრწნდა).

როდესაც ადამიანები მომმართავდნენ, ყოველთვის
ასე ესმოდა ჩემს ყურებს. რადგან ყველა ისაკი ყუ-
რებსზე ვართ დამოკიდებული, იძულებული ხარ მათ ენ-
ო. მოვლანებით, როცა გავხარავ: გავიგე, რომ ეს
ყველაფერი ტინას უკავშირდებოდა, იმ მცირე დანაო-
ქებულ მონაკვეთს, რომელიც ყურის ნიურთიდან შემო-
სული ბავარის სიტყვებზე გარდაქმნილა პასუხისმე-
ბელი. ჩემი ტინის ნაწილს ოუმორის გრძნობა პქონია
(ასე მკონია მე) და გვარ-სახელს ოქრომქველად მიკე-

თებს. სხვა მსრიავე არ იქცევა ჩემსკენ, მაგრამ
რამ დროცა განმავლობაში მიმჩნეა თავის ოუმორს,
რომელიც არ იკურნება.

- თინა მან, მესხეთი საერთოდ არარი ქართლი...
ესაზღვრება სამხრეთიდან..

წინადადება არ მქონდა დასრულებული, რომ თინა
მასნი სწრაფად შეტრიალდა, თავის მაგიდას მოუჯდა,
სათვალის ქვემოთ ირინოვლად გამოხეცა...

- ოქრომქველი, გამოდი დაფასთან და ახსენი
გაკვეთილი!

ჯერ ადგილიდან ფეხა არ ვიცვლიდი. კლასი მზი-
რულად ადევნებდა ჩემს საცოდაობას თვალს.

მაგრამ რომ დავინახე თინა მასნი არ ზუმობდა,
ბავშვის ვულუბრევილობამ დამიძლია (სტიმულსმაც,
სტიმული მომცა) და დაფასთან გავედი. ყველა ინტ-
რესით მომაგრდა, როგორც სცენაზე გასულ მასა-
რას.

- ისტორიული მესხეთი ქართლს... დავინჯე მოყუ-
ლა, არ გამომჩენია მონოლოგის დროიდან მოყ-
ლებული პერიოდი (როცა სამ ნაწილად დავიყო საქარ-
თველოს ტერიტორია)... ბოლოს ოსმალეთის ამბებამ-
დე. თინა მასნი ზურგით იჯდა და უწინადა. წინა მერ-
ნზე მჯდომებმა საექვედ დავინჯე სიცილი. თინაბა
შეკეცივტი და ფრთხილად მიუახლოვდა.

მოხუცე ქონა, იდეაყვები მაგიდაზე შემოეწყო და
გემორივდა ბერინავდა.

არჩევანი ბევრი მქონდა - ვმდგარიყავი დაფასთან
და თავი ისე დამეჭირა, თითქმის მოყოლას ვაგრძელებ-
დი, რაც ასევე გულისხმობდა, რომ მის გავლივსა უნ-
და დაფალებული, დავრუტებოდი მერსი. ამ ფრთხი-
ლად უნდა გამეუფოქებინა მასნი და ნამძინარევი ადა-
მიანის აგრესია მშვიდად ამეტანა. ანდა ზარს უნდა გა-
მოეყვანე უფრთული მდგომარეობიდან, რომლია და-
რეკემადე 20 წუთი იყო დარჩენილი (ეს საკმაოდ დო-
დი დროა ბავშვისთვის).

ჩემმა ტვინმა აქაც გამოიყვა ოუმორის გრძნობით.
ხედვის გარდაქმნილი ნაწილი ათმაგად ამუშავა. უცვ-
თინა მასნის თავი გაიზარდა (როგორც ლუპში მოხ-
ვედრული ობიექტი)... ცუდად შედეგითი თქმის ღერ-
ბიც კი თავის ქალაქად გამოეყვითა გამოჩნდა.

თმის ღერზე ტილი ამოვარა... ჩემი ტვინის ოინე-
ბის წყალობით ძალიან კარგად ეხედავდი მის მოქმე-
დებს. ტილმა უცვცა ენა ამოიღა...

- რას ერჩი ჩემს მოხუცა, მეტი საქმე არა გაქვ?
ვერ ხედეგი, მთელი დღის განმავლობაში კარგი ცხო-
რების გამო რომ არ უნებს თქვენი აბიან? გადი აბა
რეხინაზე შენ თუ კარგია, და იცხოვერე მერე. წნევის
წამლის ფულიც კი არ რჩება მასწავლებლის ჯამაგე-
რით. მაგის გამო ჩაეძინა ეხლა... ვერ აკონტროლებს
წნევის.

ჩემი რეაქცია ტილისთვის მოულოდნელი აღმო-
ნდა..

- მე ვარ ბავშვი, მოსწავლე! მე უნდა ვისწავლო,
რომ შემდეგ, როცა თინა მასნის ხნის გახდები, წნევის
წამლის ფული მქონდე! მე თუ შემეცოდა თინა მაპი,
განათლებლის ვერ მივიღებ... ბავშვები უცოდნარო
და ჩემზეც არავინ იზრუნებს თინა მასნითი. ჩემი საქ-
მე არ არის შეცოდებულის თინა მასნი, სხვების საქმე,
დიდება! მე ვარ ბავშარი! (ავგვირდო)

ალბათ მძიმე რაც მოხდა, ლოგიკურია. ტილითა-
ვის პუნქტუო ზომის დაუბრუნდა. თინა მასნის თავი.
და მე მოხუცი დიდიქტორთან, რადგან მასწავლებელს

განათლების ცუდი ბარისხის გამო ეუცვირე.

* * *

მამარქმეს ჩემთან სეირნობა უცვლელად. ჯორდანო ბრუ-
ნოს მამასავით. სეირნობა ნიშნავს მარტო სეირნობას
და არაფერს სეირნობის გარეშად... ანუ რაც ფულის და-
ხარჯვას უკავშირდება. რადგან ჯორდანო ბრუნო
იდეალ დღემო იყო, ჩემმა ტყუილმა მამარქმეს ჯოვანი შე-
აქვდა გვარად ბრუნო და ამის შემდეგ ჩემს ყურებს
შეგონათ, რომ ჯოვანი ბრუნოსთან ერთად ესეირნობ
იპოვებ.

თინა მასწავლა აღარ ისურვა ჩემთან ერთად კლასში
ყოფნა... უნდასაუბრო მანაც არ გავიდა. მე მომიწია კლა-
სის მეცვლედე ფეხების დახმარებით.

ახალ კლასში ისტორიის მასწავლებელს რუსულა-
და ერქვა და ზუსტად ისე გამოიყურებოდა, როგორც
რუსულენოვნი გამოიყურებიან ხოლმე. არისტოკრატიუ-
ლად მანერები, სახის ცივი ნაკეთები, რელიგიუზობა.
წად დროა უთმობდა წმინდანთა ცხოვრებას, რაც ნამ-
დვილად არ იყო ჩვენი სკოლის პროგრამაში.

- რას მეტყვიან ბავშვებო, ცოტნე დადიანზე?
თან კითხვას სვამდა, თან მე ნიშნებდა გამომწვე-
ვად. საიას გამომეტყველებდნენ და გამომდინარე და ჩემი
ნარკული თავგადასვლიდან ის დასკვნა გამოვიტანე,
რამ ჯობდა თავი შემიკავებინა და სხვებისთვის მეტ-
ლო პირველი ზალბის მიღება. მაგრამ ის ფიქტად არ
აქცეულა სხვების ანუ ზღაპრის ყურადღებას და ჩემ-
სას ელოდა. ჩემი სურვილით მაგ სიამოვნებას ნამდვი-
ლად არ მივახლოვებდი.

- თქვენს მჭედ ედ რას გვეტყვიან?
ლოდინი მოსწყინდა. ყველა ჩემსკენ შემობრუნდა.
კლასში ახალი ფიგურა, მაგრამ ბიოგრაფიული მონაცე-
მები ჩემს სახელს წინ უსწრებდა.

მძიმედ ნაშთადევი. პირველი ზალბის მიღება ისევე
მეშურდა.

- გიცნობთ თქორმედელო, კარგად გიცნობთ! (ამა-
ზე კლასში ყველას გაეცინა... მივობნდნენ)
რუსულადაც მაგიდაზე კალმით ნაწიბის ათვლა დაი-
წყო. მაგიდასთან კალმის თითოეული ძეგბა ჩემთვის
გამოწავდა მის განაჩენს ახლებზედა. ეს იყო უფრო-
სის მიერ მატარის დათრგუნვის მცდელობა. ფსიქო-
ლოგიური ბაქტრობა, რომელიც მე უნდა ნამეტო, რად-
გან დედების სამყაროში ბავშვმა არ უნდა გაიმარჯვოს.
ბავშვი უნდა დამორჩილდეს დიდს, რადგან ასეთი შე-
აი. დაუნერვლი კანონი, რომელიც მე უპირობოდ უნ-
და მიმეღო და ჩემი სიჩუმე იქნებოდა ამის ნიშანი. სტი-
მულუსი ავამოქმედე...

- კაი ციხური ვინე იყო მასწ...
- რააო?!

მეცა გავარდა...
- როგორ ბედავ წმინდანზე ასე საუბარს? კანონი-
ზორცელებს, ჩვენი დედა ეკლესიის მიერ!
კლასმა ეგრევე მაგებლად გამოიძახა, რადგან
დედა ეკლესია არის ჯოკერი, რომელიც ყველაფერს
ჭრის.

- მასწ... თქვენი ისტორიისი ხართ, როგორც სტრა-
ბონი იყო. ეს იმას ნიშნავს, რომ ეგვი ჩვენ თქვენ უნდა
გვახალხოთ. თუ არ ვიცით ქვეის შეტანა, კითხვაც არ
დაგვებადება. თუ არ დაგვებადება კითხვა, ყველაფერს
ისე მივიღებთ, როგორც თქვენი უფროსების გინდათ
რომ მივიღოთ.

კლასი დაიბნა. ამაოლუტინზმი ეჭვის შეტანა ჩემს
ბავშვობაში არ იყო მნიშვნელოვანი. თემბივც კი ერთ თარ-

გზე შეინდით მოჭრილი. უბრალოდ უნდა გავიგე
და მიგებადა.

- და რაში შეგავაგოთ ეჭვი თქვენო აღმზრდელე-
ბავშვ... მოგვასხებთ, გელთ.

რუსულადნა, კალმით მაგიდაზე წრე მოხაზა. წარ-
მოსავითი წრე. დაჯდა და მომარტადა როგორც ავაზა
ქურციკს. ამ მოქმედებით შეეცადა, სადავე ხელიდან
არ გაეცვალა. კლასმა გაიჭრუნა. იმოქმედა. მაგრამ
ისიც ვიცავდები, რომ მომრეგებოც გამიწმენდნენ. ამას და-
ლები ნიშნავდა, თან სტიმულუსიც აგრძელებდა თავის
საქმეს.

- წმინდანი რომ არის, ეს არის ფაქტი. შედეგი მიაი
მოქმედებდა, რომელიც შევწარმოვდი შეიძლება საფო-
ლური გაგებულები. თან, წმინდანად სულ ახალხას შე-
რაცხება მასწ, 1999 წელს. მე საერთოდ არ ვცხები მის
რელიგიურ შინაარსს. ეს საერთოდ არ არის საინტერესო.

- აბა რა მასწ?
გადმოიხარა ავაზა.

- საერთო მასწ. 1245 წელს (ისტორიკოსებს ძალიან
უყვართ როცა ნილები ზედმიწევნით იცი. თუ რაზე აგე-
რო, ვიზბა არც დიანო), როცა კოსტასთის შედეგე-
ლები შეიპყრეს, გადარჩა ორი დიდებული, რასტა ერის-
თავი და დადიანი. მატიაზე არ გვანდის სერიოზულ
ახსნის, რატომ. გავკრით არაა ნახსენები და მორჩა.
დამარჩენი ყველაფერი მატიაზეს შიშარ იმფორმაციაზე
დაყრდნობით წარმოებული უფროსების ვარაუდებია,
რომლის საფუძველზეც დადიანი წმინდანად აღიარდა,
რაც ვიცით, იმაზე დაყრდნობით, არამარტო წმინდა-
ნად აღიარება არის მკრეველობა, მაას, საერთოდ ეჭ-
ყვეტი შეიძლება დაგაყენოთ თვითონ გამომის მისა-
ნოც.

ახალსაო მოთხში კოლო შემოფრინდა და პირდა-
პირ მანაწილედლის მაგიდისკენ გახდა.

- თქორმედელოთ როგორ ბედავ?
ავაზად ეცეულმა რუსულად მასწა ხმას აუწია, ტო-
ნალობა სამფაოთად მუთაბოლოვდა წერტილს, როცა ხმა
სიგელს სიგავსება.

- ადამიანებს ტანთ გახადეა, თავარა სიცხეში, თავ-
ლი წაუსვს, ნებზე დასკარეს. მათი თავმოგვარება
ფეხებზე ვთვალეს. ადამიანობის შეადრთება! იგი რას
ნიშნავს დამცირება? მოსასუბე თქორმედელო! ყვე-
ლაფრიაგან რომ არადფროს ხედი, იგი რას ნიშნავს?

რუსულად მასწი ისე განიცდიდა, გეგონებოდა თვი-
თონ იყო ცოტნე დადიანი.

- არვიცი მასწ. კერცხის დადეხაც არ ვიცი, მაგ-
რამ შეწყვა ვიცი ტყავზე.

კლასში ყველას გაეცინა, რუსულად მასწა გარდა.
- დაჯექი!

ავაზან მიზრდას, რომ შორმა, ქურციკთან კამათი
აღარ სურდა. დასაწყისშივე ვიცოდი, რომ რუსულად
მასწმა ეს წარმოადგენა კლასისთვის გამართა. ანგების-
თვის, ჩემთვის დღამისი ამოცანა. ჰეინდა განზრახუ-
ლი. როგორც ციხის უფროსები აეითებდნენ, როცა ახა-
ლი, საცქვო რეპუტაციის მატინიარი გადმოიყვით. ბუნ-
ტის უშიშით და დასაწყისშივე უნდათ აღკვეთა. ბუნ-
ტისთავი მორჩილად გარდაქმნა. აი, რას ნიშნავდა ეს
ფელოდაფერი.

- იმ ფაქტზე რას იტყვიან მასწ, მაინცდამაინც ის
დიდებულები გადარჩნენ მონღოლებს, ვისაც უძელო-
ბის ხანაში, თავად მონღოლებმა ჩააბარეს დასაყლეთ
აქაქრეგელის მმართველობა?

- დაეცაქ!

- ან ანისის თაკარა სიცხე, შუა აზიის თაკარა სიცხე ხომ არ არის მასნ?!

ვაგრეთებდი დაპროგრამებულივით, მათ კოლონიაკ არ ვაკლავდი თვალს, რომელიც ავაზას რეიანი მანევრით უახლოვდებოდა.

- ფაქტია, რომ დიდებულებიდან ეილცამ გაცცა! ფაქტია რომ, მონოლიტი დიდებულებიდან რაქის ერისთავს და ცოტენ დადიანს განიხილავდნენ მათ მიმართ ყველაზე ლოიალურ კანდიდატურად. აბა, მაინც და მაინც ამ ორს როგორ ჩააბარეს ნახევარი ქვეყნის მართვა?

ავაზა აჭარხლებული სახით მიმზერდა. მე კლასისთვის ვყვიროდი და არა რუსუდან მასნისთვის.

- ყველაფერი დასრულებაზე იყო, მასნ. მონოლიტის მიმართ ლოიალურად განწყობილი ორი დიდებული გადარჩა! შეებობილ დიდებულებსაც კი უდიდესი გავლენა ღარჩებოდათ! შთამომავლობა დარჩებოდათ, და ესზე მიიტანდნენ ეჭვს, როგორ გგონიათ მასნ?

- გათვითყვე!

ყვირილის ტრანალობა სახიფათო ზღვარს გადასცდა და ნივთად იქცა.

კლასში მხარდამჭერთა რაოდენობა გაიზარდა, ოღონდ სეიფის მოყვარულთა ზარჯზე. ასევე სუფთა პრაგმატიკული გათვლით მაგულიანებდნენ მათი თვალები. გაკვეთილი ხომ ცდებოდა, ეს პრაგმატიკოსებისთვის და ოროსნებისთვის კარგი იყო.

ამასობაში, კოლო მანევრირების წყალობით ავაზას შეუმჩნევლად მიეპარა, მკლავზე დააჯდა და მის გაათვრებისგან ადუღებულ სისხლს დაეწაფა.

ყვირობზე სასწავლო ნაწილი შემოვიდა, ყველაფერს მიხედა და როგორც ტუსაღს ჯარისკაცი, გვერდში ამომიდგა.

- დირექტორისკენ, ოქრომჭედლო!

გამომიტყდა განაწინი. მე მათ აღარ ვაქცევდი ყურადღებას. კოლოს ვაკვირდებოდი, რომელიც სისხლის ნოვისგან გასივდა, თვალები სიამოვნებისგან გადაატროლიდა და როგორც გამტარარი ტიკი, მკლავს მოსწყდა იატაკის მიმართულებით.

- მარგალური ზისხიარი, ჯგირაიაა.

მოსასწო დაფიქრება გაბრუნებულმა ტიკმა, იატაკზე დაეცა მძიმე..

ადრეც მქონდა ეჭვი, კოლო თუ ენას ამოიდგამდა და დაილაპარაკებდა, მარტო იმ დადამიანს ენაზე, რომელს სისხლი ცოტა ხნის წინ იგება. ფაქტობრივად ადამიანის სისხლს ალაპარაკებს კოლოს. რამდენ ხანს გრძელდება სისხლის ეფექტის მოქმედება, ამის გადაუმოწმების საშუალება არასდროს მომიცემია.

მაგრამ კოლოს სიტყვებმა მომცა მინიშნება ცოტენ დადიანის თემაზე. კლასიდან გასვლის დროს რუსუდან მასნს მიუბრუნდი, რომელიც მაგივიდან ადუღებულად, მაგრამ გამარჯვებულის ღმილით მიცქერდა.

- ორმაგი ჯაშუშის ქცევას გავდა მისი მოქმედება მასნ. და თუ ვინმე ამის საფუძველზე წმინდანობის გადამკვეთიებას გამოიტანდა, მხოლოდ იმ ორგანოში, სადაც უმრავლესობა მეგრელია.

ასე დაუფიქრე ნერვითი.

- ამას ასე არ დაგტოვებ... არ შეგჩრება, ოქრომჭედლო!

მიმძახა ავაზამ, კლასიდან გასულს.

მართლაც არ შეშრჩა. რუსუდან მასნს დიდი გავ-

ლენა აღმოაჩნდა. დირექტორიც ცოტენი ფაქტობრივ კუთხიდან აღმოაჩნდა. კუთხიერი მუღღის-გაქცევივით გადამოაცხადეს. სინამდებების მიმართ უსატიყვე მუღღისაშიც დამაბნაშაულებს და სკოლა დამატოვებინეს.

მე და ჯოვანი სერიოზობით გავუყვეით გზას აბალო სკოლისკენ.

* * *

გერც ერთ სკოლაში დიდიანს ვერ გავჩერდი (გამაჩერეს). ბავშვისთვის სიცვლეე კარგია. წესიერებს, მუდოებს ვიასდნენ და ვერ იტანდნენ. მაგრამ ერთია იყო ცელკი და მეორე სინამდებების შემზუსტრული უღმერთი. გველდურზე ეჭვის მიმტანი, რომელათვისაც არ არავისაზრავდნენ მწიფდა. ჯოვანი ჩემს ამაზე ძალიან განიცდიდა. სერიოზობის დროს ზმირად მარიგებდა ქსელს, რომ ნაპოლეონი ჩემს ასაკში სკოლაში პირველი მოსწავლე იყო. მე კი დირექტორის კაბინეტში გამაჩნდა ვერ ვერ ვიყავი. მინდოდა გეპასუხა, რომ ნაპოლეონი მის ასაკში საფრანგეთის იმპერატორი იყო, მაგრამ თავს ვიკავებდი. ეს კლავი იქნებოდა. ჩემი ქსელის დასაბრკელებად თვითონ ზომ ანეკდოტებს იყენებდა და მეც რომ იგივეთი ნებასუხა, ეწყინებოდა.

წლები გადიოდა. ასაკი მონატებაში არავითარ შეცვალა. გარჩნდა საფრთხე, რომ ატესტატს ვერ ავიღებდი და ბოჭი გაგხდებოდი. ეს მე ნაკლებად მანუხებდა, ბოჭობის არ შემინოდა, რადგან ალკოჰოლს სულ არ ვეცდნებოდი და მაგის მასწავლებელს მქონდა. ჯოვანი სხვანაირად ფიქრობდა. ბოლოს, როცა უკანასკნელი სკოლაც დამატოვებინეს, სადაც ჩემი ბიოგრაფიული მონაცემების მოუხდავად, მაინც გაბეჯდეს და მიმიღეს, ჯოვანი იმედი დაკარგა. ჩემმა სკოლიად უბრუნებტოე მოიბავალმა მას ისეთი ნაბიჯი გადაადგმევინა, რასაც ორგანიზალი ჯოვანი ზრუნა არავითარ შემთხვევაში არ გააკეთებდა. სერიოზობისადმი ჩემს თანაკლურებულ მიდრეკილებას და სიფრულს უკვალოდ არ ჩაუვლია. ჯოვანის საკმაოდ დიდი კაპიტალი დაავრთა ამის ხარჯზე. იმდენად დიდი, რომ ყველაზე ელიტურ (რაც ძვირადღირებულს გულისხმობს) კერძო სკოლას შეენდეს.

სკოლას „აღვირახსნილი კალიფორნია“ ერქვა, რომელიც ჩემიანი პრობლემების მქონე მოსწავლეებისთვის იყო განკუთვნილი. სხვა სიტუაციაში, ჯოვანი ასეთ სკოლაში ჩემს მიმართებს არ დაუშვებდა, მაგრამ დირექტორთან ვასაუბრებავ, რომელიც ჩემს გარეშე ჩატარდა (ჯოვანის შიშების გამო), დირექტორმა ის მყარად დააბრუნა, სულაც საკლასო ოთახის ტურზე რომ გაესვლიყავი, ატესტატს მაინც მომიცემდნენ, გამომასწორებდნენ და სემესტრის ბოლოს ფროიან ანეკდოტად მაქცევდნენ, რადგან სწავლის უნიკალური სისტემა მქონდა, გამოცდილი ფსიქოლოგების მიერ შედგენილი. ჯოვანის იმედი მიეცა. მეორე დღეს, სერიოზობით გავჩნეთ აღვირახსნილი კალიფორნიისკენ.

* * *

„აღვირახსნილი კალიფორნია“ ქალაქის ცენტრში, პრესტიჟულ ადგილას. ეს კარგიც არის და ცუდიც. კარგი იმიტომ, რომ ადგილად მოსაბეველი ადგილია, ტრანსპორტის პრობლემა არ არის. ცუდია, რადგან ყველას თვალზე ეჩხირება. განსაკუთრებით, მკვეთრად ნაციონალისტურად განწყობილ ელემენტებს. გარეყენილების ბუდე, წაუთრით ამერიკაში, გადავარჩინოთ ეროვნული გეოფონდი. ასეთი პლაკატებით და-

ხუნძულური ადამიანების წრის გარღვევა მიწვევას სკოლაში მოსაზღვრებად, ისინი ბევრს იმპორტირებენ და სკოლის დაბურვას ითხოვენ. აქციას ორგანიზატორი პოლიტიკური მოძრაობა „მიაი წყნეთელი“, მოუხდევად იმისა, რომ ბევრა ხმაურით, პრაქტიკოსებიც ახიან რესურსის დაზოგვის შიშით, როგორც კი სასწავლო დრო იწყება (ყველა მოსწავლე და მასწავლებელი სკოლაში ან დროს), აქციის წევრები თავიანთი პლაკატებით სათაო ოთახის მიაშრობენ, არანაკლებ პრესტიჟულ ადგილას, ძაღვების აღსადგენად. გველოდებიან, რილის დაგეგმვლებთან სწავლის და სკოლიდან გამოსვლის პლაკატებით გვეხედებიან, გარეწვილების ბუდისგან რომ გვიხსნან. ანაგულაში ხელს არ გვიწლიან.

შირველ სასწავლო დღეს კლასი საგანგებოდ შეიკრება, რომ მე მომისალოდებოდ. ტრადიციის, რომელიც არასდროს ირღვეოდა. ახალი მარტო მე ვიყავი.

- განარჯობა, მე ოქრომჭედელი ვარ!
- განარჯობა ოქრომჭედელი! (მომასალეს ერთხმად) რომორც მიუხედავ, ანონიმ ალკოჰოლითა მაგვის გამოხასიათებულ დანეკებულებში მოხვდი.

კლასი შედგება თხუთმეტიდგ მოსწავლისგან (ქენი ჩათვლით). ენობი (ძირითადად გოგონები), გოგონები, პანკები, რამოდენიმე მინიაკლური დეპრესიის მქონე ფსიქოპათი და ერთი პიში. საკლასო ოთახი სკამებისგან შედგება წრე. მაგიდები მარტო მასწავლებელი ხარგებლობს და ფსიქოლოგი. ყველა კლასი თავიანთ ფსიქოლოგი ჰყავს მიქნელი. მოსწავლეებისათვის მერბი ზუსტია საჭირო არ არის. ახალი მასალა, წმინსივრე გაკეთებულზე, პრინტერზე წინასწარ არის ამოთყვდილი (ქენისთვის საჭირო ინფორმაცია), ამიტომ არაფერს ვიწერ. ამის საჭიროება არაა. უმარტესობა დიაკუბის და მსგებლობები ეთიობა, რომელსაც მასწავლებელიან ერთად, ფსიქოლოგი აკონტროლებს.

ახალი კლასულებიდან საერთო ეს ელის კუპერთან, ფერზე ზაპასთან და გიორგი სააკაძისთან გამეზმავს. მოკლე, ჩემმა ტყვამ ყურებია დახმარებით ახალი ოთხი მიმინჯი.

ელის კუპერი და ფერზე ზაპა დიდი ხნის მეგობრები იყვნენ და თავს გოგონებს უზოფდებდნენ. გიორგი სააკაძე პანკები და ნერვოზობილზე, კლასის ერთადერთი პიში ფრასადან ციციშვილს თავში ნაზოარტყამდა ხოლმე. ეს ეჭვდება ფსიქოლოგს არასოდეს გამოეგებოდა და გიორგის იძულებდა წრის შუაგულში გამოსულიყო, რომ ფრასადანისთვის აეხსნა თავისი აგრესია მიზეზი. შენდებ ბოდიში მოგებოდა ამ გველაფერს. ციციშვილი დიდსულოვნად პატიობდა სააკაძეს, როგორც პიში და მთელ კლასს ერთმანეთის სიყვარულის კი მოგვიწოდებდა, რაც შეუძლებელი იყო.

სხვები ეჭვის თვლით მიყურებდნენ. მინიაკლური დეპრესიის მქონე ფსიქოპათებიდან არ გამოვიკრევია. ეჭვითაა მათი ბუნება. ესეც რომ არ ყოფილიყო, მკაცრი ზედამხედველობის ქვეშ იყვნენ ოჯახის და ფსიქოლოგის მხრიდან და ნაიც არაფერი გამოვიდოდა. ეჭვზე, რადგან ყველა გოგო იყო, თავიანთი სექტა მქონდათ. მთელი სამყარო სხუდდათ და მათ სამეგობრო წრეში რომ მოხედობილიყო, შენც ემოუნდა ყოფილიყო ან მიმინებ - გითი.

კედელზე ყველას თავისი „მე“-ს ნაწილი მიყვია. ანუ რაღაც ისეთი, რაც შენს შინაგან სამყაროს გამოხატავს. იართობად პლაკატები და ხატებები. გოთიკური მეტალებდები. ცნობილი პანკები. სახელგანთქმული სერული მკვლელები (აქ დეკატერის ფოტოები ქარბობდა, ეთიები ჩიკატილოვ წანდა). ცისარ-

ტყელა და იესოს ფოტო (რომელიც ფარსიანს მიეწერებოდა კუთვნილი). გამპირები (ბინდის საგინი). მოკლე, მთელი საკლასო ოთახი ერთი დიდი კლში იყო, რომელსაც ფსიქოლოგის მოთხოვნით ჩემი შინაგანი მეც უნდა მიმეცა. არადაწილი მიფერია შინაგან აზრს. მომავალშიც არ გამარტებდნენ მეფერია, მაგრამ რადგან ფსიქოლოგი არ მომეცა ვივინის ხასიშობილზე, თავიანთიანებს გაკრული ობილიკის დინამის საშოცდად ათაინიანებს პლაკატ მოუხსნია რეზად, ასლი გადებულზე, პრინტერზე ამოეჭმე და დიდია ამითი გაკარი საკლასო ოთახში. ამის შემდეგ ეჭვი უფრო განაღდდა. ვივინის არაფერი ვუყვია.

კლასის დამრეგებული ისტორიკოსი აღმოჩნდა. ჩემს ტყვის ის ძალიან მოეწონა. იუნორის გრძობის მოუხედავად, რუსები მეცნიერებება მიანობ (როგორც არის მათიმიანთა, ქინია, ფინია და ა.შ.) აღწერია ჰქონდა. მარტო ჰუმანიტარულ საგნებს იყვანდა. ისტორია მისი ფიგურები იყო. იუნორსაც აქ ავლენდა ხშირად.

- თამარ მიეცი!
- ასე გამეცნო კლასი დამრეგებული.

მოულოდნელობისგან რომ არ გამეცნებოდა ჩემი ყურება იოინებზე, სტრინტერება ავამოქმედ და მზერა თამარზე მკერდზე გადავიტანე, მაგრამ აქ სხვა პრობლემა იოინა თავი, ერტეილი.

აააკა თავიანი ქნა. დამინთავრებელ კლასებში ჩემში მამრმა დანყო გამოლითება. ტუატოსტეროი მოგარებულად მქონდა და ფიქრში მიშლიდა ხელს. ერთადერთი ნუგეშად ისდა დამინწიოდა, რომ სხვა კლასელებიც ჩემს დღეში იყვნენ.

თამარ მეფე სულ არ გავდა ორიგინალს. უფრო ცუდათ მზადებ პუტეუსა, მავთიან გვრეტ პელტროუ იყო დიდი მეგრეთი.

ორიგინალზე რაც ვიცოდი, ტირილი უვარდა ძალიან. ტირილის უნარი ხელოვნების უმდიდრეს საყურებზე ჰყავდა ადგილი. ინდორმედილი ვარს, ოღონდ ფეხმძივლი და მოტირალი მეფე არ ენახა და ყველა ფერზე იყო ნამსელები. ნებისამერ სურვილს უსრულებდნენ ხელეწივლები, ოღონდ მეფეც არ ეტრია. მეოთხეზე საუკუნეში ქართან გაცილების უფლებაც კი მიეცა.

ერთხელ, მატარობაში, რაც თამარი ბიას დეკარტა, ისე იტირა, რომ დასამწვიდებლად, კლდები ვარძია გამოუყვითა. მოკლე დავასკვენი, რომ მისი ამ თვისების გამო, თამარ მეფე პრეგელი ქართული ემო იყო. ეს ეჭვი გაკვეთილზე გამოვთქვი და შეძლებისდაგვარად დავასაბუთე.

ჩემი გამოთქმული ეჭვი ენობს ისე მოყმნათ, თამარ მეფის ფოტო პრინტერზე ამიჭედეს და თავიანთი საკურთხეველში წაიღეს, რომელიც, სააკაძის ვარაუდით, ერთ-ერთი სასაფლაოზე ჰქონდათ მოწვდილი.

თამარი სასაფლაოდ იცვამდა. ეს სკოლის პოლიტიკა იყო. მიკრდით მინიაკლურებია ბელთენებას მიაწარმოდა ჩემი ზანტობილებს არავინ ფლობდა. სტრინტეუკი ე ვერ მიმოიულებდა მზერა ახებზე გადამტანა, რაც ვაკვეთილს ვკატარებდა.

ერთადერთი, ერც თვალეში ყურებას ახერმებდა, ფრასადან ციციშვილი იყო, ამიტომ, სააკაძე გუის ენაბდა. თავიანდ, შედერისა, მაგრამ ფსიქოლოგმა აიტილა ნეიტრალური სიტყვა გამოენახა, რომელიც ფრასადანისთვის მიაღებია იქნებოდა.

ემილის თამარ მეფა მკერდი ფეხებზე აკრდა. მათ ორიგინალი ჰყავდათ საკურთხეველში, თან გოგონები

არა? მაშინ სანდოებელიც არადგერი იქნება, ქრისტიანობის შემდეგი ჭრა-კერვა ზარს დაკარგავდა. გოიებს მოწონდა, მიხედნენ, რომ ჩემებურად მეც მენდელი ვიყო.

დისკუსია მოტოვებულიც ხნამ შეწყვიტა. ხმაზე თამარ მუხრანბატონს თვალები გაუბრწყინდა.

ცოტა ხანში კლაში ბაიკერის ვიდზე მყოფი გიორგი გურიელი შემოიჭრა.

- საატყა ზღაროვ!

მოგვასაბა, წრე გაარღვია და თამარ დედოფალს ტუჩებზე დააკეცა.

„ახსკულნიხს“ პირდაპირ აახივებდა, მაგრამ გიორგი გურიელისთვის ეს ალბათ შეიძლება.

შემდეგ მოვლენები ლოგიკურად განვითარდა. გურიელმა დედოფალი მოტოვებულ მემოსივსა და დაეპყრო.

* * *

ყოველდღეობა დისკუსიებმა „აღვირახსნილ კალიგრიანში“, ტელისტრონიკა და თამარ მეფის მკურნა, ფაშაბაიები აუმაღლა ჩემს ტყვას. უცნაური, სიჭკვიანო რეპუტაციის სიზმრების ნახვა დავინახე. სიზმარში მომეძვრებო ყოველთვის კლასში იწევს. დისკუსიით, ანგარიშად თამარ დედოფალი, ემოციებიდან სითივს ვინებდა, გამოვიდეს წრის მუცელი. ნატა გამოდის.

უცნაური. როცა ქალი გახსნილია მრავალმხრივი ურთიერთობებისთვის, თუ სწავლური წარმოშობა აქვს, ატება მტელი. თუ არ მტელი, ირქმევს, რომ მიგანისნოს მტევეს უნარჩვევებზე. ამ კლიმს, ბარო ვარგას ლიოსაც ვერ ავდა. მაგრამ მას ზედამხედველობას პატრონ ქალები, რადგან დიდი მხურაღია. ქართული ვარიანტია ნატა. ნატალია, მოსაზრებელი კლიმა, ნატა ტიპური წმია. რომ ჩანერთი გუგულის ენო, ნატას ფოტოს ამოვიღებთ. ნატა წრის ცენტრში დგას დაბნეული და არ იცის რთი დაინგოს დისკუსია.

- ივანო!

ქმარება თამარ მეფე.

- მოსაყოლი არადგერია, დედატეში ტიპური ყელქალა. მეზობლებ!

- რატომ?

ეროვება დედოფალი.

- მამაჩემსა რაც ნიაცოდა, სულ გამოსირდა!

- მამა არ გეზივებდა?

- კი.

- ალბათ იმიტომ, რომ ნიაცოვდა?

- არა, ამ ყელქალასთან რომ დამტოვდა!

- ემო რატომ გახდო, რას გაძლევს ეს?

- მეგობრებს (სხვა ქოვებზეც მიანიშნა). განსხვავებულობას. დაცულობას. რაც მთავარი, დედასთან-რი ყელქალა არ ვიქნები არასოდეს!

- რა გინდა რომ გააკეთო?

ნატა ნიანის აძლევს გოთხს.

გლოს კუპერი და ფრენკ ზაბა გამოდიან წრის შუა-ყელში. ნატა მიწვლია. სიზმარი, რა გააკვირია. მუხლებზე დგება, ელის კუპერს შერეულს უხსნის და საექსპერტუტაციის ფოტოს მთავარი გმირი ხდება. უკან მდგომი ფრენკ ზაბა არ იბნევა, ქმარა იხსნის და ნატას ნიანის ელვდება. ამ სცენას წრეში მფდომი მთელი კლასი აკვირდება. ფარსად ციციძეების გარდა. ია მატას თვალს არიდება და გოიებს უყურებს. სიზმარში ციციძეებს ბიჭები მოსწონს. გიორგი ხააკეც გახარებული, მისი ფეხი რომ მართლდება.

- ეს გალთა უფლებების დარღვევა არ არის?

ვეკითხები თამარ მუხრანბატონს.

- არა. ამ შეტიხევაში ნატა დომინირებს. ნიანის გილი გადამწყვეტია. აი, პირიქით რომ კოვილიყო, მაშინ იქნებოდა.

- თუ იდეა თანაბარ უფლებებშია... ამ შემთხვევაში ნატა დომინირებს. რა გამოდის, ერთი სტესი მეორეზე მაინც დომინირებს. თანაბარი უფლება სადღა?

- ასეც დროს, ვიღაც ყოველთვის დომინირებს, ოქრონივდელი.

ეცინება თამარ მეფეს.

- აი რატომ არის ეც იდეა უტოპია.

მეცინება მეც.

ამ დროს წრის შუაგულში გამობრტა ფენინისტი, ბუქსა თმით (ნათლად შეღებილი) სქლად წასმული პო-მადით (გაშრნეველი მაკივით). ნახტომი შერატონის ტიპია სასტუმროდან გააკეთა ადამიანი ობობა მოქნილობით.

- ზენ ჩემს კორტიკას ბედავ? ხელიდან წასული სეესისტი! მძრეველაც ფუ, რას გასც ეს...

სიზმარი ისე დამირუნა, ოთქის მე ვაკონტროლებდე მის სიუჟეტს. ქეზომი მწვდა და სადავე ურნაში მომისროლა, ადვაც ლიოთა, მუკოსეკი, დოსტოვესკი და პერი მილერი მელოდებოდნენ.

ასეც ააზგადეობაში მოხვედრამ საკნოდ გამბარა, მაგრამ შემხედულმა ტეხინა (ფენინისტის ოსენ-ბით) აიშპრის მორველი მომეძვრებო დაბარულა.

მეშდევ იწყება აიშპრის მორვე მომეძვრება.

უცხო ზინაში ვარ. ტეხინი მუცნება, რომ ეს თამარ მწვდა სახლია. მისადებ თანახმა გელოდები. საქმე მატეს. სიზმრა იდგით, რომელიც ტეხინა ჩამავსო, თამარ მეფესთან მისული ვარ, რომ გაგარკეო მისი ააფლავი ხად წრის, მანტერესებს სინამდვილეში ჩაყალღს თუ არა დიდებს განში. სიცილი აბაზანოდან გამოდის. მტახხინა. რა ნაგარი შეგრძნება, როცა სიზმარში ნათელმთვლელი შეგიძლია იყო. აბაზანის ვერ ხედავ, მაგრამ იყო, რომ ხნა აბაზანოდან გამოდის. კართან ვდგები. აბაზანაში მარტო არ არის, თამარ მუხრანბატონიც იქაა. ყველაფერი საექსპერტაციის ფოტოს სცენაში ემაგვსება.

სტიმულური აიშპრშიც მოქმედებს. ოღონდ ერეცის შემკველების როლი. აბაზანაში მიხნობენ. თამარ მეფე მანიშნებს, რა უნდა რომ გაუკეთო...

კართან ვიღაც მუფლუფუნია გიხდა მზორებს.

- სექსში ბრძოლა წესების გარეშე, ოქრომჭედელი!

მომბახა უცნობა და აბაზანაში შევარდა.

ეცნობ. ფიკულტურის მასწავლებელია, დავით სოსლანი.

ამ დროს ყოველთვის მელოდება. ოფლში გამწრულს და „ერეცვისგან“ დაცულს.

სიზმარში აულ გელმოცარული ვრებე, მაგრამ, სამეგეოდ, სწავლაში მატეს კარგი შედეგები. ჯოვანს გახსნა, სექსტრის ბოლომდე ვსულ. სწავლა დროადზე გასრულებს და ატესტებს ვიღაც. ჯოვანის სიხარული ხანმოკლე აღმოჩნდა. უნივერსიტეტის ნაცვლად, ფსაქიატრიული მოხვედრა.

* * *

ფაქტობრივად თეგოს გამო მოხვედრა. ჯოვანი გაბდა მონშე ინისა, თუ როგორ ვასწავლიდი ქართულ აბაზას როცა ტრავაბას. მიზანი მარტვიე მაქინდა, მინდოდა, თეგოს სასაუბრო ელესიკინი მჭიდვებო, სიღრმე მიხეცო. მომავალში, უფრო რთულ თეგებზე რომ გეყავებო.

ყველაფერი ჩემი მიზობლიდან დაიწყო. მიზობელ-საც თენგივ ერქვა, თეიმურაზი. იმის მიხედვით, თუ რა-ტომ იმოქმედებდა თენგივს თეიმურაზი, სეხნიობაში არ იყო.

თეიმურაზს საეჭვო რეპუტაციის ონლიანსაიტებ-ზე უყვარდა ჩუქვნობა. ამის გამო კომპიუტერი მთელი ღამე ჩართული ჰქონდა. ეს უნდა ყოფილიყო მიზეზი.

როცა თეიმურაზმა ინტერნეტში თავისთვის საინ-ტერესო მთელი რესურსი ამოწავა, გადაწყვიტა ახა-ლი რაღაც ეცადა. ჩუქვნობაში მრავალფეროვნება შე-მოეტანა ვებკამერის მეშვეობით.

მისთვის საინტერესო კანდიდატურა დიდხანს ეძე-ბა, მაგრამ უფასო ვარიანტები დაიწინა.

ბოლოს, საღვთო წარმომადგენელს ლუნაზე შეაჩერა არჩევანი, რომლის რეკლამა მთელი ღამე ზღაპრულ წუთებს ჰპირდებოდა. პლასტიკურის მონაცემები მე-იცვანდა და საცქივ დაიძრა.

თავიდან ბევრი ინერგიულია. არ აღმოჩნდა ადვილი ახალი მეთოდი. მაგრამ ლუნაზე აუხანა ყველაფერი დე-ტალურად და რაღაც მოახერხა.

ლუნასა და თეიმურაზის ინტერნეტნაცნობობა დიდ-ხანს გაგრძელდა.

იმდენად დიდხანს, რომ ვერც შეაძინა თეიმურაზ-მა, როგორ მოეკლათ მასთან ჩუქვნობას და საუბარზე გადავიდნენ. ლუნასაც მოსწონდა თეიმურაზთან საუ-ბარი.

შემდეგ, თეიმურაზმა აღმოაჩინა, რომ ლუნაზე ბევრს ფიქრობდა და მასთან საუბრის გარეშე ვეღარ იძინებდა. მოკლედ, ერთ ღამესაც, მორიგი ვებგვერდის დროს, კლავიატურაზე რიგა ტარაკანი ამოძვრა და თე-იმურაზს დახმარება სთხოვა.

რიგა ტარაკანს არ მოეწონა, რაც აქ ნახა. ლუნამ იკითხა. თეიმურაზმა დახმარების ნაცვლად, მისი კლა-ვიატურაზე მისრეხა განიხრახა.

ტარაკანმა გაეცემა მოახერხა. აიგნის საშუალებით ჩემს თიახში გადმოვიტარა და საწოლში შემომიძვრა.

მეზობლის ოთახიდან გამოსულმა ბნელმა გამაღ-ვიძა. ჩემ წინ რიგა ტარაკანი დაგინახე.

ჯოჯო... ბავარისი მეტი გოლი ამიღე რა... ლაიფ-ცგთან...

ეს მითხრა მაშინ პირველად. რადგან მე, ჩემი ტვი-ნისგან მსგავს ოინგზე დაწვეული ვიყავი, ავედეთ, კომ-პიუტერი ჩავრეთ და პირველად მაშინ დავერევისტორი-დი ტრატალიზატორში, თენგივს სახელით.

* * *

ფსიხ-დისპანსერში მე და ჯოჯოანი სეირნობით მი-ვედით. ახალგაზრდა ფსიქიატრმა მიიღო.

გამეცნო როგორც სალომე ლუ. ორიგინალისგან განსხვავებით, სალომე ლუს ერთადერთი შეყვარებუ-ლი მყავს. ზესტაფონელი მსუქანი ბიჭი, რომელიც მუ-ნიციპალურ ტექნიკში მუშაობს. სალომე ლუ თვითონაც ზეს-ტაფონდინაა. კარგი ფორმების, დაბალი, ზუსტად, ხორ-ბლისფერი კანით. არჩევანი უკეთესიც შეეძლო გაეკე-თებინა, მაგრამ რადგან სალომე ლუ ფსიქიატრია, ორი-გინალის ფუნქციები არა აქვს.

ფსიქიატრობა შეყვარებულის არჩევანი ვერაფრით ეხმარება. მამაკაცებს უფროებს როგორც პოტენციურ პაციენტებს. აქედრმა მამაკაცებმა კი ყველაზე კარ-გად იციან რომ პოტენციური პაციენტები არიან და ერთადერთი ფსიქიატრია, ვისაც მათთვის დიაგნოზის დასა და მუქლია. ასე რომ, ყველასაიარად ერიდებიან ფსიქიატრებს.

ფილოლოგებს უფრო უკეთ აქვთ საცემ. საგარაუ-

დო სატრფო, შეუძლიათ ლიტერატურულ სამუშაო-ებში, ოცდაათ ნელს გადაცილებული მუშაობა და ფსიქიატრებისათვის, ლიტერატურულ საიტზე მოლ-ვანე ავტორი პოტენციური პაციენტია.

ორიგინალს პირიქით, ავტორები ძალიან მოსწონ-და. თრადერთი ქალი იყო, რომელმაც შეძლო ნიცეს ჭკუიდან გადაყვანა. ან პირიქით, იმ ჭკუაზე დაყენება.

- აბა მითხარი, რა განუხებთ?

- არაფერი. თენგივს ანბანს ვასახელოდი და თქვენ-თან მოვეხდი.

- თენგივ?

- ტარაკანია.

- ჩარია ჯოჯოანი.

- აბა, მაშინ ყველაფერი გასაგებია.

გამოძიებას განაჩენი სალომე ლუმ და ბლოკნოტ-ში რაღაც ჩაიწერა.

- რატომ? აი, მე ცოტა ხნის წინ თეატრში ვიყავი, სადაც პიესაში, სხვადასხვა ასაკის ეროვნების ქალბა-ტონები საკუთარი ვაგინის ესაუბრებიან (არ ვებუნი განაჩენს). თქვენ წარმოიდგინეთ, ვაგინაც პასუხობს მათ. საკმაოდ ფსიქოლოგიური და დამაინტრიგებელი დიალოგებია, მაგრამ ისინი თქვენთან არ არიან და მე ვარ.

უხერხული სიზღუდე ჩამოვარდა. ჯოჯოანი განითლდა, რადგან მისი თანდასწრებით ვაგინა არასდროს მისე-ნებია. სალომე ლუც, ალბათ იგივე მიზეზის გამო.

- თუ ხვდებით თეატრსა და რეალურ სამყაროს შო-რის განსხვავება?

- დიარდელი დუმილი სალომე ლუმ.

- იქნებ, მე და თენგივ მსახიობები ვართ და ჩვენ ორთხის ვთამაშობთ პიესას. რა, არ შეიძლება?

ვაგრძელებ ჩემსას, კითხვის დასმით განაჩენის მო-ახლოებას გწელავ.

- ეს მართლა ასეა?

ახლა კითხვით ჯოჯოანის მიმართა, სალომე ლუმ.

თენგივს მოსწყინდა ზალათის ჯიბეში ლიდინი და რომ გაიგონა მასზე ვსაუბრობდით, ამოძვრა და ფსი-ქიატრს დაეწინა.

სალომე ლუ იმ ადამიანთან კატეგორიაში აღმოჩ-ნდა, ვისზეც ტარაკანი ფსიქოლოგიურ მოკს იხვევს. ფსიქიატრი ისტერიკაში ჩავარდა და კივილი ატყდა.

მოკლედნე ლოგიკურად განვიხილავ. კაბინეტი სანიტარი შემოვარდა. ისტერიკაში ჩავარდნილი ფსი-ქიატრი რომ წახა, გამაკავა. შემოყოლილმა ექთანმა ნემსი გამიკეთა.

ამ ყველაფრის დამნაშავეა თენგივ თავს უშველა. ფაქტის ლიბიდან გადაძრა.

ცრელბანი ჯოჯოანი დამეშვიდობა. პალატაში გა-დამიყვანეს.

* * *

ფსიქიატრიულში საინტერესო ადამიანები გავიცა-ნი. უნივერსიტეტი არამგინია, მსგავსი მრავალფე-როვნება დანშევდროდა. გაცნობილებიდან ადამიან-სებთან: ბესი რებერი ქუთაისიდან, ქიმიკი H₂O, მეფუტკრე, ლესაბოხელი და დავით აღმაშენებელი.

დამაინტრიგებელი ზედმედი აგრესიულები იყვნენ, ამი-ტომ მათ სტატუსებს ეჭვავდა.

რადგან მე ყველაზე მშვიდი პაციენტი ვიყავი, მთე-ლი დღე სერიოზობის უფლებას მძლეუდენებს მოსასვენ-ბელ დარბაზში, რომელიც გოგონების აბანოს მკავდა.

მოსასვენებელ დარბაზში პირველი ყოველთვის ბე-სი შემოდიოდა. ბენდენიანი, ორმოც წლამდე მის ელი-

ოტი. დღისას ნამდვილი უღელისებრი გზები ეწერა მოზარდების გარშემო, მაგრამ ინტერესი გარეგნულია:

- სახეობა ცხოველები, გავატარებ სასწრაფო
ნუ მიყურებ ტრაკზე, მემოზარდებო თვალებზე
თუ არ მოგწონს ჩემი იდეა ნამდვილი ადამიანზე
ცხოვრება დიდი ომი, ნონა მოდის მასზე.
(მისამდეგი ლოგიკური მქონდა)
fuck love დუ დუ დუ... fuck love... დუ დუ დუ...
გავიგონებ თერძი ბეჭი, მომიტყევა ზეცა
მეგრამ ნონა მომემატა და მოადუნებს ეცა...
მოვიტყევი მოდებები, დაგოგოლე ზეცაც...
fuck love... დუ დუ დუ... fuck love... დუ დუ დუ...

შემდეგ ბეჭი ჩუმდებოდა. მთელი დღის განმავლობაში ხმას არ იღებდა. ხალხის კი პალატაში ბრუნდებოდა. როგორც მოთხრეს, სამი წელი, რაც ეს ყველაფერი გრძელდებოდა. მეტი ბეჭისგან არაფერი გამოვიდა. ხმის ამოღება მარტო რეპის დროს იყოფა. არც იყო საჭირო, მისი ცხოვრება ამ ორ კომპლექტში იდო.

ქიმიკოსი, ყოფილ პროფესორი, მძივი დღეები ცოტა ჰქონდა. H₂O - ასე აცხობდა ყველას თავს, როცა ასეთი დღეები ედგა. ხელის მიკარება იყო იტანდა, ფიქრობდა, რომ დაიღუპებოდა და ეს ისტერიაში აგებულია. მეფუტკრეს დასასაზად ვერ იტანდა, რადგან ერთხელ ის შემთხვევით მიყარა და დაღუპა.

- ენაზე, ერნანდო, ხომ ხედავთ?
მამინებმა მეფუტკრე და ცარიელ მხის კოლოფს მომიშვერდა. ყოველთვის ვცოხანებოდი, რომ არ გამეანაწევებოდა.

ერნანდო კორტესი მამრი ფუტკარი იყო, რომელიც მეფუტკრეს გადასარჩევად კოლოფში ჰყავდა გამოშვებული. გადარჩენის დროს, როცა სკივან დაეფიქროდა გამოფინება, რამდენიმე ასეული მამრი ფუტკარი აედევნებოდა ხოლმე. ზოგჯერ ათასზე მეტიც. იმ ბედნიერს, რომელიც ახერხებს დედოფლის განაყოფიერებას, სასქესო ორგანო სწევდა და დედოფალიმ რჩება. მამრი ფუტკარი რამდენიმე წუთში კვდება.

მეფუტკრის პრინცი, ასეთ ბედს მოსახლელ მტყუიც კი არ იმსახურებდა. და როგორც ბრილიანტს, ისე უფროსილდებოდა მხის კოლოფში გამოშვებული პრინცი, რომელსაც მარტო იფიქრო ხედავდა. ისტერიკა მხოლოდ მამის ემართებოდა, თუ გინე კოლოფს გახსნიდა.

ლესბოსელი სამჯერ ენაზე ცხოვრებაში. საეჭვო რეპუტაციის ფილმებში, სინამარში და ფსიქიატრიულში.

სინამარში ლესბოსელი მუდამ ბუქსატიონიან ფემინისტანს ერთად მეცხადებოდა, რომელიც ყოველთვის მერატონის ტიპის სასტუმროდ აღიქმებოდა ადამიანობის მოქმედებით და სინამარში სექსისტური სიუჟეტის გამო უფერო სიტყვებით მლანდავდა.

ემილის მრავალფეროვანი წარსული ჰქონდა. რელიგიური ფანატიკოსიდან დანებებული, ემოთი გაგრძელებული. ბოლოს გათი გახდა, მაგრამ თავისი თავი მაინც ვერ იკავა. სწავლობდა კიდევაც, გრანტი. ნაკითხი: ნიკსე, კოკი, მოფენაპური. ფსიქოლოგობას აპირებდა.

როცა მშობლებს გამოუცხადა ლესბოსელი ვარო, ხელი სტაცეს და ფსიქიატრიულში სამკურნალოდ წამოიყვანეს. ერთი წელი იმკურნადა. სივადახე ფსიქოტერაპიული წამლებით გაფიქრეს, რამაც ტრაგიკული შედეგი გამოიღო. თავიდან არა. დამჯერი გაგო გახდა, ხანძარი ბარბი და მშობლებმა საბოლოო დაბრუნეს. მაგრამ ის აღარ იყო ძველი ემილი. ბარბი მშობ-

ლების თავისი წამლით ნონამელა სცადა, მაგრამ მოვიდა. მშობლებმა აპატიეს. მეორეჯერ სცადა. მშობლები ძლიერ გადაარჩინეს. დედამა მზად იყო, მის ლესბოსელობასაც ნეგატიურად და დამოუკიდებელ ცხოვრებასაც სათავაზოდღეს, როგორც მას სურდა, ისეთი ცხოვრებას. მაგრამ ის აღარ იყო ძველი ემილი. იმუღებოდა გარდაცხად ისე ფსიქიატრიულში დაბრუნებოდა.

ემილი ლესბოსელიდან ნამდვილ ფსიქოპათად იქცა. მარტო ანტიტრის ზედამხედველობის ქვეშ უშვებდნენ მოსახვედრებელ დარბაზში.

* * *

- დავით აღმაშენებელი! პოლიტიკური ორგანიზაცია, ანაი წყნეთის! ერთ-ერთი დამფუძნებელი და იდეოლოგი!

ასე განცხადებდა მთელი ბლანკიანი მამაკაცი, რომელიც სულ არ გაუდა ორიგინალს.

- ოქროშაქმელი! აბიტირინტი!

ხელი მაგრად ჩამოშორდა.

- ჭირდება აბიტირინტი ჩვენს სამშობლოს! აუროგრიზობით!

- თენგიზ აბაძის ვასაფილი. როგორც აღმოჩნდა, მონიკის თანდასწრებით.

- თენგიზ!

- რიუ ტარაკანი... ჩემი მეგობარი... ტრიალიზატორის თამაში უყვარს.

- აა... (პაუზა გააცხადა) ეგ არაფერი, მაგას მოეგონება. მთავარია, ციანფერო ალანის! ამომრეველი არ გახდეთ.

ასე ეძახდა დავით აღმაშენებელი „ეარდისფერო ალანის“, ყველაზე დიდ პროდაკციურ გაერთიანებას საქართველოში.

ორიგინალზე რაც ვიცოდა, ბევრი კითხვა უყვარდა. მათიანეს გადმოცემით, ყველაფერი კითხულობდა. ბრძოლის დროს, განიხილავდა, ძლიერ დროს. მაგრამ არ აცოცხლებს. ნიგნის კითხვას სულ ბუა ადგობს ანგეტირებდნენ, რომ ეჭვამ, ებრძოდა და დაეძინა. ბოლოს ეს ყველაფერი მოსწყინდა, „გალობანი სინამარში“ დახვრა და მოკვდა.

ბილი გაცნობილ დავითს, ორიგინალიდან განსხვავებით, კითხვა ნაცვლად, ბევრი ლაპარაკი უყვარდა. დეტალურად ამხსნა „შაი წაწეეთელი“ მოცუბის ნეაბი.

კანდიდატი აუცილებლად უნდა ყოფილიყო დაოჯახებული. თუ საპატიო მიზეზის გამო ასე არ იყო (საპატიო მიზეზები: აბიტირინტი, ასაკი, რელიგიური პირი), რელიგიური პირის გარდა, ყველას უნდა გაეგო, „შეშინების რიტუალი“.

ოთახის შუაში იდგებოდა საწოლი. გარშემო სკამები წარმო. მიყურებელი ორგანიზაციის განმცხადებელი ნეგნენ იყვნენ (მხოლოდ შაბაკიკი).

საუბროს კითხვებში მშობლებად „სიძის დიალი“, რომელიც აუცილებლად ასაკუარნი, ცელულოზიანი და მუხრეფი უნდა ყოფილიყო.

კანდიდატი ამიძვლდებოდა. სეკუალურ აქტს უხუცესი აკირდებოდა, მატინატიკის რომ არ ჰქონოდა ადგილი. გამოცდის გავლის შემდეგ, თუ უხუცესი ენაყოფი იყო, ამბობდა: Ovum. წრეზე წყარო საზოგადოება, იმეორება იკვირ სიტყვას და ამ ყველაფერს მოყვებოდა ოვაცია.

დავითმა სიამაყით გამიბილა, რომ ეს რიტუალი

მან მოიფერა. „ცისფერთა“ შემოპარვა რომ აეცილებინათ თავიდან. ყველაფერი აუცილებლად ვიდრე ინერგებოდა და მასალა ორგანიზაციის ლიდერის, მათეზიკის კაბინეტში ინახებოდა, სეფში.

სისხლის სინშინდო დატული რომ ყოფილიყო, ევგენიკას იყენებდნენ. ორგანიზაცია მჭიდროდ თანამშრომლობდა სასულიერო პირებთან და მათი დახმარებით სურდათ მონარქიის აღდგენა.

- როცა სამხრეთელი მეზობლების ყურადღებას მოვაღწევთ, ჩვენი ქვეყნის ძირძველ ტერიტორიებსაც დავიბრუნებთ!

- და აბლაბანს დაკარგულ ტერიტორიებს, ჩრთილოებით, რას უწევთ?

- ეგ ტერიტორიები არ დაკარგულა, ჩვენი!

- როგორ?

- ჩვენ ვართ ჩრდილოეთი (თავლი ჩამიკრა დაავითმა).

- და ამ ყველაფრის უფლებას გარდისფერთა ალიანსი მოგცემს? ან ლიბერალები?

- რომელი გარდისფერთა ალიანსი? ივანე ათაბაგი თუ ზაქარია მხარგრძელი? ჯერ ურთიერთობები ზალვა და ივანე ახალციხელებთან გაარკვიონ! ალიანსს რომ ძალით ჩამოაშორეს!

- და, ლიბერალები?

- რომელი ლიბერალები? კლუბებში ცეკვა და ნარკოტიკების ყლაპვა რომ მოსწონთ? შემოვიღებთ დეკრიმინალიზაციას და იყვნენ თავიანთ კლუბებში, სამულამო ოპოზიციიში.

- მემარცხენეები?

- მემარცხენეები? ბიზნესის სამსახურში ჩამდგარი ლაქსიბი ამ ქვეყანაში, ოქრომჭედელი, მემარჯვენე და მემარცხენე მარტო მერკუხუნთა კლასიფიკაციის აღრიცხვისთვის თუ გამოადგება. ეცინება დავითს.

- თქვენ როგორ მოხვდით აქ? (გაბეძდნენ კითხვა)

- ამ ყველაფრის პარტიის საარჩევნო პროგრამაში ჩაბერას ვაპირებდი, ეს რომ გაიგეს, ლიდერებმა იქ გამომანყვედეს.

ფსიქიატრიულის გარემო დიდად არ განსხვავდებოდა იმ ადრინდელისგან, რომელიც გარეთ დავტოვე. ჩემი სურვილით შეიძლება იქაურობა არც დამეტოვებინა.

მაგრამ ნახვის საათებში ჯოვანის ცრემლიან თვალებზე და საყვიდურნარე მზერას ვეღარ ვუძლებდი.

ერთ დღესაც, საღამო ლუს გამოუვცხადე, რომ კარგად ვიყავი.

აქაურ ფსიქიატრიებთან ურთიერთობა ერთ რამეში დაიშრნებოდა - ისინი პაციენტის სიტყვებს ძალიან ენდობოდნენ. ისლ რჩებოდა, ქვევითაც გაგვეყარებინა სიტყვები და ეგ იყო.

რამდენიმე თვის შემდეგ, საღამო ლუ დარწმუნდა, რომ შარტლა ჯანმრთელი ვიყავი.

შეიძლება იმიტომ, რომ გაიხივდა ზესტაფონელ შეყვარებულზე და კარგ ნახიათზე დადგა.

გამომწერეს. გამოსახვლეში ჯოვანი და თენგო მელიოდებოდნენ.

თენგოს ურემოდ თავი გაეტანა. ბოლო-ბოლო ტარაკანა იყო და არ გაუჭირებოდა.

ჯოვანიმ ვერც შეამჩნია, იაე ჩამოხტა ხალათის ჯიბეში.

მე, თენგომ და ჯოვანიმ სერიოზობით გაგვიეთ მიინსაკენ.

* * *

ფსიქიატრიულის შემდეგ ისევ აბიტურიენტი ვარ სამსახურში არავინ მიმიღო.

ჯოვანი მამწვადებდა.

- მთავარი, უნივერსიტეტში მოხვედ. როცა სტუდენტი გახდები, შეგიძლია უსასრულოდ ისწავლო. იმდენად უსასრულოდ, რომ სამსახურისთვის დრო აღადაგრძება.

ასე თორმე ბევრი იქცევა აქ. მეც მეტი რაღა დამრჩენია.

მეჯრა და ვეშხადები. კურებმა მეტი მრავალფეროვნება შემოიტანეს ჩემს ცხოვრებაში, ტენის დემარებით.

ზუსტ მეცნიერებებში მომზადების დასრულების შემდეგ, მშრალ ხიდზე მინებს გავლა.

ბიზრად ხიდამდე პლენაციით მივსივრნობ.

ერთ დღესაც „პალი წყნეთლის“ რადიკალური ფრთის ორგანიზებული აქცია შემხვდა.

დავით აღმაშენებლის ფსიქიატრიულში განმეგვდნენ შემდეგ, რადიკალურ ფრთის საეჭო რეპუტაციის ფილემების ყოფილი ვარსკლავი ჩუნგაჩანგა ჩაღდა სათავეში, რომელმაც საჯაროდ ცოცხლად გამოაცხადა თავი, შარსულის გამო. სულიერ გზაზე შემდგარს, ახალი სახელი დაანათლა მოძღვარმა, „გოლგოთა“.

გოლგოთას ორგანიზებული აქცია არალეგალურს ებრძოდა.

აქცია სერიოზობით გავყვევ.

- გოლგოთა აქცია როგორ აწყობს, გოლგოთა ხომ მთავ?

კითხვა დაფუსვი უცნაურად ჩაცმულ კაცს.

- მართალია, იქ მაცხოვარი ჯვარზე გააქრეს. ეგ არი ზუსტად მიზნო, რატომაც იარჩია ეს სახელი ჩვენმა ლიდერმა. სამ ლიდერს მაცხოვარი უფალი გახდა, აღსადაგა მოძღვრებით.

ვერაფრიც ვერ გავიგე...

- გათრეით სატარიელოდან! თორემ თქვენს ყველა მკვდარს მოვტყუნო!

მალღი ხმით ნათქვამმა ლოზუნგმა საუბარი შეცვალეტიბა.

ყვიროდნენ „გოლგოთას“ გარშემო შეკრებილი მარტორები.

უცნაურად ჩაცმულ კაცს მამხერი ერქვა. ჩაცმულობით გარდა, რაც დამამახსოვრდა, ის იყო, რომ შილისთვის „ჯონ სლო“ დაერქვა. აღბათ იმიტომ, რომ იესოს შემდეგ ჯოვ სნოუ ყველაზე პოპულარული ადამიანი იყო. თან მკვდარი ეგვე იყო და აღსადაგა.

ფსიქიატრიულში მკურნალობაში ჩემი ტენის ოფორი მსახილფეროვანი გახდა.

რადიკალური ფრთის წევრები სიტყვა „ტყენას“ ხშირად იყენებდნენ. და განსაკუთრებით მრავლობით ფორმას ანიჭებდნენ უბრატესობას, რაც ლოგიკურად შეგნება. „გოლგოთა“ რუსულ საეჭო რეპუტაციის კონინდლესტრიაში ჯგუფური პატრიოტიზმის მამამთავრად ითვლებოდა. ჩუნგაჩანგას „პეტროპოლურულმა თეთრმა აღმებმა“ ამ ფანტომს ოსკარი მოუტანა.

მიკერდა. მარტორები თვითონაც ემიგრირებულნი იყვნენ. აბა მარტორება თუ ხარ, პლენახოვზე რა გინდა, როცა შენი ადგილი აფრიკაშია. მოკლედ, აქცია აზრს ვერ ჩაგვნიდა.

აქციას სერიოზობით გავცდი და მშრალი ხიდისკენ გავიქე.

როცა მშრალ ხიდზე ვარ, ხალაშობით ბიზის მაკლურებს ნევერევი და ზუსტად ვუთხმე, რომელიც ჭადარზე ზოა და ქადაგებს.

ბუ სალიან გაგს სერიოზულ აპოკალიფს კლანის პერსონაჟი, მია კორაღის, ნეტახელად უმცროსი. ბუ ქადაგებაში ყველას ლანძღავს, ბოლშის აფრქვევს. ამტკიცებს, რომ „მია ნეტახელის“ ლიდერი მათეობით სინამდვილემ გააძვირეს ქალი.

„გარდაუდებული ალიანსი“ შიში ნეტახელთან გარიგებაში ადვანსულებს და ამტკიცებს, რომ იგახე ათაბაგი ნახერად ლომიხია და მათეობის საყვარელია.

ბუს ქადაგებებში ინტერესი გამოიწვია ზოგერთ ჩვენაში, ვისაც ყურები (და ტვინი) აწუხებთ. სხვათა-რად ბუს სიტყვებს ისინი ვერ გაიგებენ.

დღეს უკვე ბუა (მათი დახმარებით) საკუთარი არაბებს იუთუბზე და საკმაოდ ბევრი მინახვლივ ჰყავს.

* * *

ლევოის პროექტის კორპუსის ნეშტზე სართულზე ვარ. აივანზე. მოვხერხებ აბრკო.

აივანზე პატარა გოგოა, ოთხი-ხუთი წლის იქნება. ყოველთვის სადამოს გამოდის და მთვარეს ათხოვს, ხეყი ამოუტანოს. აივანზე გამოდის, რადგან მშობლები აულ ამ დროს ჩხუბობენ და თავმჯდომარე აივანს გარდა არსად აქვს.

ყოველთვის მეგონა, რომ ლევოის პროექტის კორპუსის ნეშტზე სართულის აივანზე გამოსული გოგონა ჩემი ტვინის ფანტაზია ნაყოფი იყო.

მაგრამ როცა გავიგე ასე არ იყო, რთული გააზო-ჩიე. რადგან ლაზარი ვარ, როგორც გველა. პირდაპირ კარზე ვერ დავრეკავ ზარს! ეს აქაური წესი არ არის. ოჯახის მხარე საქმენი ვერ ჩავერევი.

ბავშვს ნაყინს ვაწვდი. მართლაც და მადლობას მთვარეს ვუბნებ.

ამ დროს აივანზე მამამისი გამოდის, ალექსანდრე მეორე, კახეთის მეფე. მე რომ მხედავს, იბნევა.

- ბავშვი საზოგადოებაში საკუთარი თავის დამკვიდრების საშუალება არ არის! ბავშვი პასუხისმგებლობას!

სტუმრული აქვს მესმარება.

ბრახება ალექსანდრე, სადაც ვარ, მისი სამფლობელოა. პირადი საკუთრებაა! ოჯახია!

ნამდვილისგან გამსხვავებით, ალამზე ნამოცმულ დის აცვლებს არ ნაჩვენებს.

აბრახასთან ტორეროს ხარს ემსახურება და მეჯახება, როგორც მატყლორს.

დაჯახებიაგან მარბოქშილი ინერცია აივნიდან მატყება. ტვინი სიურპრის მინჯობს.

მეგრძნებებს, ხედავს, ათმავებს და მწერს მამა-გავსება. ადამიანების სამყარო ჩემთვის შეწვლული კადრია. ალბათ ჯოჯახის გული დანყდება, უნივერსიტეტში რომ არ მოვიგებებ.

ბოლოს ჩემი თვალში აივნიდან გადმოხრილ ბავშვს ხედავს. ხელს მიქნებს. ნაყინს გამო ვაბრებულა. გიგრძნებ, ჯიბიდან თხევო ამოძვრს და ფრთები გამა-ლა.

თვალებს გხუჭავ, ველოდები, რომ ავ ალბათ მერტოლი დამქსნება. გვდები.

ლევოის კორპუსთან უსაფრთხოდ დავემევი. ეგრემო, რომ რაღაც შეიცვალა, მაგრამ ცოცხალი ვარ.

თხევო ჩემზე დიდია, ივე რიჯ ტარაკანია და უკმაყოფილოდ მივურებს.

- ფუ... მილანო...

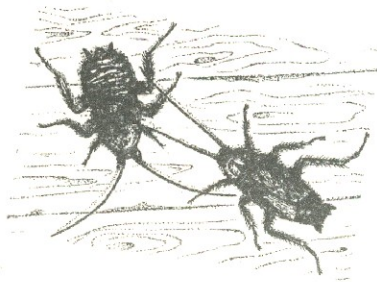
ზიზლით მივეცირბ.

მისი რეაქცია მინახვდება, რომ შავ ტარაკანად ვიქცევი.

ეს უნივერსიტეტში მოხვედრაში ვერ დამხმარება, მაგრამ, სამაგიეროდ, ატომური ბომბია აფეთქებისგან წარმოქმნილ რადიაციას გავცულე.

ცოტა ხანში თხევო მშობრივად და სერიოზობით ჯოჯახისკენ გავიქე.

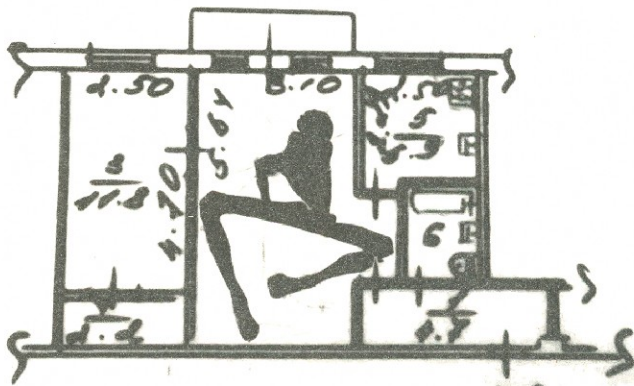
ალბა მია ჯორია ტარაკანების სურვილები ასრულის.

ჯაბა მარტუა

სიყვარული ხრუშოვკაში

პირველი მოთხრობა ციკლიდან „ხრუშოვკის ტრილოგია“

პირველი მარი

უჩვეულო ამბის დასაწყისი

- გისმენთ!
- კარგია.
- ბოდიში, ვერ გაიგე?
- რომ მისმენ, უკვე კარგია.
- რომელი ხარ?
- შეიძლება შენობით ვილაპარაკოთ? მეუხერხულება რაღაცნაირად.
- იცი, არ მცალია ამ მაიმუნობისთვის. ან თქვე რომელი ხარ ამ ამ შუალანდ ბილი მაცადე.
- ინეცი?
- ყურმილს გკიდებ იცოდე და მეორედ აქ აღარ დარეკ!
- მოიცა, მოიცა. კარგი, გეტყვი ყველაფერს, არ დაკიდე. თან დიდი აზრიც არ აქვს ამას, იმიტომ, რომ მაინც დავრეკავ მეორედ და ჯობია ვილაპარაკოთ.
- მანიაკი ხარ? ჰატრული გამოვიძახო?
- ვინც გინდა გამოიძახე, არ გემუქრები და საფრთხეს არ გიქმნი. უბრალოდ ლაპარაკი მინდა.
- ვინ ხარ? საიდან გაიცე ჩემი ნომერი? რატომ მიირეკავ შუალანდ?
- რა ჯოჯოი ხარ. ისეთ ინფორმაციას მოსოვ, რაც არაფერს მოგცემს. კარგი პა, გეტყვი: გოგა ამისულაშვილი, 35 სლო. ეცხოვრობ შენს ქვემოთ, მეორე სართულზე, ორითაზიანში. დამაყოფილდი? ნომრის გაგების რაც შეეება, ამ ჰინაში შენამდე სხვები ცხოვრობდნენ, იქამდე კიდევ სხვები და ა.შ. მე კი სულ აქ

ვარ და სახლის ტელეფონიც აქ არის, არ ვიცვლებით. აქედან ვიცი, ბავშვობიდან მახსოვს. ჯერ კიდევ იმ დროიდან, ჩემი მეგობარი ზაზა რომ ცხოვრობდა იქ.

- რაა??? რა გინდა ჩემგან?

- ააუ კონკრეტულად არაფერი. გუშინ ფანჯრიდან ვნახე როგორ გადმოხვედი, რაღაცებს ზიდაუდი, მარტო ხარ. ნუ გეშინია, მართლა არანაირ საფრთხეს არ წარმოგადგენ, ბოლო-ბოლო სახლიდან ვერც გამოვდივარ, რა უნდა დაგიშავო.

- ეერ გავიგე?!

- არადა არაფერი გაუგებარი არაა - სახლიდან ვერ გამოვდივარ. ისეთი დაგადება მაქვს, რომლის დროსაც ადამიანებთან და გარემოსთან კონტაქტი არ შეიძლება, რამე ინფექცია რომ შემეყაროს, თუნდაც მარტო, ჩემი იმუნიტეტი ვერ გაუძლებს და შეიძლება მოგვდე. დედასთან ვცხოვრობ. სხვა არაფერს მოძრაობს ჩვეს ჰინაში. დედა კი იშვიათად გადის გარეთ, მაგრამ როცა უნდეს, საუც-სამოსი აქვს, რომელსაც შემოსულობისთანავე იცვამს, პლიუს ამას სადუზინფექციო ხსნარები და მოკლედ, მთელი ამბავია.

- მართლა?

- ნუ გეცოდები. ამისთვის არ დამირეკავს. უბრალოდ ლაპარაკი მინდოდა. ისტორიებიბა მოყოლა. შენის მოსმენა. დიდი ალბათობით პირისპირ მაინც ვერასდროს შევხვდებით და თუ ოდესმე ეს მოხდება, ნამდვილად ჩემი ბოლო შეხვედრა იქნება.

- ჰო... დავიბენი ცოტა. არც ვიცი რა გითხრა.

- არაფერი. მე გეტყვი. იცი, ძენანდე აქ ოჯახი ცხოვრობდა, ახალგაზრდა ცოლ-ქმარი იყვნენ, სახე-

ლებს რა მნიშვნელობა აქვს. გოგო და ბიჭი იყვნენ. თაკიდან ყველაფერი მორმალურად დაიწყო. მეზობ-
ლები გაგვიცნეს, ჩემს შესაბამის განთავსებას ყველა-
ფერი, მერაბილულად რაღაც საბუქრებს მიგზავნიდ-
ნენ, ძალიან ყურადღებიანი ხალხი ჩანდა. ერთმანეთი
უფერადი კიდევ. თუმცა ერთ დღეს აპირებდნენ მო-
და.

- რა მოხდა?
- მათი საძინებელიდან არახდროს გამოვიდნენ ხმა-
ური. შევიდნენ და იძინებდნენ. ეს ცოტათი უცნაუ-
რი იყო ახალგაზრდა წყვილისთვის. ვეგდებოდი, რომ
რაღაც პრობლემები შეიქმნა და აპირებდა იყო მათ
საძინებელში სანარსებო სიზრმე. ამ თვეში კედ-
ლებიდან და ქრისტიანული, დამოუკიდებელი, ოდნავ გა-
ფართოებული კი მესამე და თავის დედად, რომ მცდე-
ლობაზე კი არ შეიქმნა სეცსი. უფრო მეტიც - საინფ-
ორმაციის მისაღებად ისე მონაცემები დგებოდა სი-
ზრმე, ასე ვეგდებოდა ერთადერთი ადგილი იყო, სა-
დაც გარემოსთან იყენებდნენ. თითქმის საძინებელ-
თან საკიდ ედგათ, რომელზეც თავიანთ მოსაყვარუ-
ლს სხედდნენ კიდებდნენ და ასე სხედდნენ ცოცხლები
წევდნენ ლოგინში.

- ალბათ არ უფერადი ერთმანეთი სინამდვილე-
ში და უბრალოდ თამაშობდნენ.

- რატომ თამაშობდნენ? რად უნდოდათ იმის მტკი-
ვნება, რომ ძალიან მოსაყვარულ და აყვარებული შევი-
ლი იყვნენ და ერთმანეთზე მზე და მთვარე ამოსდიო-
დათ? ასე მარტივად არ მგონია და ეს აქტი და ჩა-
თქმა გადაწყვიტეს.

- მერე? რა გააკეთეს?
- ყველაფერი. თავიდან გამოვირდა სწორ გზაზე
დადგომა, მაგრამ იმ ერთ დღეს, როცა საძინებელი
მოხდა, სწორ გზაზე დავდეთ და ყველაფერი გავერ-
კეთ.

- რა მოხდა ასეთი? მეტი რაღა უნდა მომხდარი-
ყო?

- მათი საძინებელიდან ხმა მოიმა, ძალიან გარ-
კვეთი.

- რა ხმა?

მეორე მარო

როცა ყველაფერი გესმის და ვერა- ფერს ხედავ

- რატომ გამოითქმე გუშინ? არ დამეცინა კარგა
ხასხ.

- ვიცი, მესმოდ.

- რა გესმოდა?

- როგორ ბორჯავი სანოღში. ყველაფერი მეს-
მის.

- აჰ. მომიყვირე რა. ვთხოვ, რა ხმა გაიგე მაინტე-
რესებს.

- აუცილებლად. მოკლედ, პირველად, მათი თა-
ხაცოფრები განმარტებულნი, მათი საძინებელიდან ხმა
გამოვიდა. საზარელი და უცნაური ხმა. ეს ხმა ძალიან
იყო და ამბობდა: „მეზობლები! რით ვერ დავნაყოფილ-
დი ამდენი ხანი. თვეები გავიდა. როდემდე უნდა გა-
აგრძელო. მძივლარი! დამსხვებ თავი, დამსხვებ, ვთხოვ!
თუ ოდნავი ადამიანობა მაინც შეგრჩენია“. ზუსტად
მისხოვა, სიტყვა-სიტყვით.

- გაუ, საშინელი ვაჟო. ნეტა რა მოხდა?

- გგონია რამე კონკრეტული მოხდა, რის გამოც

გოგო გაბრაზდა?

- აჰა?

- ნნ, მათ მარტოები არ ზანდა ეს საქმე. გული მიგ-
რძნობდა, მიგტოვებ, რომ ამ ხმამდე არაფერი გზა-
კუთრებული არ მომხდარა. საძინებელი მესგელმდე
ისევე მხიარულობდნენ და შევიდნენ თუ არა, ისევე ერ-
თიანად დამუშავდნენ. ყოველდღიური რუტინა, არა-
ფერი განსაკუთრებული. ამ სიზრმეში კი ორი საათი
გაატარეს, ეგეც ნახსოვს ზუსტად და სრულიად მოუ-
ლოდნელად მოხდა ის, რაც მოიხდა. ანუ იმის თქმა მი-
და, რომ რაიმე ხელმძახებელი საფუძველი არ ამბავს არ
შეიქმნა. არც რამეზე ჩიულობდნენ მანამდე, არც უც-
ხარად იქცეოდნენ. ისევე ისე უფერადი ერთმანეთი
და ისევე ისე სადგომად გამოიყურებოდნენ ერთად.

- გააკეთე მერე?

- კი. ამა თუ გამოიწვიო როგორ?

- მმმ... რაღა ამა.

- არადა მარტოები. მე სხვა რა შემიძლია, გარდა
დარეკვისა და ლაპარაკისა.

- ეგაა, კარგი... დაუწყე? ასე პირდაპირ სახლში
დაუწყე? ბიჭი რომ აეღო რას უტყვიდი?

- იმ დროს დაუწყე, როცა ბიჭი სახლში არ იყო.

- და რაო, რა მოხდა? რა გითხრა?

- ჩვეულებრივად მიმავსა. როცა ვაიფი ვინც ვი-
ყავი, ზრდილობიანად მომიკითხა, ზანდია, რამე ხომ
არ მიჭირდა და ჩემი ჯანმრთელობის ბოლო ცნობა
მოიხდა დაინტერესდა. მერე ისიც კი მოთხრა, რომ გუგ-
ლიში ჩემი დაგადების შესახებ რაღაც ახალი ამბები
შეგვარდა თურმე, სადაც ამბობდნენ, რომ ახალი
პერსონაჟის კვლევა დაიწყო და შედეგებს იძლე-
ოდა და ბოლო ფაზაში გადადიოდა.

- და მენ რა უთხარი?

- მე უფსინი, უფსინი და მერე ვუთხარი, რომ ყვე-
ლაფერი გეყოფიდა მის შესახებ. ია თავიდან დაიბნა და
თითქმის ხმა შეეცვალა, დაინტერესდა კონკრეტულად
რა ვიცოდი. მე კი ვუთხარი, რომ იმ ღამეს მისი ხმა
გავიგონე, რადგან ვაიფიდანაც არ ვიძინებ და თან
მიწადა თუ არ მიწადა, ყველაფერი ნებას. მან კი მოთხრა,
რომ ეს ჩემი აქტი არ იყო და ჯობდა დროზე შემიწყვი-
ტა უსიამოვნო საუბარი. მე ვუპასუხე, რომ პაექ ვი-
ზამდე, უბრალოდ უნდა სცოდნოდა, რომ მისი დადგო-
ში ერთმა ადამიანმა მაინც იცოდა რა ხდებოდა მის
თავს და მსოფლიოში ერთი ადამიანი მაინც იყო მზად
მის დახმარებად. ნამ მოთხრა, რომ დიდი მადლო-
ბელია და თუ საჭიროდ ჩათვლის, აუცილებლად მომ-
ხმარებს დახმარება სათხოვნელად. მე დამწვიფო-
ბებს ვაპირებდი, როცა ბოლოსკენ კითხვა წამახდა:
„მართლაც ყველაფერი გესმის?“. რაზეც ვუპასუხე „კი,
ბასოლუტურად ყველაფერი. თუ გინდა იმასაც გეტყვი,
გუშინ ძალიან რამდენჯერ იცავდი მხარე“. მას გავეცე-
ნა და ყურმილი დანთავი. მე კი ზუსტად ვიცოდი,
რაც მოხდებოდა შედეგად.

- რა მოხდებოდა?

- მიუზღეს გავიწყდო. ანუ განაპირა ამოცხნდნენ.

- როგორ? დარწმუნებული ხარ, რომ წყვილი, რო-
მელიც ასე მალავს საკუთარ ურთიერთობას, თავის
პრობლემებს შინ გაგიზიარებდა? რატომ?

- ჯერ ერთი იმიტომ, რომ უსადრთი ვარ - საზ-
ლიდან ვერ გავიფარე და ვერც ვერასდროს გავალ. ის
მანადი მარტოებით რომეც დარეგისტრირდეს, ძალი-
ან ძვირი უნდაღა და ანაზი ვე გაიადგება, მანამდე
ისედაც მოუკედნენ ილიბით. მეორეც ის, რომ ელა

დახმარება უნდოდა და არ არსებობდა ადამიანი მის გარემოცვაში, რომელიც დაეხმარებოდა. შეიძლება ასე პირდაპირ ვერაფრით დაგხმარებოდო, მაგრამ ჩემი არსებობა უკვე დახმარება გამოდიოდა. მე მას ეჭმირდებოდი.

- საინტერესოა. მერე რა მოხდა? მითხარი რა, თვითონ დაგირეკა? ისევ მენ დაურეკე?

- არასდროს დანიშნავს.

- რა??

- არც იმას დაურეკავს არასდროს, თუმცა ყველაფერი გაგარეკე.

- როგორ?

- ცოტა რამეს ეხედავ, მაგრამ სამაგიეროდ ყველაფერი მესმის, ხომ არ დაგეგინწყდა?

- და რა მერე?

- ის, რომ მე უსმენდი, ის კი მასმენინებდა. ეგ იყო და ეგ.

მესამე ხარი

გაცნობა

- ეჰ, როგორც იქნა! მგონი სადისტი ხარ, იცის იმასაც ვფიქრობდი, ხომ არ ავიდე და კარზე მიფუკე კუნთოქო.

- რატომ?

- გუშინ რატომ არ დამირეკე ანა?

- სტუმარი გყავდა.

- და რა მერე, სტუმრის მოსვლა თუ გაიგე, ისიც ხომ გაიგე როდის წავიდა? მთელი ღამე აქ ხომ არ ყოფილა?

- ვინ იყო?

- მეგობარია ერთი, მაგრამ მოიცა, მოიცა... რა შეინი საქმეა?

- რას გულისხმობ - კითხვების დასმა რა ჩემი საქმეა? ამის მეტი საქმე არ მაქვს აბა და რა ექნა?

- იცი რა, არ მსიაბოვნებს ასე თუ ანგარიშები უნდა გაზარო გინ იყო და რას აკეთებდა.

- აღარ გამოგკითხო?

- ჰო!

- აღარც დაგირეკო?

- აუუ... როგორც გინდა რა, გგონია აბლა თავს მოგიკლავ თუ არ დამირეკავ?

- არა, არ გგონია.

- ჰოდა, მაშინ როგორც გინდა ისე ქენი რა.

- რატომ მიზნავდა?

- რატომ მისმენ?

- ხომ გითხარი - თხელი კედლებია და მე კი სულ სახლში ვმჯივარ. ერთი გენი რომ სხვანაირად ყოფილიყო ჩემს ორგანიზმში, სულელულ მცირედ განსხვავებული რომ ყოფილიყო, შეიძლებოდა ახლა ნორმალური ადამიანი ყოფილიყავი და საერთოდაც იმ სატურნის წაცულად მე გჩვეოდო. ან სხვა ვარიანტიცაა, შეიძლება გერაფერი გამეფო იმიტომ, რომ ყრუ ყოფილიყავი. ან კიდევ ერთი ვარიანტი...

- კი, კი, გეყოს აბლა. რატომ არ დამირეკე მერე? თორმეტისკენ წავიდა თუ სწორად მახსოვს.

- იმიტომ, რომ ხასიათზე არ ვიყავი. იმუნტიტი რახან არ მაქვს, ეს იმას კი არ ნიშნავს, რომ გონება და ემოციებიც არ მაქვს.

- ჰა...ა...

- რა გაცინებს?

- ხომ არ ეჭვიანობ?

- რაზე?

- ბიჭი რომ მყავდა სტუმრად.

- შენი სახელიც არ ვიცი, როგორ უნდა ვეჭვიანობო.

- აი, ზუსტად ეიცი რომ ეჭვიანობ. შეიძლება ბევრი რამე არ ვიცი ამქვეყნად, მაგრამ ინტუიციას ძალიან კარგი მაქვს. ახლა ეჭვიანობ და ნერტილი.

- ჰო, კარგი.

- რა კარგი?

- ვეჭვიანობ, მართალი ხარ.

- ვაიმე... ძალიან უცნაურია ეს ყველაფერი.

- ვიცი.

- და ძალიან მომწონს თან.

- ეგაც ვიცი.

- ნუ ეა შენი ავადმყოფური თავდაჯერებულობა. ღმერთო ჩემო.

- ავადმყოფი ვარ და აბა როგორი თავდაჯერებულობა შექნება.

- კიი, კიი, ნუ იმეორებ მაგ საშინელებას.

- რა გქვია?

- ძალიან უცნაურია, როცა ღამე რომელ გვერდზე მძინავს ის იცის, ჩემზე ეჭვიანობ და სახელი კი არ იცის.

- გვითხვნი?

- ანა მქვია.

- სასიამოვნოა, ანა. მე გოგა ვარ.

- ეგ ხომ მითხარი. მახსოვს.

- ზეალ გაგვარძელოთ, ანა.

მეოთხე ხარი

შერისხიება

- ისევ ეჭვიანობ? გავიარა?

- საიდან იცი, რომ მე ვრეკავ?

- შენს გარდა ჩემი ნომერი არავინ იცის. მეეჭვება სხვა მეზობლებსაც ჰქონდეთ იგივე შობი.

- ეცეც მართალია, მაგრამ იქნება და ვინმე სხვაცან მოხდეს, რა იცი.

- მერე რა, ის სხვა არ შეიძლება ეჭვიანობდეს? რა არის აქ უზერხული. ან გამეცემს პასუხს, ან ზრდილობიანად მომიბოდიშებს და იქ დაერეკავ, სადაც უნდოდა მოხედოდა.

- არ გაინტერესებს რა მოხდა მერე?

- ამის მეტი არაფერი მაინტერესებს შენგან.

- მართლა?

- კარგი, ჰოო, ნუ დაიწყებ ისევ. მაინტერესებს, ყველაფერი მაინტერესებს. განაგრძე დროზე.

- თითქმის ყოველ ღამე მესწოდა მათი საძინებელიდან ხმები. ხმები, რომლებიც ყველაფერს ნათესად ფენდენ და ხმები, რომლებიც მხოლოდ ჩემთვის იყო განკუთვნილი. ჰო, ასე პროცენტით ვიყავი ამაში დარწმუნებული, როცა გოგომ გაიგო, რომ ცვლილური მესმოდა, სპეციალურად ლაპარაკობდა ისეთ ამბებს, რაც მე რომ არ ვყოფილიყავი, დიდად სალაპარაკოც არ იქნებოდა.

- მაგალითად?

- მაგალითად იმას, რაც ბიჭმა ისედაც კარგად იცოდა, თუმცა გოგო კვლავ და კვლავ ახსენებდა. ჩვენი საუბრებიდან მერე დამეს საძინებელში შესვლისთანავე დაიწყეს. გოგომ უთხრა, რომ რაც მოიდა - მოიდა, დროა ზრდასრული და ნორმალური ადამიანებივით ცხოვრება განაგრძო და შეეშინა ერთმანეთს. ბიჭმა კი უპასუხა, რომ ეს საკითხი გავლილი

ბევრ უკვე, გადამწყვეტილებაც მიღებული აქვთ და თავიდან მიზრულების აუცილებლობას ვერ ხედავენ, რადგან ყველაფერი უნდა გაგრძელდეს შეთანხმებულ საბჭო. გოგომ კი უთხრა, რომ ეს ყველაფერი მისი ბრალი არ იყო, რადგან არც არასდროს ყვარებია ბაქა. როდესაც ერთმანეთი გაიცინეს, მალევე დაქორწინდნენ. ვაზაზრება ვერც მოასწრო რა ხედივდა მის თავს და, შესაბამისად, ინერციით გააგრძელა ცხოვრება. ბიჭმა კი უპასუხა, რომ თავადვე ასე იყო, რადგან ძალიან ახალგაზრდები იყვნენ როცა დაქორწინდნენ. გოგომ უთხრა, რომ არ უნდა დაფორსინებოდა, მიუხედავად ოჯახის ზეწოლისა და აუცილებლობა ყველაფერი უკეთ იქნებოდა. ამ ერთად იქნებოდნენ და ამ ცალ-ცალკე, მაგრამ ორივე შემთხვევაში ყველაფერი უკეთ იქნებოდა, თუ ამას საკუთარი სიბები ისმაიდენ და არა ზენილით. ბიჭმა კი უპასუხა, რომ თავადაც იცის ეს ყველაფერი, მაგრამ ყველა მომენტში - მოხდა, დროს ვეღარ დააბრუნებს. გოგომ უთხრა, რომ დროს ვეღარ დააბრუნებენ, მაგრამ სამაგიეროდ აიღო დრო შექმნა და წამოიწყო თავიდან ჩართონ ახლა უნდა. ბიჭმა უპასუხა, რომ ყოველივეს ემსიოდა ღალატის, ყველაზე მეტად დედამინის ზურგზე. გოგომ უთხრა, რომ ძალიან კარგად იცოდა ეს ყველაფერი და სწორედ ამიტომაც უღალატა, უნდოდა, რომ ცოტათი გამოფხიზლებულიყვნენ და ეს მარაზში მანამ შეეწყვიტათ, სანამ დაბრუნდებოდნენ. ისიც უთხრა, რომ ზოგადად ძალიან კარგი ადამიანი იყო ბიჭი და ბედნიერი იქნებოდა თუ მოახერხებდა ბედნიერი ცხოვრების გაგრძელებას, მიუხედავად მომხდარისა. ასევე დასძინა, რომ თუ შეეძლოდა, საჯაროდ და ეთქვა მიზეზი და ყველაფერი გოგოსთვის დაეზნალებინა, იცოდა კარგად, რომ ამის გამო დიდი წინევის გაძლემა მოუწევდა, მაგრამ არას დაიწყებდა, რადგან ამ ჯოჯოგოვითის ტანმა სხვა მძივს მინდოდა უფადგენოდა მისინდა. ბიჭმა უპასუხა, რომ ახლა, როცა თვალუბმი უყურებდა, მხოლოდ ერთი გრძნობა ეუფლებოდა - ზნოლი და სიძულვიდი და უნდოდა, რომ გოგო იხევე ნამეტუფიყო, როგორც თავად ენამა, როცა ეს ფაქტი გაიგო. გოგომ უთხრა, რომ უკვე ყველში ამოსვლიდა ყველაფერი და ეცხებოდა ეკიდა, ადგებოდა და ამ წამზე წავიდოდა სახლიდან სამდე და აღიარასდროს დაბრუნდებოდა. ბიჭმა კი უპასუხა, რომ მყარად იდგა თავის აზრზე და დასძინა, რომ მეორე აგინაყებოდა გოგოს რაღაც-რაღაცეები და შესცინებას საჭიროებდა. გოგო ამდუნვდა და ბიჭმა ღალატისკი განაგრძო, ეტყობოდა, რომ რაღაცას კითხულობდა. ტექსტი ამეთი იყო: „გაბრუნება პატარულის თანამშრომელი, რომელიც ცლობს სხეულებს ადრე კითხულობ ამ ტექსტს. მინდა იცოდეს, რომ საქმე გაქვს ცალსაიდ თვითმკვლელობასთან და ძიების გაგრძელება სხვა მიმართულებით დიდი აზრი არ აქვს. თავი მოვიკალი ოჯახური ტრადიციის გამო. ჩემი ცოლი წყალუბნად და არ ვუყვარდი, ერთ დღესაც ვერ გაუძედი ამ ფაქტს და ვცნის ის, რად ეცნის. მასზე საქმე ნუ აღიარებ. მიუხედავად იმისა, რომ ერთი შეხედვით ის არის ჩემი თვითმკვლელობამდე მიყვანის ავტორი, მეგონა რომ მასზე არ იმსახურებს ამ ბრძოლაში დაგვიყვანო, რადგან ვაქ პირდაპირ არასდროს უბოძებია ჩემთვის თვითმკვლელობისკენ. დედა, მამა, მიყვარათ და მძივდებიან. პარაკლისებზე არ იდარდოთ, ეს მღვდლები ისე გაუფეხრად ბუბუბუბებენ, მაინც ვერავინ გაიგებს ზემოთ მათ ღაბარას და დღოდ

პატივსაცემი პირი არ აქვს გადამიხდინა პარაკლისებს. გუგუნიძე ყმე თეგენი იცისა. გოგონ უთხრა, რომ შეუძლებელი იყო ასე ცხოვრება და ანებლა სასჯელი არ დაეშასხურებოდა. ბიჭმა უპასუხა, რომ ეს სასჯელი არც იყო, უზარალოად სავანაშიად მოქცევა არ შეუძლო, რადგან სასჯელ-და ის და თუ ოდესმე შეუყვარდებოდა, ან, როგორც მინიმუმ, ზოხლით მაინც არ შეზინდებოდა, აქნებ დაეხსია თვითმკვლელობისთვის მომზადებული წერი-ლი და ხელდალა არც დაეწერა არასდროს. გოგონ კი უთხრა, რომ თავად მოიკლავდა თავს. ბიჭმა უპასუხა, რომ მისი ნება იყო. გოგონ დაამუქრა, რომ წერილს დაწერდა და მას დასდებდა ბრალს. ბიჭმა კი უთხრა, რომ ფეხებზე ეკიდა.

- რა საშინელებაა... ანუ თამაშობდნენ ბედნიერ
წყვილს და სინამდვილეში ვერ იტანდნენ და აშანტა-
ჟებდნენ ერთმანეთს?

- პო, მასე იყო. როგორც ხდება ხოლმე

- რას ამბობ, გგონია ასე ხდება ყველგან? რა სი-
სუფილელია!

- ზრუშოველები აშენების დღიდან სისულელეები ბედა, სხვას რას უნდა ელოდე აბა? მთავარი სისულელები მაინც წინაა, აგერ ნახავ.

მეხუთე მარცხ

တၢ်ပုၤလၢၤ မၤတၢ်တၢ်

- ოპ, რამდენი ხანია არ შემიხიანებიახარ. მოდი
ერთ რამეზე შევთანხმდეთ.

- 4087

- ძალიან გთხოვ, ახლა საყვედურები და საშეშვების კარჩევარ არ დამიწყო, კარგე? მე ვარ თავისუფალი ღია ადამიანი, ვცხოვრობ დაბოლოვებულად და მაქვს უფლება, ვინც მინდა ის ამოვიყვანო ჩემს სახლში და რაც მინდა ის ვაკეთო მასთან. თუ ჩემი საძინებელიდან გარეშავალი მშვიტ განუხტებს, ამისთვის პოლიცია მოვიხიდი და ვეცდები, ან რაიჯორზე თავი გავაკონტროლო, თუმცა მერწმუნე, ეს ძალიან რთულია ხოლმე ასეთი დროს.

- ნუ მეზოდღიწები, აბსოლუტურად მართალი ხარ.

- მოდა მასე, ძალიანაც კარგი. ძალიან შეუვტოვეთ მგონი ამ თამაშში და არ მინდა რეალობის შეგრძნება დავკარგოთ. ჩემი პირადი ცხოვრება, ჩემი პირადი ცხოვრება და არ მინდა შენდამი ამის გამო რაიმე ექსტრემულებას ვგრძნობდე.

- მელამონი, მელამონი

- არ ექვიანობ ხო? მგონი მიყვარს ის ბიჭი თან, განა უბრალოდ ვერთობი. მგონი რაღაც სერიოზული უნდა გამოგვივიდეს.

- რა სისულელეა, მინდა რომ ბედნიერი იყო. რა-
ცომ უნდა მინდოდეს შენი უბედურება.

- ძალიან კარგი, მიხარია რომ სწორად გავიგე, რა თქმა უნდა, დარეკვას არ გიკრძალავ და არ იფიქრო, რომ რამენაირად მანულებ. პირიქითაც კი, მსიაშოვნებს ეს უცნაური ურთიერთობა.

- მეც მსიამოვნება.

- კარგია. მისმინე, რა მოხდა შერე?
- შენი წინამორბედების ისტორიაზე მეკითხები?

- პო, ის კი გავიგე, რომ ყველაფერი შეიტყვე მათ შესახებ, მაგრამ მე რა მოხდა? დაღმარე რამენაირად? გოგო კი გააღვიძებდა ამ ყველაფერს, მაგრამ თუ არასდროს დაუტრეკავს და შენაც არასდროს შეშინებინებარ, როგორღა იღობდა შენთან დახმარებას?

- რას გულისხმობ დაბმარებაში? ხომ გითხარი, რომ ჩემი არსებობა იყო უკვე მიათვის დაბმარებათქო.

- ანუ რას ამბობ, რომ მხოლოდ იმის ცოდნა შეელოდა, რომ იცოდა, მის ნალაპარაკებს ქმრის ვარდა ენაზე სხვადა ისმენდა?

- ჰო, ცოტაა?

- რანაირად? კარგი, თუ ასე იყო, მაშინ ის მითხარი - გამოსწორდა გოგოს მდგომარეობა დროთა განმავლობაში?

- ჰო, იმდენად, რამდენადაც გვამირ მდგომარეობას შეიძლება გამოსწორებული ერევას ცოდნა მდგომარეობასთან შედარებით. ერთ დღესაც ბრავანის ხმა გაეგია, თითქმის რაღაც მოსწყვეტილი დეცალი იტაკა. მიუხედავად ცხედრობა, მაგრამ არაფერი გამიკეთებია. როდესაც ბიჭი სახლში დაბრუნდა და საძინებელში შევიდა, ხმაბალა შეიგებია და ყვირილი მორთო: „შვი, გამოფხიზლდი, ეს რა ქენი, რა გამიკეთე, შენე!“. ძალიან ცოტა ბანძი კარის გაჯახუნების ხმა გაეგია. ფანჯარასთან როცა მივედი, დაეინახე როგორ გარბოდა უკანმოუხედავად. მისი ისტორია აქ დამთავრდა. მერე პატრული მოვიდა და დანიყო ფუსფუსი და ერთი ამბავი. მეორე დღეს ჩემს კარზე კაკუნი გაისმა. დედამ გააძახა, არ გაუღია, ცხადია. გამომიხიზნული იყო და ამბობდა, რომ თვითმკვლელობამდე მიყვანის საქმეს იძიებდა. მისი თქმით, თვითმკვლელს წერილი დაეტოვებინა, სადაც ენერა, რომ ყველაფერი ქვემოთა მეზობელმა იცისო დეტალურად, რომელსაც მძიმე დაგადება აქვს და სახლში არ შეგიშვებო, მაგრამ შეუძლია დაწეროს ეს ყოველივე. გეგმის რაც მოხდა? გოგომ თავი მოიკლა და მისი ოქროს მონემ მე ვიყავი. მე უნდა მეოცე, თუ როგორ ანამებდა ქმარი, როგორ აზანტალებდა თვითმკვლელობით და როგორ ემუქრებოდა. როგორ აიძულებდა გაუსაძლისი და უსიყვარულო ცხოვრების გაგრძელება და თან თამაშს და კიდევ მოავარი, როგორ ეუზნებოდა, რომ მეცელო თავი მოეკლა კიდევ და როგორ უწვდიდა ირთიულად ერთ ბლუჯა ტაბლეტებს და ავტომატურად ყოველთვის, მიდი, მბა, მანახე ერთი მართლა თუ შეგიძლიათ.

- რა? ეგ არ გითქვამს აქამდე.

- შენთვის არა, მაგრამ პოლიციას უთხარი.

- ღმერთო... რატომ მოიტყუე?

- იმიტომ, რომ გოგოს უნდოდა დაეხმარებოდი. მისი ისტორიის უბრალოდ მოყოლა კი საკმარისი არ იქნებოდა იმისთვის, რომ ბიჭი თვითმკვლელობამდე მიეყვანა მუხლით ჩასვით. არადა გოგოს უნდოდა, რომ ბიჭი ზავსავთ და მერე თავშიც ქვა ესხადა, გინდა თავი მოეკლა და გინდა სხვას მოეკლა ციხეში, ეს უკვე გოგოს აღარ ადარდებდა. შურისძიება უნდოდა და მე უნდა დავხმარებოდი ამ საქმეში. მე, უცხო ადამიანი, რომელმაც მისი ისტორია დეტალურად იცოდა და პოლიციისთვის ამ დეტალების განდომით მისი ყველა სიტყვა საწლობას შეიძენდა. გადაამონებდნენ და ნახავდნენ, რომ ილიადა ქუდა მუზიბელმა ამ ოჯახზე ყველაფერი იცის. გაიზრდებოდა ჩემს მიმართ სიღო და ამის შემდეგ კი შეეძარბებდი გამომიხიზნულს ტაბლეტების ამბავს და ეგაა, ეჭვიც არავის შეუპარებოდა. გოგოს იმედოვნ უნდა განეხრატლებინა, სხვანაირად ეკრ გაეავრძელებდი ცხოვრებას და გაეამაროთლე კიდევ.

- რა საბუნებოება...

- ამ ისტორიაში ბევრი რამეა სამხედრო, მეცხრის სისულელე, ბევრიც უბედურება. მეც ერთ-ერთი მონაწილე ვარ მისი და აბა სხვაგვარად როგორ მოექცეულიყავი?

- სინდისი არ გქენჯნის?

- სულაც არა. ყველამ ის მიიღო, რაც დაიმსახურა.

- იცი, ცოტათი მეშინია შენი. პირველივე შესაძლებლობისთანავე გადავალ ამ დაწყებული სახლიდან და არასდროს მსგავსში არ ვიცხოვრებ, ალბათ.

- შენს გადასვლამდე კიდევ ბევრი რამე მოხდება.

მეექვსე ხარი

უნყვები ციხელ

- რამე ხომ არ გატკინა?

- გოგა!

- რა იყო, ნუ ბრაზობ, უბრალოდ გეკითხები.

- გოგა, მისმინე, არ არის ეს ნორმალური, ასე ელოდი როდის დავასრულებ სექსს და ნერე დამირეკო და გამომკითხო ამბები დეტალურად, არ მინდა ამანზე შენთან ლაპარაკი ეს უკვე ავადმყოფობაა!

- მთელი ეს დღეები გისმენდი, არ დამირეკავს.

- ვიცი რომ მისმენდი და არც ახლა უნდა დავგერეკა. კიდევ კარგი მოიმაინა და არ ეძის ჩემი ლაპარაკი.

- ფეხებზე მკიდია. უბრალოდ რას დავაკვირდი იცი, შენს ხმას დავაკვირდი. ზუსტად ვხვდები, როდის თამაშობ ორგაზმს და როდის გატკნა მართლა. ნამდვილი ორგაზმი სულ 7-ჯერ გქონდა ამ ხნის განმავლობაში, დანარჩენ შემთხვევებში თამაშობდი.

- გოგა! გეყოს!

- ხო მართალი ვარ? ნუ ციფრი შეიძლება ზუსტად არ გახსოვდეს, მაგრამ ის ხომ ზუსტად იცი, რომ უმეტეს შემთხვევებში თამაშობ?

- რა გინდა, შენგებო!

- რა მაინტერესებს იცი, ახლა შენს ხმაში თამაშთან ერთად რაღაცნაირი ტკივილიც შევამჩნიე და ამიტომაც დაგირეკე, ეს აქამდე არ შემეშინია. მაგონი მოგზურდა, და თუ მოგზურდა, მაშინ კითხვა მაქვს - რატომ არ ანებებ თავს?

- გოგა, არ მინდა ამ თემაზე შენთან ლაპარაკი, ჩემს ციფრებს მე უნდა მივხედო, გეცმის? არაფერი გესაქმება ჩენს საწოლში!

- უბრალოდ არ მესმის რატომ აკეთებენ ყველანი ყოველთვის ყველაფერს იმისთვის, რომ ყველაფერი ცუდად დამთავრდეს. ხომ ზუსტად იცი, რომ ეს ყოველივე ცუდად დამთავრდება?

- რას ბოდავ? რა უნდა დამთავრდეს ცუდად, მიყვარს და მინდა რომ ჩემთან იყოს!

- და ყალბი ორგაზმებით აიძულებ რომ შენთან იყოს? რომ გაბოვო და უთხრა, რომ არ გაქვს სექსის სურვილი, გეშინია რომ წავა? და თუ წავა, რა მერე?

- გეყოს, გთხოვ...

- ანა, შენ მხოლოდ შენი ისტორიის მონაწილე ხარ, მე კიდევ მწლის ვარ.

- ანუ?

- ანუ ის, რომ ამ სახლში შენამდე ბევრი ადამიანი ცხოვრობდა. ზოგი ქირით, ზოგიც ჩვეულებრივად.

- და მერე?

- მერე ის, რომ ყველა ერთნაირად ამთავრებდა და მე ამ ყველაფერს გუყურებდი, მეტი არაფერი.

- მერე ჩემს შემთხვევასაც უსწრე მშვიდად, დამა-

ნებზე თავი, რაღა ზემოთ გადამწვიტე ჩარევა?

- შენ მომწონხარ.
- სხვა არ მოგწონებია?
- არა, სხვა არ მომწონებია.
- ააჲ ტელეფონზე ლაპარაკით როგორ მოგეწონე?

- ჯერ ერთი, ქუჩაშიც გხედავ ფანჯრიდან, მაგრამ ამახად არ აქვს მნიშვნელობა. შენი აზრით ბრმებს როგორ უყვარდებათ?

- როგორ?
- როგორ და მნიშვნელობა არ აქვს ტვინს რა ან-ფდის ინფორმაციას, მთავარი მაინც ტვინია. ჩემმა ტვინმა კი შენ ისეთი შეგქმნა, როგორიც მას მოსწონდა. ესაა და ეს. მარტოვია მგონი, არა?
- დავუშვათ მასე, მერე? ხომ იცი, რომ ეს ყველაფერი გერ გაგრძელდება, უბრალოდ შეუძლებელია, ფიზიკურად შეუძლებელია.
- გააჩნია რას გულისხმობ, მაგრამ დაგანებოთ შავ თემას თავი, აიღა არაა საინტერესო. ისეა მხოლოდ ის მანადვლებს, რომ სისულელეს აკეთებ.

- არაა შენი საქმე!
- ჩემი საქმეა, იმიტომ, რომ მცც ვარ მონაწილე ამ ყველაფრის და არ მინდა მენი წინამორბედებივით და-ამთავრო.

- ყველას ხომ არ მოუტყავს თავი, რაა გადამეკიდე? იმ პარანორმალურ ნიშნებს თუ ტრავმულად დაი-სრულა, ეგ ხომ იმას არ ნიშნავს, რომ ნეტე თავს მოვიკ-ლავე?

- ეგ რა ნიშანია. ისევ მხოლოდ ფორმაზე აკეთებ აქცენტს, არადა აქვს მთავარი მინაარსია.

- გეხევენები რა, არ შემიძლია ეს ბუნდოვანი და რაღაცნაირი საუბრები, სურვილიც არ მაქვს და არა-ფერი. აქ თუ მეორეჯერ დარეგავ, პირობას გაძლიერ-რომ მე აღარ ივიღებ. თუ დარეგავა არ შეწყვეტ, პი-რობას გაძლიერ, რომ ტელეფონის საერთოდ ჩაეჭრი, გაააგებია? შეიძლება ადამიანობა და მოციტეც ნორ-მალურად, გათბო.

მეშვიდე მარი

უნფავიტი ციკლის განწყება

- რომელი ხარ?
- შენ რომელი ხარ?
- დროზე თქვი რომელი ხარ, თორემ მოგიტყნავ დედის მუტელს მე ყველა, რას მეთამაშები აქ!
- აჲ, განარჯობა ზურა.
- ეინ ხარ, სირო!!!
- მგონი ზედევი ვინც ვარ, შინაღმდეგ შემთხვე-ვაში არ გარისკავდი უცხო ადამიანისთვის ტელეფონ-ზე გეგეგეგეგე.

- ახლა მისმინე შე ყველა, ჩამოვალ ევეზით და მოგიტყნავ დედია მუტელს იცოდე, თუ დროზე არ შეწყვეტ აქ რეკავა. ყველაფერი ვიცი ანა ყველაფერს მომიყვან და უნდა გაიგო აქედან სამუდამოდ. დაეჯიკ შენა ზღუდის და ისმინე შენარად როგორ გტყნავ ანა, მუტე არავერი შეგიძლია მახინც, გაიგე?

- მისმინე, ის გითხრა ანამ, რომ მისი ორგანოების უმეტესობა ნათამაშეა?

- შეჭორაგვები ახლა შე ყელო? კიდეც რა იცი ანას შესახებ ანა, მომიყევი შენი ქართული დედას შეეცეცი მე. - ბევრი არაფერი, მაგრამ რაც ვიცი, ძალიან მშიშ-ენელია. ერთი ის ვიცი, რომ ანა მისეფარს სიგი-ფემდე, მიუხედავად იმისა, რომ პირისპირ არც მინა-ხავს. მეორე ის ვიცი, რომ მას არ გუყვარვარ. მესამე კი ის ვიცი, რომ შენთან ურთიერთობას ტყუილზე უწინებს, იმიტომ, რომ შენი დაკარგვის ემისი. რა-ტომ ეძინია შენი დაკარგვის? იმიტომ, რომ ვილაც ქორდება. აქ ასეა მონეტობილი ყველაფერი - ყველას ვილაც ქორდება, მნიშვნელობა არ აქვს ვინ, ვინზე სუ-ლიერი იყოს ოღონდაც. ეს სულიერი შენ გამოდევნი ანასათვის, მაგრამ იგივე წარმატებით არც რომელიმე უსახური მგონიარაც შეიძლება ყოფილიყო. რა-ტომაც გაგიშარტოა და შენ გადაეყარე გზაზე, გი-ლოცავ!

- შენი დედას ტრავმა მოეცაყნა მე, შენი დედას შე-ვეცეცი!

- ანასთვის სულ ერთია რომ გორილი ხარ, სექსიც ნებისაღად არ შეგიძლია და სიამოვნებასაც ვერ ანი-ჭებ ბოლომდე. ანასთვის ეს მეორეხარისხოვანია. მას უბრალოდ სჭირდება და უნდა, რომ გვერდით მყავდე, კიდეც ერთხელ გაგიშეორებ - აქ ყოველთვის ასეა, ჩემს გარდა ყველა ასე იქცევა, ყველა ვილაცა აქვს, ვილაცას, ვისაც გვერდით დაიდებს. მნიშვნელობა არ აქვს, ვინ აღმოჩნდება ეს ვილაცა. უბრალოდ მინდა იცოდეს, რომ ეს ყველაფერი ლოგიკურ დასასრულამ-დე მიგყავანს და ეს დასასრული ცუდად იქნება ორი-ვესთვის. მე კი არ მინდა ანასთვის ცუდად დამთავ-რდეს ყველაფერი, თორემ შენ ფეხებზე მკიდობარ.

- შენს დედას შეეცა გორილამ შე ყლის ჭუჭყო ნე!

- ახლა კარგად მისმინე, ყველაფერი რომ ისე მოხ-დეს, როგორც ანასთვის უკეთესი იქნება, შემდეგი რამ უნდა გააკეთო: დღეს, როცა ანას აახლიდან გახ-ვალ, დაემშვიდობები და არაფერს შეიძინე. როცა დაიბრუნებ შემდეგ დღეები, ეტყვი, რომ არ გცალია და ვერ ნახავ. ბოლოს კი ეტყვი, რომ ნულა განუხებს, იმიტომ, რომ უბრალოდ იყენებდი და სინამდვილეში არ გინდოდა მისთვის ყოფნი და მოგებზრდა, ანუ რო-გორც რეალურადაა მისთვის, გასაგებია?

- რაა? შენს დედას მოეცაყნა მე შე...

- მოიცა რა, ნუ კვიხარ ერთი ნული, ნებისაღად მის-მინე. თუ ანას არ იზამ, მაშინ იძულებული გიქნები ანას ფეხებზე სიმართლე, იმიტომ, რომ მინდა გაცნობიერე-ბულად მიიღოს გადამწყვეტილება და არა ისე, როგორც ყველა აკეთებს, რომ მეტი ისე არ დაამთავროს, რო-გორც ყველა ამბობს. თუ რაც გითხარა იმას არ იზამ, ანას ეტყვი, რომ მოთამაშე ხარ და ვალგში ეფ-ლოდი სინამდვილეში, და მასთან ურთიერთობა მხო-ლოდ იმიტომ გიხარა, რომ ბევრი ფული არ გეხარაფე-ბა სექსში. გგონია არ მესმის რაზე ლაპარაკობ ტყუ-ლეტიდან? გგონია არ მესმის როგორ ჩაილიშო სასო-ნარკვეთილი რაღაც ფულზე და კუძებზე და ა.შ. ნესი-ერად ვერ ვერკვეცი ამ ამბებში, მაგრამ იმაში ვერკვე-ვი, რომ როდესაც ბანკიდან გირაკავენ, ანას ეუბნები, რომ ძნაყვია, გადოხარ ტყულებში, მაღლს უშვებ და ბანკის ოფიცერს ეხებენები, რომ ერთი დღეც გადრო-ვოს და ხედა შეიტან თანხას. ჰო, ყველაფერი ვიცი.

- რა?

- ნუ გეძინია, თუ ისე მოიტყუე, როგორც ანას-ნარ, ანა ვერასდროს ვერაფერს გაიტყუებს და მისი მისა-ნაგავი კი ევროები მთელი ცხოვრება, მაგრამ სჯობს მთელი ცხოვრება ნაგავი ევრო, ვიდრე ერთად იყოთ და წლების მერე გაიფოს, რომ ატყუებდი და სინამ-დვილად დაღუპული მოთამაშე იყავი, რომელიც გა-მოსწორებას არც ცდილობდა. ჰო, სექს მნიშვნელო-ვანია - როცა ანა დასაბანად გადის ხოლმე, გგონია არ მესმის ხმები თუ როგორ უფლები მის კომპიუტერს და როგორ ასწრებ რომელიცა ონლაინ-თამაშის თა-მამს? სლოტებია მგონი, არა? ანას არ ესმის, წყალი აქვს მოძებნული. შენ კი ისეთი დებილი ხარ, რომ ხმა არ უთიმავე კომპიუტერს. და საერთოდვე, ახლა ისეთ რამეს გეტყვი, რაც ერთი წამითაც არ დაგაფიცრებს ამ თემაზე. გარდა იმისა, რომ ანას არ ეტყვი არა-ფერს შენი ცხოვრების შესახებ, თუ იმას იმას, რაც შემოგთავაზებ, ასევე მოგცემ 1000\$-ს, რომლითაც შე-ნი ვალგის მხოლოდ მესხუთმეტედს გაისტუმრებ, მაგრამ ამავედროს ამ შეხუთმეტედს, რომელიც ძალიან გიჭერდა და სასწრაფო იყო, ამ მეორე ვარი-ანტია, ადგები, ითამაშებ ისეც და შეიძლება მთლია-ნადაც გაისტუმრო ვალგები მოცემული ფულით. ეგე-ლად გარანტია, ფეხებზე მკიდია რას იზამ, შენი ფული იქნება და როგორც გინდა ისე მოიტყუე. ოღონდ ამ საჩუქარს ერთი წინამართობა აქვს - მას მერე ჩაე-რჩებება ფული ანგარიშზე, რაც დაერწმუნება რომ ყველაფერი გეგმის მიხედვით ნაივად და თავად ანას პირიდან გავიდეს, რომ ნაგვურად მიატოვე. შენ შე-ნე, აუცილებლად შემოიწილებს ანას. ჰა, რას ფიქ-რობ? ნუ ჯიუტობები, ჩემს გარდა ვერაფერს ვერას-დროს გაიგებს ამ გარიგებას. დიდი ამბავი ახლა, თუ უიმედოდ შეყვარებული რომიო არ აღმოჩნდი, ვის ქონდა რა ამის ილუზია? შენც არ გქონია და ისეც ჯობია პრაგმატულად იმოქმედო, რომ რამეს მაინც გამოჩენ ამ მდგომარეობიდან. ანა შენ იცი, ოფიცრე ანაზე. სანამ ყურმილს დაკიდებ, კიდეც ერთხელ შე-მაგინე და დამეტყუე, რომ ანამ რამე არ იცხვოს. კარ-გად.

მერვე მარი

ბოლოვია

- რა კარგია რომ დამირეკე.
- ვიცი.
- რა იცი?
- ტელეფონზე ელაპარაკებოდი მთელი ყვირის განმავლობაში. ჩაღე ამთავრებდი ლაპარაკს. ყოველ მომენტში წარზე უფრო აგრესიული და ნერვული ხდებოდი. როცა თიხავდი ყურმილს, ტირილის ინცე-დი და ლოგინზე ემხოვოდი. ანუ დამორიდოდი.
- ჰო, სულ დამაინყდა, რომ შენ ყოველთვის ყვე-ლაფერი იცი.
- ცუდად ხარ?
- ძალიან.
- რატომ?
- იმიტომ, რომ დავმორიდო. იდიოტი ხარ?
- მისმინე, არ იმსახურებდა ის ნაგავი შენს თავს.
- ვაგა, არ მინდა ამანუ ლაპარაკი.
- მაშინ რატომ მოთხარა, კარგია რომ დამირეკე?
- იმიტომ, რომ სხვა რამეზე მინდა მელაპარაკო.
- კარგი. რაზე გელაპარაკო?
- მომიყევი ისტორია ამ დედაფაფტოქებულ ბინაში

ჩემამდე მაცხოვრებელი ხალხის შესახებ. მომიგევი რამე უაზრო და ზომიერი ისტორია იმის შესახებ, თუ როგორ ანტეუბდნენ ადამიანები ერთმანეთს, როგორ ღმერთები კარგად ყოფნის ილუზიას და მენ, ასეთი ბრძენი, როგორ აკვირდებოდნენ მათ ქვემოთ და როგორ ნინაზნარ იცოდნენ კოვდოთების, რომ ეს ყოველივე ცუდად დამთავრდებოდა. ჩემს შემთხვევაშიც ასე არ იყო? იმას მიჩინებდები, რომ ეს გველთაფერი ცუდად დამთავრდებოდა. გიხარია ხო ახლა?

- შენი ცუდი მასიათზე ყოფნა არასდროს მიხარია.
- ააზრიაა, გიხარია, ძალიანად გიხარია ის, რაც ხდება. მიზანთრობი ავადმყოფი ხარ, რომელსაც თავისი ცხოვრება არ აქვს და იმით იმშვიდებს თავს, რომ სხვებს არაფერი არასდროს გამოსდით.
- რა სისულელეა, უბრალოდ რასაც ეცვირდები, იმას გაძნეობ. ძალიან გაღიზიანებული ხარ ახლა.

- ცუდად ვარ გოგა, ძალიან ცუდად, რა გქნა, რა გავაკეთო, ვეცდები ისე ცუდად ვარ, არაფრის თავი არ მაქვს, არაფერი არ მინდა, არაფერი აზრობ აქვს.
- ეგ დეპრესიაა, რაც ადამიანებს გახსნათებით ხოლმე ასეთი დროს.

- ოჰ, ეს „გახსნათებით“ რა იყო ახლა, შენ არაადი-ნაინი ხარ? როგორ ლაპარაკობ, გვინი გაძნეებული გიყი ხარ, შიზოფრენიკი, ავადმყოფი!
- ადამიანი კი ვარ, მაგრამ ნინა ცხოვრებაში აღ-ბათ რვაფეხი ვიყავი.
- ჰაჰა, რატომ რვაფეხა? აუ, გვინი გაგმინარულ-და.

- იმიტომ, რომ ახლა უნდა მოვიყვანო ერთი სახალი-სო და სვედიანი ისტორია ნენარი ოქანის გიგანტურ-რა რვაფეხის შესახებ.
- მიდი.

- ნენარი ოქანის გიგანტური რვაფეხები ცხო-ველთა იმ საგნობებს მიეკუთვნებიან, რომლებსაც აქვს სიკვდილის ნინ აქვთ. უფრო სწორად რომ ეთქვოდ, სეეს მოსხნეებს სწორედ აკვდილს. რაღა-ცა ტერმინიც ჰქვიათ ასეთ არსებებს, მაგრამ არ მან-სოვს. მოკლედ, ეს ჩვენი გიგანტური რვაფეხები მეფე-გარების შემდეგ უცნაურად იქცვიან და მდებარეობს ირთვებიან და მამრებიც, მხოლოდ განაყოფიერებუ-ლი კვერცხები გადარჩებიან და გააგრძელებენ არსე-ობას იმ დასასრულამდე, რომელიც გარდაუვლია. მიზეზები არ გაინტერესებს რატომ და როგორ ხდება ეს? აბა თუ მიხედობი.

- აუ, წარმოდგენა არ მაქვს, მითხარი რა, რა მაგა-რი ისტორიაა, მაგვინ ქვევის შესახებ არც მამნიო-და. უცბად დამბრუნდა ხალაი, ესეც დეპრესიაა გეო-ნი - ასეთი სწრაფი ცვალებადობა, ჰეჰ.

- ნენდრები მიმშლილთ კვდებიან. საქმე იმაშია, რომ ერთდროითი რეპროდუქციული აქტის შემდეგ დაბრუნება შეუძლებელია პროცესი ტენებათ, რომელიც ნაღვ მიმდინარეობს. მნიშვნელოვანად იცვლება მათი ცეცხა და გარეგნობა, ქვეითდება მადა, თვალები უფ-რო ჩაფრდნილი უხდებათ, არადეკვატურად იქცე-ვიან და მთელი სხეული თერთი ღაღებიან ეფარებათ. ეს მტანჯველი პროცესი 1-2 თვე გრძელდება, მეტი არა. მდებარები მიმშლილთ კვდებიან იმიტომ, რომ ხა-დირობას თავს ანებებენ ახალდადებული კვერცხე-ბის გამო - დედის შრუტეულობა სჭირდებათ კვერ-ცხებს. დედა როცა მოკვდება, მერე ისინი გამაოჩქე-ბიან და თავისი გზით გასულიერდებიან. მამრებს სიკ-ვდილი კი ნაკლებ პოეტური და ჰეროიკულია - ღია

ზეალში ინეებენ არადეკვატურ და უწყვეტო ცა-ცარს, ძირითად დროს აქ ატარებენ და ოქანის სას-ტიკ გარემოში აუცილებლად ხდებიან მტაცებლების მახვერებლები. მთლიანობით მლის მანძილზე გამომე-შადებენ თვითგადარჩენის ინსტინქტს თიშავენ თით-ვს. ქალები ამას უფრო დიადი მისწისობის მანიც აკეთებენ, კაცები კი უაზროდ, სასონარკვეთილად, ელტურად.

- ჰაჰა, ძალიან მაგარია!
- ჩემი საყვარელი ისტორიაა. რატომღაც ყოველ-თვის ვახდენდი ამ რვაფეხებთან თვითიდენტიფიკა-ციას. რაღაცნაირად მომწონს მათი ქცევა. ბევრი რა-მის მანამინებელია ჩემთვის. ამათ რომ გვაფდეთ და ზვენი ქცევა აბე ნაკვრად განსახლებული იცოს ში-ნააზარ, გვინი ყველაფერი ბევრად მარტივი და ნაკ-ლებ სვედიანი იქნებოდა, ვიდრე დღეს არის.

მეცხრე ხარი - კარზე ნენარი ოქანის გიგანტური რვაფეხა

- სურმარია!
- შემოდ, დედაჩემი გვიან მოვა.
- ეიცო.
- ჭუჭყიანი გაქვს ფეხები. ეს სვეტანაცემული ჩაიცვი დროზე.
- ოჰ, მოიცა რა! ნუ ფუფუფავს უაზროდ.
- რატომ მოხვედი?
- ხომ გითხარი სურმარიათქო.
- შენც აქ ყოფნა არ შეიძლება.
- სხვებმა მოყურადებაც არ შეიძლება თუ მასეა, ცუდი ბიჭო.
- რა ლამაზი ხარ, შორიდან კი გხედავდი, მაგრამ...
- წეც არ ყოფილხარ მარცხდამიანიც ნაინიჯი. ჰა-ჰა.

- მთვრალი ხარ?
- ცოტა დავლივი.
- ნაინო, ყავას მოგიდუღებ.
- მოიცა, მოიცა. ახლა პირდაპირ მითხარი ხანამ განთავსებულხარ და გადამიფიცებია - გინდა მეგნო?

- კი, ძალიან.
- მიდი მერე, რას ელოდები. რაც გინდა ის მოქეი, ცხოვრებში პირველად.

ამისუღანელების ბინიდან პირველად და უკა-ნასკნელად გავიდა სეესის ხმა და მთელი ბრუშოკა გაავრუა. ეს ხმა იმდენად მძლავრი და ყოვლისშემ-ცველი იყო, რომ უფროსებმა ბავშვებმა დასაძინებ-ლად შეჩერეს და ცხოვრებაში პირველად შეხედეს ერ-თმანეთს თვლები ნებიაწად, დაკრცხვილად, დამ-ნეულად და ცოტათი შიშითაც კი. ეს ხმა განსხვავდე-ბოდა გველი იმ სტანდარტული სეესის ხმისგან, რაც ამ კორპუსიდან ოქსენი გასული ადრისას დროს. გან-სხვავდებოდა იმიტომ, რომ მასში აღინა ვნება და სა-სონარკვეთა. ყოველი მომდევნო გათავება ბიუს პო-ტენციურ სიკვდილიან აახლოვებდა და ხორხიდან იაით ბევრება გამოაშვებინებდა, რომელიც აქამდე არაადროს არავის სენიოდა.

გოგა სეესისი ელოდა წინ. შემდეგ სეფასიით გა-მინჯველი პოლიორკაული უკანარისი და შემდეგ უფლებელი სიკვდილი.

ანას კი ცხოვრება ელოდა წინ, ოღონდ არა აქ და ამ კორპუსში.

ფრენსის სკოტ ფიცჯერალდი

თამასუქი

ინგლისურიდან თარგმნა თამარ ლომიძე

ფრენსის სკოტ ფიცჯერალდის მოთხრობა „თამასუქი“ ჟურნალმა The New Yorker 2012 წელს გამოაქვეყნა, 2017 წლის გაზაფხულზე კი ის მწერლის გამოუქვეყნებელი მოთხრობების კრებულში შეიტანეს. ფიცჯერალდის შემოქმედების მკვლევრებმა იცოდნენ ამ ნაწარმოებების არსებობის შესახებ, მაგრამ მწერლის შთამომავლებმა ისინი მხოლოდ რამდენიმე წლის წინ აღმოაჩინეს.

„თამასუქი“ ფიცჯერალდმა დაწერა 1920 წელს, 23 წლის ასაკში, მას შემდეგ, რაც გამოაქვეყნა რომანი „სამოთხის აქეთა მხარეს“, რომელმაც უდიდესი წარმატება მოიპოვა. მანამდე მას ჟურნალ-გაზეთებმა 122-ჯერ უთხრეს უარი მოთხრობების გამოქვეყნებაზე. 1920 წელს ფიცჯერალდი უკვე სახელგანთქმული მწერალი გახლდათ.

მოთხრობაში იუმორისტულად და სარკასტულადაც კი არის აღწერილი მოთხრობლის - გამოცემის - საქმიანობა და, აგრეთვე, ამერი-

კელთა გატაცება სპირიტუალიზმით. სიუჟეტი აბგვარია: ახალგაზრდა ამერიკელს, კოსტროუ ჰარდენს პირველ მსოფლიო ომში დაღუპულად მიიჩნევენ, „ტვინის ანთების“ გამო ის საავადმყოფოში თვეებს გაატარებს და შემდგომ შეიწყობს, რომ ბიძამისმა ძმისშვილის (ფიქტიური) სიკვდილის მეოხებით ხელები მოიხტოს.

საინტერესოა, რომ კოსტროუ ჰარდენის საცოლეს ჰქვია თალია - კომედიის ბერძნული მუზის სახელი. გვარ „ჰარდენსაც“, როგორც ჩანს, გარკვეული (როგორც ჩანს, კომედიური) კონოტაციები აქვს. ამ (და მრავალი სხვა) ხერხის მეშვეობით ხორციელდება ერთგვარი გაუცხოება მოთხრობაში გადმოცემული ამბის გან. ის აღარ აღიქმება როგორც რეალისტური თხრობა (თუმცა, ზედაპირული აღქმისას შეიძლება ასე მოგვეჩვენოს) და აშკარადება ნაწარმოების ქვეტექსტი - ამერიკისა და ამერიკელთა ცხოვრების პარადიგმულ-სატირული სურათი.

ამბავს, რომელსაც ახლა მოგითხოვთ, სხვა პიროვნების (რა თქმა უნდა, მისი ნებართვით) სახელი და გვარი მოვასწერ. ჩემს გინაობას არ გავამჟღავნებ. გამოცემული გახლავართ. ექვეყნებ ხოლმე დაკოტლი შინაბერების მიერ დაწერილ სქელტანიან სასიყვარულო რომანებს, დეტალურ მოთხრობებს მდიდარი მახაყაცე-ბისა და ავანტიურისტი შავთვალა ქალების თავგადასავლების შესახებ, კოლეჯის პროფესორებისა და სხვა უსაქმური ადამიანების გამოკვლევების იმის თაობაზე, თუ რა ფერისაა მოვარე ტარების თავზე. გუბრუნებ რომანებს ისეთ ავტორებს, რომელთაც თხუთმეტი წლის ასაკისთვის არ მიუღწევიათ. კონფორმისტები და კომუნისტები (ამ ორი სიტყვის მნიშვნელობა კარგად არ მესმის) ბრალად მდებარე ფულის სიყვარულს. ფული მართლაც მჭირდება - ცოლისთვის, შვილებისთვის. ნიუ-იორკში არსებული მთელი ფული რომ შემოთავაზონ, უარს არ ვიტყვი. ვამჯობინებ, გამოვეცე ნიგნი, რომლის ხუთასი ათასი ეგზემპლარი გაიყიდება, ვიდრე ერთი წლის განმავლობაში აღმოვაჩინო სემუელ ბატლერი, თეოდორ დრაიზერი და ჯემს ბრანტი. გამოცემული რომ ყოფილიყავით, თქვენც ამასვე მოინდომებდით.

ექვსი თვის წინ გავაფორმე ხელშეკრულება ნიგნზე, რომელიც, ჩემი აზრით, მომგებიანი უნდა ყოფილიყო. ავტორი გახლდათ პარანორმალური მოვლენების მკვლევარი, დ-რი პარდენი. მისი პირველი ნიგნის გამოცემისას (1913 წელს) - პარანორმალური მოვლენები ისეთი პოპულარული არ იყო, როგორც - ამჟამად. ახლა რეკლამირებას უწევთ ამავე ავტორის ახალ ნიგნს, რომელშიც დ-რმა პარდენმა აღწერა, თუ როგორ უკავშირდებოდა ხოლმე - სხვადასხვა მედიუმის დახმარებით - თავის ძმისშვილს, კოსტორს პარდენს, რომელიც ომში დაიღუპა.

დ-რი პარდენი დამწყები ინტელექტუალი როდი გახლდათ. თავლანთი ფსიქოლოგი იყო. ფილოსოფიის დოქტორის ხარისხი ვენიზია მუშაობის დროს მიანიჭეს, ხოლო სამართლის დოქტორის ხარისხი ოქსფორდში მიიღო. მოგვიანებით დ-რი პარდენი მიწვეულ პროფესორად მუშაობდა ოპაოის უნივერსიტეტში. მისი ნიგნი არ გამოირჩეოდა არც საკუთრივ დამოკიდებულებით საკვლევი მოვლენების მიმართ, არც - ზედმეტი გულუბრყვილობით. ეს იყო ფუნდამენტური, სერიოზული ნაშრომი. მაგალითად, ნიგნში ნათქვამი იყო, რომ ავტორს ენიჭა ერთი ახალგაზრდა, გვარად უილკინსი, რომელსაც განაცხადა, კოსტორე პარდენს ჩემი ვალი - სამი დოლარი და ოთხმოცი ცენტი - ემართათ. უილკინსმა სთხოვა დ-რ პარდენს, შეეტყო, რას ფიქრობდა მიცვალბული ამასთან დაკავშირებით. უილკინსის თხოვნაზე დ-რმა პარდენმა მტკიცე უარით

უპასუხა. მისი აზრით, ამგვარი თხოვნა დედად არ განსჯადებოდა მორწმუნის ცხადყოფისა ანა თუ იმ წმინდანისად, რომ ამ უკანასკნელს დაბრუნებინა დაკარგული ქოლგა პატრონისთვის.

პუბლიკაციას ოთხმოცდაათი დღის განმავლობაში ვამზადებდით. ხუთ საუკეთესო მხატვარს ნიგნის გარეკანის სამი ალტერნატიული ვარიანტი და ორი ნახატი შევუკეთეთ. ბოლო კორექტურა შეიძმა გამოცდილმა კორექტორმა ნაიკითხა, რათა ამერიკელი მკითხველის ფაქიზი თავლთახედვა არ შეურაცხყო არც ერთ ოდნავ დეფორმირებულ მძიმეს ამ ასომთავრულ „-“ -ს.

ოთხი კვირით ადრე, სანამ ნიგნის გაყიდვა დაიწყებოდა, ქვეყნის ათასობით პუნქტი უზარმაზარი ყუთებით გავავადეთ დ-რი პარდენის ნიგნები: ჩიკაგოში - ოცდაშვიდი ათასი ეგზემპლარი, ვალვესტონში (ტექსასი) - შვიდი ათასი ეგზემპლარი, ას-ასი ეგზემპლარი - ბიხიში (არიზონა), რედ უინგზში (მინესოტა) და ატლანტაში (ჯორჯია). უფრო მსხვილ ქალაქებშიც დავგზავნეთ და მთელი კონტინენტი ისე გავავსეთ ამ ნიგნით, როგორც ქვიშის თითქმის გამზადებული ნახატზე დარჩენილ ცარიელ ადგილებს ავსებს ხოლმე ხელოვანი ქვიშისავე მარცვლებით.

პირველი ტირაჟი ზუსტად სამასი ათასი ეგზემპლარი იყო.

რეკლამის განყოფილების თანამშრომლები კვირაში ექვსი დღის განმავლობაში, დღის ცხრა საათიდან საღამოს ხუთ საათამდე, თავაუღლებლად შრომობდნენ: თხზავდნენ და ზეგნდნენ სა-რეკლამო ტექსტებს, ამზადებდნენ რუბრიკებს, სპეციალურ სტატიებსა და ინტერვიუებს; საუკეთესო ფოტოგრაფები იღებდნენ დოქტორ პარდენს, რომელსაც ღრმავაზროვანი, ჩაფიქრებული გამომეტყველება ჰქონდა; ზოგიერთ ფოტოსურათზე ტენისის ჩოგანი ან გოლფის ჯოხი ეკავა, ან კიდე - ოკეანეს გაჰყურებდა.

ასობით გაზეთისა და ყოველკვირეული ჟურნალებისთვის განკუთვნილ სასაჩუქრო ეგზემპლარები დასტკბად დავაწყვეთ.

ნიგნის გაყიდვა 15 აპრილს უნდა დაწყებულიყო. თითქმის აპრილს ოფისის ოთახებში დამატულმა სირმებმა დაიხადებოდა. პირველ სართულზე, მაღაზიაში, კლერკები ნერვულად უყურებდნენ ცარიელ თაროებს, სადაც ნიგნები უნდა დაეწყით, და ვიჭრინებს, სადაც სამ განავულ სპეციალისტს უნდა დაეღუაგებინა ნიგნები კვადრატულად, წრიულად, გულის, ვარსკვლავისა და პარალელოგრამის ფორმით.

15 აპრილის დღესაც, ცხრას რომ ხუთი წუთი დაეკლდა, გულნასული მთავარი სტენოგრაფისტი, მის ჯორდანი, ცხრავემმა ჩაუვარდა ჩემს უმცროს პარტნიორს. მკლავი საათი რომ შესრულდა,

ნეგრულეზიანა მოხუცმა ჯენტლმენმა იყიდა „სულთა სამყაროს მეუფეთა“ პირველი ეგზემპლარი.

ყველა წიგნი გაეყიდა.

სამი კვირის შემდეგ გადაწყვიტე, ჯოლიეტ-ში (ოპიასო მტატი) გავგზავნე ჯოლიეტის და დ-რი ჰარდენი მომენახულებინა, დაახლოებით ისე, როგორც მუშამედი (თუ მოსე?) მივიდა მთასთან. ჰარდენმა თავი ჯოლიეტს შეაფარა, რადგან ხმაური და თავყრილობები არ უყვარდა. საჭირო იყო მისი გამხმევება, მილოცვა და გაფრთხილება ზემო კონკურენტების შესაძლო ქმედებათა შესახებ. ვაპირებდი, ასევე, შევთანხმებულიყავით მისი მომდევნო წიგნის გამოცემის შესახებ. ამიტომ თან წავიღე რამდენიმე კონტრაქტი, რომლებიც მას მომდევნო ხუთი წლის განმავლობაში მატერიალური საზრუნავისგან გაათავისუფლებდა.

ნიუ-იორკიდან ოთხ საათზე გავემგზავრე, ჩვეულებრივ, მატარებლით მგზავრობისას ყოველთვის თან მიმაქვს ახალგამოცემული წიგნის ექვსი ეგზემპლარი, რომელთაც ვითომდა შემთხვევით ვანახებ და ვათხოვებ ხოლმე ინტელექტუალური გამომეტყველების მქონე მგზავრებს, იმ იმედით, რომ წიგნი მკითხველთა აბალი ჯგუფის ყურადღებას მიიპყრობს. სანამ ტრენტონში ჩავიდოდით, ლორენტიანმა კლამატონმა მოასწრო, სკეპტიკური გამომეტყველებით გადაფურცლა ერთი ეგზემპლარი, ახალგაზრდა კაცი გატყვებით კითხულობდა მეორეს, ხოლო ნითურთმანი გოგონა, რომელსაც არაჩვეულებრივად ნაზი მზერა ჰქონდა, მესამე წიგნის გარეკანზე რალაცას ჯღაბნიდა. გამაჟრჟოლა.

პენსილვანიის პეიზაჟებს ნიუ-ჯერსის ლანდშაფტი შეენაცვლა. ფანჯრიდან მოჩანდა ძროხები, ტყეები, მინდვრები. ოც წუთში ერთხელ ვხედავდი ერთსა და იმავე ფერმერს, რომელიც სოფლის სადგურთან, თავის ფურგონში იჯდა, თუთუნს დეჭვდა და ჩაფიქრებული უმზერდა პულმანის ვაგონის ფანჯრებს. ჩავთვლიე.

ალბათ, ამ ფერმერს ათჯერ თუ თხუთმეტჯერ ჩავუარეთ, როდესაც უეცრად გამოეფხიზლეთ იმის გამო, რომ ახალგაზრდა კაცი, რომელიც წიგნს კითხულობდა, ფეხს ორკუთხედის მედოლისავით აბაკუნებდა და რალაცას ბურტყუნებდა. გამავიწყდა და გამახარა იმან, რომ ალელუეზული იყო დ-რი ჰარდენის წიგნით, რომელსაც თავისი თეთრი გრძელი თითებით მაგრად ჩაბლაუჭებოდა.

- მითხარით, - მივმართე ჭაბუკს მზიარულად.

- წიგნმა დაგაინტერესათ?

შემომხედა. გამხდარ სახეზე თვალები ისე უელვარებდა, როგორც ორი ტიპის ადამიანებს

სხევიკათ: იმით, ვინც სპირიტუალისტად იქნა და იმით, ვინც სპირიტუალისტად დეშე.

გაოგნებული ჩანდა და ამიტომ კითხვა გაუშვირე.

- დამაინტერესა! - წამოიძახა მან. - დამაინტერესა! ოჰ, ღმერთო ჩემო!

ყურადღებით შევხედე. როგორც ჩანს, ან მე-დღის იყო, ან ერთ-ერთი იმ სარკასტულად განწყობილ ახალგაზრდათაგან, რომლებიც პოპულარულ ჟურნალებში წერენ ხოლმე იუმორისტულ მოთხრობებს სპირიტუალისტების შესახებ.

- შესანიშნავი წიგნია, - თქვა მან ბოლოს. - პერსონაჟმა, ალბათ, საკმაოდ დიდი ხანი დაჰყო საიტოში, სანამ ყოველივეს ზიადის უამბობდა.

- ჰო, ალბათ, ასე იყო-მეთქი, ვუპასუხე.

- ამ თხზულების ღირებულება, - თქვა ჭაბუკმა და ამოიხარა, - დამოკიდებულია იმაზე, სწორად მიუთითა თუ არა ამ ახალგაზრდამ თავისი ადგილსამყოფელი...

- რატომ გეპარებთ ეჭვი? - ვკითხე გაცივებით, - ახალგაზრდა კაცის სული ხომ სამოთხეში უნდა მოხვედრილიყო და არა - განსაზღვრულში.

- ჰო, - დამეთანხმა ის ჩაფიქრებით. - წარმოუდგენელია, რომ განსაზღვრულში მოხვედრილიყო და კიდევ უფრო წარმოუდგენელია, რომ სამოთხესა და განსაზღვრულში კი არა, სხვაგან იმყოფებოდეს.

ეს უკვე მეტისმეტი გახლდათ.

- სიცოცხლეში ისეთი არაფერი ჩაუდენია, რომ გვევარაუდო...

- რა თქმა უნდა, არა. ვერ მიმიხედით. უბრალოდ, არ მეჯერა, რომ ის განსაზღვრულიდან უკავშირდებოდა ხოლმე ზიადისს. იქნებ სხვაგან ბინადრობს...

- მაინც, სად?

- მაგალითად, იონკერსში!

შევერით.

- რა თქვით?

- თუ ის იონკერსში იმყოფება...

- ჩემო კარგო, - გავფიცდი მე. - ერთი მითხარით, რა კავშირია იონკერსსა და „სულთა სამყაროს მეუფეთა“ შორის?

- არავითარი. მე მხოლოდ მინდოდა მეტყვა, იონკერსში რომ ბინადრობდეს...

- მაგრამ იონკერსში არ ბინადრობს.

- ჰო, ასეა. - მან იყუნა და კვლავ ამოიხარა. - ფაქტობრივად, ახლახან იმოგზაურა პენსილვანიიდან ოპიასოსკენ.

მოდევარებისგან შეეხტი. ვერ ვხედავდი, ზუსტად რას გულისხმობდა, მაგრამ ვგრძნობდი, რომ მის ნათქვამს რალაც იდუმალი ეჭვი...

სტი უნდა შეიზღუდა.

- რას გულისხმობთ, - სწრაფად ეკითხე, - მასთან ასტრალური კავშირი გაქვთ?

- ახალგაზრდა კაცი ენერგიულად გასწორდა. - როგორც ჩანს, - თქვა მან, - შეერთებული შტატებშია გულუბრყვილო მკითხველთა გასართობად ექცევი. კოსგროუვ პ. შარდენი შევია. არ მოვწყდარეფარ. და ამ წიგნის წაკითხვის შემდეგ ვგრძნობ, რომ არასოდეს მოვკედები.

ჩემმა ყოვრილმა და გაცივებამ გოგონა ისე შეაერთო, რომ ხატვა შეწყვიტა.

მისგან წარმოიშვა ადამიანების გრძელი რიგი - მეორეოცე უწინდან, სადაც ჩემი გამოცემილობა იყო, ბუერნიმდე; ხუთასი ათასი ადამიანი, რომელთაგან თითოეული ასულთა სამყაროს შეუფუთა" ეგზემპლარი ეკავა და თავისი ორი დოლარისა და ორმოცდაათი ცენტის დაბრუნებას მოითხოვდა. სწრაფად ვიპოვე, იქნებ, წიგნში მოხსენიებულ პროვინებათა სახელები შეცვადლო და სამეცნიერო ლიტერატურის ნაცვლად, ჩნატურულ ლიტერატურის ნიმუშად გავასაღო მეთუი, მაგრამ ვეღარაფერს მოვასწრებდი. სამასი ათასი ეგზემპლარი უკვე გაყიდული იყო.

როდესაც გონს მოვედი, ახალგაზრდა კაცმა მიაშოო თავისი ისტორია და ისიც, თუ რაგვამ მიიჩნიეს გარდაცვლილად: სამი თვის განმავლობაში გერმანელთა ტყვეობაში იმყოფებოდა; ტყონის ანთების გამო ათი თვე გაატარა საავადმყოფოში; კიდევ ერთი თვე გავიდა, სანამ თავისი სახელი გაიხსენა. ნიუ-იორკში ჩამოსულს ძველი მეგობარი შეხვდა, რომელიც დაჯიხებით მიამტერდა და შემდეგ გულნასული დაცა. როდესაც გონს მოვიდა, მეგობრები კოქტეილის დასალევად ბარში წაიყვანეს და ერთი საათის შემდეგ კოსგროუვ შარდენმა მოისმინა ძალზე უცნაური ამბავი თავისი თავის შესახებ.

წიგნის მალაზიას მიაკითხა. ბიძამისის თხზულება, რომლის შეძენაც სურდა, უკვე გაყიდული იყო. ამიტომ კოსგროუვი ფოლიენტში (ოპიონის შტატი) გაემგზავრა მატარებლით, სადაც ბედმა გაუღიმა და სწორედ ეს წიგნი ჩაუვარდა ხელთ. თავდაპირველად ვიფიქრე, შანტაჟისტი ხომ არ არის-მეთუი, მაგრამ როდესაც დავხედე მის ფოტოსურათს „სულთა სამყაროს მეფეობა“ 226-ე გვერდზე, დავრწმუნდი, რომ მართლაც კოსგროუვ შარდენი გახლდათ. უფრო გამხდარი და მძალადი იყო, ვიდრე ფოტოსურათზე ჩანდა. უღვამისაც აღარ ატარებდა, მაგრამ ნამდვილად ის იყო.

ამოვიხსრე - ღრმად და ტრაგიკულად.

- ეს წიგნი უფრო კარგად იყიდება, ვიდრე - ბელეტრისტიკა.

- ბელეტრისტიკა! - წამოიძახა მრისხანედ. - განა ბიძაჩემის თხზულება ბელეტრისტიკა არაა? ის ხომ გამოინაგონია,

- გარკვეული გაგებით, მართლაც გამოინაგონია ლიარე დარცხენით.

- გარკვეული გაგებით? რას ამბობთ! პირველი სიტყვიდან ბოლო სიტყვამდე გამოინაგონია. გამოინაგონის ყველა კრიტიკიკოსს შეესაბამება: განუვლილი ტყილი სიცოცხლე. განა მას შეიძლება ობიექტურობა დაენამოთ?

- დოკუმენტურ პროზას დაეარცმედი, - ვუპასუხე ფრთხილად. - დოკუმენტურ პროზაში ხომ შერეულია ტყუილ-მარათალი.

მან წიგნი ალაღებდზე გადაშალა და წამოიყვრა. ნითურთიანამა გოგონამ კვლავ გაოცებით შემოგვიხედა.

- შეხედეთ! - ამოიხრიალა კოსგროუვმა. - შეხედეთ. აქ ნათქვამია, ორმამათიო. თურმე, ერთ ორმამათს „გაღმა“, „შორეულ ნაპირას“ ყვევინების სურნელით გტკებებოდი. მთელი დღე ყვავილების ყნოსვაში გამიტარებია. ეს 194-ე გვერდზეა ნათქვამი. აი, ახლაც ვგრძნობ ვარდის სურნელს...

წიგნი ფრთხილად მივიტანე ცხვირთან.

- ვერაფერს ვგრძნობ, - წაიწურულე მე. - შესაძლოა, ეს საღებავის სუნია...

- ნუ ყნოსავთ! - კვლავ დაიყვრა მან. - წაიკითხეთ! აქ ნათქვამია, რომ ვარდს ყვნოსავდი, რასაც მოსდევს ორი აზხაცი მშვენიერებისადმი ადამიანის ინსტინქტური ლტოლვის შესახებ. შემდეგ კიდევ ერთი საათი, თურმე, ზიზილვს ვათვალერებდი. ღმერთო ჩემო! სირცხვილით თავი ასსად გამომეყოფა. კულჯვია კურსადმთავრებულია მხევედრებზეც კი ვერ მივაღ.

რამდენიმე გვერდი გადაფურცლა და კვლავ ამოიხრია.

- თურმე, იქ ბავშვებთან ერთად მიცეკვია, - მთელი დღე მათთან გამიტარებია. უნდა გითხრაო, რომ არ ვცეკვავ. ბავშვებსაც ვერ ვიტან. და უშბალ მოვკვდები, ვიდრე წრეში ჩავდები მათთან ერთად.

- აი, მხეხედო, - წამოვიკნაველ მე, - ითვლება, რომ ეს შესანიშნავი პასაჟია. აბა, წაიკითხეთ. აქ თქვენს სამოსია აღწერილი, ის, რომელიც მიღმურ სამყაროში გიცვავთ. საუცხოო იყო. თქვენი მოძრაობისას ფრიალებდა.....

- ეს „სამოსი“, როგორც ჩანს, საცუალს შვავდა, - მიპასუხა მან ბრაზით, - თავზე კი ფოთალეების გვირგვინი მეცვავთ.

ვაღიარე, მართლაც ასე წერია-მეთუი (ფოთალეს გველნისხმო).

- მოუხედავად ამისა, - ვივარაუდე მე, - დაფიქრდით, სომ შეიძლებოდა, ლარეს სიტუაციაში აღმოჩენილიყავით. დრ შარდენს შეეძლო, კომიკურ პერსონაჟად გამოეყვანეთ და საპირტულო სენატისა და დროს ეკითხნა, რამდენი საათი შეიძლება ბაბუათქვენს ან მართლაც წააგეთ თუ არა სამი დოლარი და ოთხმოცი ცენტი პოკერში.

პაუზა.

- სასაცილო ვინმეა ბიძაჩემი, - თქვა მან, - მეორე, ცოტათი შერეკილია.

- სულაც არა. - შევეპასუხე მე. - დიდი ხანია, ავტორებთან მატეს ურთიერთობა და, გარნშუნებთ, სავსებით ნორმალურია. არასოდეს უცდია ფულის სესხება ჩვენგან; არასოდეს გამოუთქვამს უკმაყოფილება ჩვენი გამომცემლობის სარეკლამო განყოფილების მუშაობის გამო; არასოდეს უთხოვია ჩემთვის წიგნის უგზამკლარები თავისი ბოსტონელი ხელმოკლე მეგობრებისთვის გასაგზავნად.

- მიუხედავად ამისა, ხელები მექაეება, რომ მისი ახტრალური სხეული კარგა გემრიელად გავტყავ.

- განა ამას აპირებთ? - ვკითხე შიშით. - გინდათ, რომ თქვენი ეინაობა გაამყდენოთ და ხელი შეუშალოთ მისი წიგნის გაყიდვას?

- დიხაბა!

- რა თქმა უნდა, ასე არ მოიქცევით. წარმოიდგინეთ - თქვენ ხომ ხუთას ათას ადამიანს ატყენთ გულს.

- ისინი, ძირითადად, ქალები არიან. - თქვა მან პირქუშად. - ქალებს კი სიამოვნებთ, როდესაც თავს უბედურ არსებებად მიიჩნევენ. მეორე მხრივ, წარმოიდგინეთ, რას იფიქრებს და რას იგრძნობს ჩემი დანიშნული, როდესაც შეიტყობს ყვავილებში ჩემი ნებირობის შესახებ? განა მოსონება, რომელსაც 221-ე გვერდზე ამოიკითხავს, რომ, თურმე, ბავშვებთან ერთად მიშველი ვცეკვავდი?

სასონარკვეთამ შემოიპყრო. ახლავ უნდა შემეტყუო, რა მქონდა ჩაფიქრებული.

- რას... რას აპირებთ?

- რას ვაპირებ? - დაიბლაღლა მან გიჟივით. - იმას ვაპირებ, რომ ბიძაჩემი, მისი რედაქტორი, პრეს-აგენტი და მთელი ეს ხროვა დაგსაჯო, თვით ტიპოგრაფის ჩათვლით.

მომდევნო დღეს, ცხრა საათზე, როდესაც ჯოლიეტში ჩავდივით, შევეძელი, თითქმის ნორმალურ მდგომარეობამდე მიმეყვანა. ბიძათვენი ბერიკაცია, შეცდა, თავი მოიტყუა და ამის გამო არ უნდა დაისაჯოს, მეორე, ავადმყოფი და ძმის-შვილის მოულოდნელად ხილვისას შესაძლოა გული გაუსკდეს-მეთქი.

რა თქმა უნდა, ვიმედოვნებდი, რომ კომპრომისზე დავიყოლები... ყველაფერი მოგვარდებოდა, თუკი კოსტროუვი დამთანხმდებოდა, და-ახლოებით ხუთი წლის განმავლობაში, გარკვეული თანხის სანაცვლოდ, საიდუმლო შეენახა.

პატარა სადგურიდან გავედით. სოფელს გავცდით. მდუმარედ მივდიოდით. როდესაც დ-რი ჰარდენის სახლამდე ასი იარდი დარჩა, შეგჩერდი და კოსტროუვს მიუზღრუნდი.

- აქ დამელოდეთ, - ვუთხარი ჩემს თანაგზავს. - ბიძათვენი მოულოდნელი შეხვედრისათვის უნდა შეეგზავნადო. ნახეარ საათში დაგბრუნდება.

რალაც წაიბურტყუნა. შემდეგ გზის პირას ხშირ ბალახში ჩავჯდა. ოფლით დაცეარული შუბლი შევიშრალე და სახლისკენ მიმავალ ბილეს გავყევი.

დ-რ ჰარდენის ბაღში აყვავებული იაბონური მაგნოლიების ფურცლები ბალახზე გარდისფერწვეთებად იფრქვეოდა. მაშინვე დავინახე ღია ფანჯარასთან მჯდარი ჰარდენი. წერეგაუპარსავ სახესა და ჭალარა თმაზე მზის სხივები ეფრქვეოდა. მის წინ, მაგიდაზე, ცარიელი ყავისფერი კონფერტი იო. ჰარდენი თავისი გამზადართითები ენერგიულად იქექებოდა გაზეთების ამონაჭრებში, რომლებიც, როგორც ჩანს, კონფერტიდან ეს-ესაა ამოვლო.

საქმად ახლოს მივედი. მაგნოლიებს ჩაეურე და ის იყო, დავაპირე, დ-რი ჰარდენისათვის დამეძახა, რომ თვალი მოეკარი ალისფერ დილის სანისში გამონყობილ გოგონას, რომელიც ზეუბის გადახლართულ ტოტებს შორის მოიკვლევდა გზას სახლისკენ. უკან დავინახე და ხეცის შორის დავიშალე. გოგონა ღია ფანჯარასთან მიჯდა და თამამად მიმართა დ-რ ჰარდენს.

- თქვენთან სალაპარაკო მატეს, - უთხრა მკვებე კილოთი.

ჰარდენმა ახედა და ბელიდან ფილადელფის პრესის ამონაჭერი გაუვარდა. ვიფიქრე, ის ამონაჭერი ხომ არ არის, რომელშიც მას „ახალ წმ. იოანეს“ უწოდებენ-მეთქი.

- ამ სისულელის შესახებ. - განაგრძო გოგონამ.

და წიგნი გამოართვა. ეს იყო „სულთა სამყაროს მეუფენი“. წიგნი ვიცანი წითელი გარეკანით, რომლის კუთხეებში ანგელოზები ეხატა.

- რა საშინელებაა! - ბრაზით თქვა გოგონამ და წიგნი ბურჭებში მოისროლა.

„სულთა სამყაროს მეუფენი“ ორ ველურ ვარდს შორის გასრულიდა და ხის ფესვებს შორის საცოდავად მიიყუდა.

- რატომ, მის თალია!

- რატომ, მის თალია! - გამოაჯავრა გოგონამ. - უტყინო ბერიკაციო, ისე როგორ გამოყეყნდით, რომ ეს წიგნი დაწერეთ?

- გამოყეყნდით? - ჰარდენის ხმაში გაისმოდა სუსტი იმედი იმისა, რომ, შესაძლოა, გოგონა იმას არ გულისხმობდა, რასაც ამბობდა. მაგრამ ეს იმედი მყისვე გაუქარწყლდა.

- დიხ, გამოყეყნდით, - წამოწითო გოგონა, - გესმით? ღმერთო ჩემო. ინგლისური დავიწყებთ?

- თუ წაიკითხავ ამ ამონაჭრებს...

გოგონა იდაყვებით ფანჯრის რაფას დაეყ

რდნო და დააპირა, ოთახში გადასულიყო, მაგრამ შეძდეგ ნიკაპი ხელებს დააყრდნო, ჰარდენს მიაჩერდა და ალაპარაკდა.

- თქვენი ძმისშვილი, - თქვა მან, - საუკეთესო ადამიანი იყო, რომელსაც კი ოდესმე უცხოვრია დედამიწაზე, და - ერთადერთი მამაკაცი, რომელიც ოდესმე მიყვარდა ან მიყვარება.

ჰარდენმა თავი დაუქნია და რალაცის თქმა დააპირა, მაგრამ თალიამ თავისი პატარა მუშტი რაფაზე დააბრაგუნა და განაგრძო:

- მამაცი, სამართლიანი და სათნო ადამიანი იყო. დაჭრილი სერჟანტი პარდენი, 105-ე ქვეითი დივიზიის ჯარისკაცი, უცხო ქალაქში დაიღუპა. ღირსეულად ცხოვრობდა და ღირსეულად მოკვდა. თქვენ კი როგორ მოქცეხით! - და გოგონამ მზას ოდნავ აუჩინა. ფანქარებზე ამოყვანილი ვანის ფოთლები თანაგრძნობით შეირისა. - ეს რა ჩაიდინეთ! რატომ გაიამახსრეთ! რატომ აქციეთ კოშკურ პერსონაჟად, რომელიც საცილოდან იდიოტურ შეტევებინებებს გზავნის ყვავილების, ჩიტებისა და ყოროჯე ვამინგტონის კბილების შესახებ? თქვენ...

ჰარდენი წამოდგა,

- აქ იმისთვის მოხვედით, - დაიწყო მან, - რომ ჩემთვის გეტქვათ...

- ხმა ჩაიკმინდეთ! - შესძახა გოგონამ. - ვერ გამაჩუმებთ, თუ გინდ ყველა ასტრალური სხეული დამასიოთ თავს.

ჰარდენი სკამზე დაეშვა.

- განაგრძეთ, - თქვა მან და შეეცადა მოთმინება არ დაეკარგა, - სხვა რა გზაა, ავიჩან.

გოგონა ნუთით გარემოდა და თავი ბალისკენ მიატრიალა. ტუჩებს იკვნეტდა და თვალებს ახამხამებდა, რომ ცრემლები შეეკავებინა. შემდეგ თავისი შავი თვალები კვლავ მიაპარო ჰარდენს.

- თქვენ ითაღლითეთ, - განაგრძო გოგონამ, - მძისუფლისგან მედღეში შექმენით, რათა ის ტერორული ქაღვანის თვალში უდგეს პაროკენა-ბად ქვეყლივით. არავითარ პატოკის არ სცემთ სიკვდილს, მის ღირსებასა და იდუმალებას. ერთი უკუბოლო ლაზარი ბებერი ხართ, რომელიც სა-კლთობი და უამრავი სხვა ყველგან გულგრილყოფილობით სარგებლობს. ის, ახლა ყველაფერი კივიც.

ამ სიტყვების წარმოთქმისთანავე გოგონა შემობრუნდა და, ამყად თავანუელი, გაჰყვა ბილის, რომლის მახლობლად, ხეებქვეშ ვიდექი. დავიცადე, სანამ ჩამივლიდა და საკმაო მანძილზე დასცილდებოდა ფანჯარას. შემდეგ გავედევნე და დავუძახე:

- მის თაღობა!

გოგონამ გაკვირვებით შეიმომხედა.

- მის თაღია, ბილიკის ბოლოს სიურპრიზი გელით - გელით ის, ვინც მრავალი თვის განმავლობაში არ გინახავთ.

სახეზე შეეცყო, რომ არაფერი ესმოდა.

- არ მსურს, სიურპრიზი წავახდინო. ჩვენ ვაგრძელებ, - მაგრამ არც ის მინდა, რომ შეშინდეთ, როდესაც თქვენი ცხოვრების საუკეთესო მომენტები დადგება.

- რას გულისხმობთ? - მკითხა მან წყნარად.

- არაფერს, - ვუთხარი მე, - უბრალოდ, ბი-
კს გააჰყევით, შემდეგ გზაზე გადით და იფიქ-
ეთ, რა გაგახარებდათ ამქვეყნად ყველაზე მე-
დ.

თავი მდაბლად დავუკარი. ვუღიმოდი. ქუდი ხელში მეჭირა.

გაოცებით მიყურებდა. შემდეგ შეტრიალდა და ბილიკს გაჰყვა. ნალე მანოლიის ხეებქვეშ თვალს მიეფარა.

ოთხი დღე გავიდა - ოთხი ცხელი და მღელვარე დღე - სანამ შეეძლებოდა, ამ ამბის მონაწილეები შეჩერებდნენ. პირველი შეხვედრა კონსტანტინე ჰარდენსა და ბიძამისს შორის ყველაზე უფრო დაძაბული მოვლდა იყო ჩემს ცხოვრებაში. ერთი საათის განმავლობაში მორყეული საცარძლის გულე ნაპირას ვიჯექი და მზად ვიყავი ნამომხეტარიყო ყოველთვის, როდესაც ახალგაზრდა კონსტანტინე იხდებოდა. მაგრამ ყოველ ჯერზე საფარძლიდან ძირს უშვებოდ მოესრიალებოდა და იცატა, ზე ზღარძლის დაედინა.

დ-რმა პარდენმა საუბარი დაასრულა, ადგა და კიბეზე ავიდა. მუქარისა და დაპირებების წყალობით შევიძლი ახალგაზრდა პარდენი მის ოთახში შევიყვანა და პირობა ჩამომერთმია, რომ ოცი საათის განმავლობაში თავის საიდუმლოს არ გაოქავებდა.

ორი ბებერი მსახურის მოსასყიდად უამრავი ფული დაგხარჯე. ეთხოვე, არსად არაფერი ნა-მოცდელთ, რადგან კოსგროუვე პარდენი სინგ-სონიგდან გამოიყვანა-მეთქი. ამ სიტყვების წარ-მითქმისას ტანში გამგრძა, მაგრამ აღმოსავლეთ-სიტყულებით იმდენად იყო გააფრთხილი, რომ კი-დეც ერთი სიცრუე არაფერს დააუღებდა. რომ-ღრა მის თალია, პირველსავე დღეს აგვრეფდი-შემს გუდა-ნაბადს, ნოუ-იორკში დაგვარუნდებო-და და კრასს დაველოდებოდით. მაგრამ გოვონ-სისეთ უსაზღვრო ბედნიერებას განიცდიდა, რომ-სხად იყო, ყველაფერზე დათანხმებულიყო. შეე-ვაზავაზე, თუკი თქვენ და კოსგროუვი დაქორწინ-დებოდით, შემდეგ კი, გამოგონილი გვართი, დასაე-ლეთში დასახლებდით, ფულად დაზმარებას არ-მოგაკლებთ-მეთქი. თალია სიბარგულისგან შეხ-ტა. მისი განწყობილებით ვისარგებლად და ხასია-საა ფერებით დაფუხატე ულამაზესი ბუნგალო კა-ლიფორნიაში, სადაც მთელი წლის განმავლობა-ში დარაი, სადაც იენისის ბინდებუნდში ილანდე-და ოქროს ქიშკარი, სადაც კოსგროუვი ბედნიე-რი იქნებოდა, და ასე შემდეგ.

როდესაც ვლაპარაკობდი, თალიამ რამდენჯერმე სიხარულით წამოიყიწრა. მზად იყო, და-

უყოვნებლივ გამგზავრებულიყო აქედან. სწორედ მან დაარწმუნა კოსგროუვი მეოთხე დღეს, რომ სასტუმრო ოთახში შეეკრებილიყავით. მსახური გოგონა გაავადრთიხილე, არავინ შემოუშვამითქი და დავსხედით, რათა ყველაფერზე შევთავსებულიყავით.

ჩვენი თვალსაზრისები სრულიად განსხვავდებოდა ერთმანეთისგან.

ახალგაზრდა პარდენი წითელი დედოფალივით ულმობელი იყო: მას, ვინც შეცდომა დაუშვა, მასუნი უნდა ეგო. პარდენების ოჯახში მკვდარი გაცოცხლდარი, განაცნადა მან, მაგრამ ოჯახის სხვა - ცოცხალი - წევრი მოკვდება, თუ არ გაფრთხილდებაო.

დ-რმა პარდენმა არ იცოდა, როგორ მოქცეულიყო. სიკვდილს ნატრობდა.

თალია კი გზამკვლევი კითხულობდა ინფორმაციას კალიფორნიისა და მისი საუცხოო ჰავის შესახებ. წარმოსახვით უკვე უღამაზეს ბუნებაში იმყოფებოდა და ხედავდა, როგორ ვაიშშობდნენ ის და კოსგროუვი ბუნებაში.

ფიქრობდი და ვთქვი კიდევ, რომ შესაძლებელი იყო ნებისმიერი კვანძის გახსნა და ნებისმიერი ლაბირინთიდან თავის დაღწევა - და ჩემმა მეტაფორებმა ყველა კიდე უფრო მეტად დააბნინა.

კოსგროუვ პარდენი წითხოვდა, „სულთა სამყაროს მეოფენის“ ოთხი ეგზემპლარი გველდა და გვემსჯელა წიგნის შესახებ. დ-რმა პარდენმა ნაიბუტბუტა, ნიგნის დანახვისთანავე მუცლის გვერმა მესწყებო. თალიამ შემოგვთავაზა, ყველანი კალიფორნიამი გამგზავრებულიყავით და პრობლემა იქ გადაგვეწყობა.

წიგნის ეგზემპლარები დავურიგე. პარდენმა თვლები დახუჭა და ამოიკნესა. თალიამ წიგნი ბოლო გვერდზე გადაშალა და დაიწყო ხატვა ბუნებრივებისა, რომელთა კარებში ახალგაზრდა ცოლზე იდგნენ. კოსგროუვ პარდენი გაფაციცებით ეძებდა 226-ე გვერდს.

- აი ისიც! - დაიყვრა მან. - სურათის ქვეშ, რომელსაც აწერია „კოსგროუვ პარდენი გაცურვამდე ერთი დღით ადრე გვიჩვენებს პატარა ხალს მარცხენა თვალის ქვეშ“, ვკითხულობ: „ეს ხალი ყოველთვის ანუხებდა კოსგროუვს. მიიწევდა, რომ ადამიანის სხეული სრულყოფილი უნდა იყოს. ამიტომაც ეს ბარევი ბუნებრივად უნდა მოსცილებოდეს!“ ჰმ! არავითარი ხალი არა მაქვს.

დ-რი პარდენი დაეთანხმა.

- შეიძლება, ნეგატივის ხარვეზია, - ივარაუდა მან.

- მისმინეთ! - შევანყევეთ მე და კოსგროუვს მიგზნათ. - განა შეთანხმება არ შეგვიძლია? არავინ იცის, რომ ქალაქში ხართ. განა არ შეგვიძლია...

ახალგაზრდა პარდენმა მუხტი დაეჭმუნა - ჯერ არ დამინცია. არაფერი მითევამა იმის შესახებ, რომ თალიას ჩემ მიმართ გული გაუცივდა, სამაგიეროდ, სიმპათია გაუწადა...

- გული გაუცივდა? - შეეპასუხა დ-რი პარდენი. - ეს ჩემი ბრალი არაა. მას ეძულვარ. მას...

კოსგროუვს მწარედ ჩაეცინა.

- გაგიღდი? გგონია, შენი ბებრული ჭადარაულვამებით მოიხიბლა? თალიას იმის გამო გაუცივდა გული, რომ წიგნში ასე უცნაურად ვარ წარმოდგენილი.

თალია წინ გადმოიხარა.

- ყოველთვის მცყვარები, კოსგროუვ, ყოველთვის.

- არ მჯერა, თალია, - ამოიხარა კოსგროუვმა. - განა ეს წიგნი არ წაიკითხე? რას ფიქრობ 223-ე გვერდის შესახებ? განა შეიძლება გიყვარდეს კაცი, რომელიც მოფრიალეს საცვალს ატარებს? რომელიც... გამჭვირვალეა? აჩრდილა?

- ეს ყველაფერი არ დამიჯერია?

- კვლავ გიყვარვარ? - მის წამში იმედგაცრუება იგრძნობოდა.

- ჰო, კოსგროუვ.

- მჯერა, - თქვა კოსგროუვმა. - მაგრამ, პოლიტიკური თვალსაზრისით, სრული წული ვარ. იმის თქმა მინდა, რომ თუკი ოდესმე პოლიტიკაში ჩავერთვები, პრეზიდენტი ვერასოდეს გავხდები. დემოკრატიული არჩდილიც კი არ ვარ სპირიტუალური პარეფენიუ გახლავართ.

გულდაშობიებულ დ-რ პარდენს სახე ხელებში ჰქონდა ჩარგული.

კოსგროუვს მონოლოგი შევანყევეთ. ზამალა დაველაპარაკე და კოსგროუვი იძულებული გახდა, გაწმეულიყო და ჩემთვის მოესმინა.

- წელიწადში ათი ათას დოლარს გადავიხდით, თუკი ათი წლის განმავლობაში არსად გამოჩნდებით.

თალიამ სიხარულით ტაში შემოჰკრა და კოსგროუვი ცოტათი გამოცოცხლდა.

- ათი წლის შემდეგ რას აპირებ?

- ოჰ, - ვთქვი იმედგადა... შეიძლება, დ-რი პარდენი...

- ხუ გვირდებათ, თქვით, - მითხრა დაღწეულმა დ-რმა პარდენმა. - ალბათ, მოვკვდებით. ნამდვილად ასე მოხდება.

- ჰოდა, აქ დაბრუნებას შეიძლება. - განავარძე დაუდევრად.

- ჰმ! ამ ათ წელიწადში რომ არ მოკვდეს? - ეჭვით მკითხა კოსგროუვმა.

- ნამდვილად მოვკვდებით, - სწრაფად წამოთქვა დ-რმა პარდენმა. - ანაზე ხუ წუხნარ.

- საიდან იცი, როდის მოკვდები?

- იქიდან, რომ ადამიანები კვდებიან ხოლმე.

კოსგროუემა ბიძის ბრძოლით გადახდა.
- თუ პატიოსანი სიტყვას მომცემ, რომ მოკედლები, ყოველგვარი ხრიკების გარეშე...

- დ-რმა პარდენმა პირველად დაუქენია თავი.
- იმ დროისთვის შიმშილით მოგვადებო.
- სანამ მოკედლები, ღვთის გულისათვის, დაკრძალვასთან დაკავშირებული ფორმალუბები მოგვარე. ნუ გგონია, რომ მოვალ და ყველაფერზე ვიზრუნებ.

ამ სიტყვებზე დ-რი პარდენი კიდევ უფრო მოიღუპა. შემდეგ თალიამ, რომელიც აქამდე დუმდა, თავი ასწია.

- უცნაური ხმაური მესმის. - თქვა მან.
მივყურად და მივხვდი, რომ ის, რასაც ქვეშეცნულად ზუსტად აღვიქვამდი, მრავალი ადამიანის ნაბიჯების ხმა იყო.

- მეც მესმის. - დავუდასტურე მე.
უეცრად ნაბიჯების ხმას სიმღერა შეერია. კარი გაიღო და შემოთვრულმა მსახურმა შემოიბრუნა.

- დ-რ პარდენ! დ-რ პარდენ! - ყვიროდა ის. - აახლოს ბრბო უახლოვდება. შეიძლება მილიონი ადამიანიც კი იყოს. საცაა, აქ იქნებიან...

ხმაური გაძლიერდა. ნაპოვსტი.
- ძნისველი დამალე! - დაუწყვირე დ-რ პარდენს.

თვალვებდაყვითილმა დ-რმა პარდენმა, რომელსაც ქალბატონი წვერი უთრთოდა, კოსგროუეს იდაყვში ხელი ჩააფლო.

- ნეტავ, რა ხდება? - ნაიჭურჩულა მიბრუნდა.
- არ ვიცი. სხვებსაც აიყვანეთ და ფოთლები დააყარეთ. საგვარეულო წიგნების უკან დამალეთ.

ეს ექვსი, პოლი გავირბინე და პარმალზე გავიდა. მოვასწარი.

პარმალზე უამრავ მამაკაცს მოეყარა თავი. უჯრულა კოსტიუმებში გამოწყობილ ქაბუკებს ქედები მუბლზე ჩამოეფხატათ; იქვე იდგნენ ქვაბურაქედებიანი ხანდაზმულ მამაკაცები, რომლებსაც გაცვეთილმანქანებიანი პერანგები ეცვათ. ერთად შექუჩულიყვნენ. თითოეული მათგანი მიხმობდა და ბრბოს ყურადღებას არ აქცევდა. მარჯვენა ხელში ფანქრები მოღმარეყვინათ, ხოლო მარცხენათი გადაშლილი ბლოკ-ნოტები ეჭირათ - ქალწულგვრივად სუფთა, მგზრან ავებდითი ბლოკნოტები.

მათ უკან, მდებარეობზე, უამრავი ადამიანი იდგა - ყასბები და წინსაფრიალი პურისმცხოვრები, ქალები, რომელთაც ბინძური ბავშვები აეტატებინათ; ბიჭები ყვიროდნენ, ძაღლები ყეფდნენ, პატარა გოგონები დახტოდნენ და ტაშს უკრავდნენ. მათ უკან, გარე რიგზე, იდგნენ უკბილო, პირდაღებული სოფელი ბერიკაცები, რომელთა რუსი წყერები ბელჯოხებისა ბუნიკება ფეხებზე ჰქონდა. სისხლიანფერი და საზარელი ჩამაღალი ნიშნები

სხივები სამას მოკაცულ მხარზე კრთოდა. ჩემი გამორენიათანავე სიჩუმე ჩამოვარდა - სამარისნებური სიჩუმე. უეცრად, ამ სიჩუმიდან ბლოკნოტიანი ადამიანების ხმები გაისმა:

- ჯენისი! „ტოლენდო ბლიდიდან“!
- პარლანი „კინცინატი-ნუსიდან“!
- მაკ-გრუდერი „დეიტონ-ტაიშიდან“!
- კორი „სუინსვილ-რეფაბლიკანიდან“!
- ჯორდანი „კლიფენდ ბლენ-დილერიდან“!
- კარმაიკლი „კოლამბას-ნუსიდან“!
- მარტინი „ლიმა პერალდიდან“!
- რაიანი „ეკონი ეორლდიდან“!

ეს იყო აბადისნერი, თავზარდამცემი ნუსები. დავიბნე. შემდეგ კვლავ სიჩუმე ჩამოვარდა. მყუდნი, როგორ შეირბა ბრბოს მუხგული, თითქოს მის ცენტრში მორევი დატრიალდა, თითქოს ქარმა პურის ყანა ააღლევა.

- რა გინდათ? - დავიყვირე შეგუბებული ხმით. ხუთას ყელს ერთი და იგივე კითხვა აღმოხდა.

- სადაა კოსგროუე პარდენი?
აი, თურმე, რა სურდათ. რეპორტიორები ჩემ ირგვლივ ტრიალებდნენ, მეგედრებოდნენ, მემუერებოდნენ.

- სადაც? ახლოსაა, ხომ? ... თამასუქება ანადლებს... ინტერვიუებას არ იძლევა... გამოაჩინეთ ბებერი თაღლითი...

შენდეგ ამ უცნაურმა მორევმა ბრბოს წინა მარცხე გამოაღწია და ჩანყნარდა. ბრბოს გამოყეო მაღალი, ყვითელთმიანი ახალგაზრდა, რომელსაც ათეულობით ადამიანი ჩემკენ უბიძგებდა. პარმალზე მოვიდა და კიბე ამოიარა.

- ვინ ხარ? - დაუწყვირე მე.
- ელბერტ უილკინსი, - ამოიხრიალა მან. - ის, ვინც ყველაფერი გააწვლავს.

უილკინსი გაჩნდა და წელში გაიმართა. ეს მისი უდიდესი ტრიუმფი იყო. ღმერთების უკვდავ მიკრიკად გმირობდა თავს.

- როგორც კი დავინახე, ვიცანი! ხედავთ, ხედავთ...

ყველამ მოუთმენლად წაიხაა წინ.

- სამი დოლარი და ოთხმოცი ცენტი წავიკრე ჩემთან პოკრში და ახლა მისი თამასუქი მივიღე! ჩემი ფული დამიბრუნოს.

გამომცემელი გახლავართ. სხვადასხვაგვარ წიგნებს გამოცემ. ვოცნებობ, გამოვაქვეყნო ისე, ნიგნი, რომლის სუთასი ათასი ეგზემპლარი გაიყიდება. ახლა მოდამოიკოვლტური მოვლენებისადმი მიძღვნილი რომანები, მაგრამ ეამჯოპნიებში, გამოცემა რეალისტური რომანები მდიდარი მამაკაცებისა და ავანტიურისტი მავთვალა ეალბისა თავგადასავლები შესახებ - და, საერთოდ, სასიყვარულო რომანები. სიყვარულისთვის კი აუცილებელია, ადამიანი ცოცხალი იყოს.

© The New Yorker, 2017, 20 მარტი

ტედ ჰიუმი

ლექსები წიგნიდან “ყვავი. მისი ცხოვრება და სიმღერები”

ინგლისურიდან თარგმნა ზვიად რატიანმა

ყვავი სანაპიროზე

როცა ჩაესმა, როგორ ფეთქდება კენჭი, დაინახა, როგორ იმსხვრევა,
ყვავმა ენა მოიკვნია.
როცა დაინახა, როგორ ზვირთდება ტალღა მთასავით,
შეიყუჟა ხორკლიან ტყავში.
როცა იგრძნო, როგორ აშრება ზღვის ფსკერიდან ამოყრილი შხეფები მკერდზე,
ყვავმა ბრწყალბით მოფხოჭნა კენჭები.
როცა ვეშაპის ბუნავის სუნმა და კიბოს უკანასკნელმა ლოცვაჲ
გაუფართოვეს ნესტოები,
მამინლა მიხედა, რომ მინაზეა.

და რომ შეესწრო

რალაც განუმეორებელს -
ზღვის ურჩხულის კრუნჩხვასა და განმირულ ბლაგილს.
და რომ ხრულიად ზედმეტია აჲ ადგილას: მისგან არავინ
არც შეელას ითხოვს, არც გაგებას.

უკიდურესი ძალისხმევა მომცრო თავში მოქცეული პატარა ტვინის
ეყო ურადერთს, გაკვირვებას:

როგორ უნდა გეტკინოს ასე?

ყვავის ანგარიში ბრძოლის შესახებ

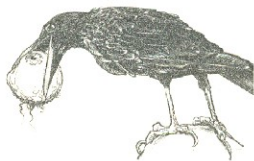
გაიანდა დაუნდობელი ბრძოლა.
ხმაური იყო იმდენად მძლავრი,
რამდენად მძლავრიც შეიძლება იყოს ხმაური.
იმისმალე ყვირილი და მისიღრმე გმინვა,
რომ სმენა ვერცერთს აღიწვამდა.
სადებოდნენ ყურის აპკები და კედლებიც კი
ინგრეოდნენ, მთავარია, ხმაურს გაცლოდნენ.
ყველაფერი ბრძოლით იკვლევდა
თავის გზას ზღეწდა სიყრუეში,
როგორც ბნელი მღვიმის ღელეში.

ჰილზები სკდებოდნენ რაკრაკით, გეგმიურად.
თითები შრომას განაგრძობდნენ
ბრძანების და საკუთარი ჟინის კარნახით.
დაუბუჭავი თვალებიდან ჩქეფდა სიკვდილი.
გზას მიიკვლევდნენ ბრმა ტყვიები
ქვის ნაფხვენებში, მიწაში, კანში,
ნაწლავებში, ბლოკნოტებში, ტვინში, კბილებში,
მართულები კოსმიური კანონმდებლობით.
ბაგეები გმინავდნენ, “დედა”,
გამზულეები სტატისტიკის ხაფანგებში,
თეორემები ორად ზღეწდნენ ადამიანებს,
თვალები შიშით აჰყურებდნენ სისხლის შადრევანს,
რომელიც, როგორც გახეთქილი მილიდან წყალი,
იფრქვეოდა სივრცეებში ვარსკვლავებს შორის.

სახეები ცვიოდნენ თიხაში,
თითქოს ირგებდნენ სამკვდროსნი ნიღბებს,
იჯოდნენ, თუნდაც მზის ზედაპირზე
ვერ ისწავლიდნენ იმაზე მტეს, ვიდრე აქ, აბლა.
აწმადვილე განაგრძობდა თავის გაკვეთილს,
ფიზიკისა და ბიბლიის დომბალს:
აქ, ვთქვათ, ტვინები ხელისფულებში,
იქ, ვთქვათ, ფეხები ხის კენჭროზე.
არსად იყო გააფცევი, გარდა საკვდილის.
ხოლო ბრძოლა გრძელდებოდა, და ინელებდა
რამდენ ლოცვას, რამდენ ზუაღს საათს,
რამდენ უზადოდ ახმულ ტან-ფეხს,
ვიდრე გამოილეოდა ტყეფი-ნანალი,
ვიდრე სრული დაღლილობა ჩამოწებოდა,
ვიდრე გადარჩენილები გახედვდნენ გადარჩენილებს.

შენდგე ყველა აქვითინდა.
ანდა ისხდნენ, მტყამეტად დაღლილები ქვითინისათვის,
ანდა ისწენენ, მტყამეტად დაჭრილები ქვითინისათვის.
და როცა კვამლი გაიფანტა, გახდა ნათელი,
რომ ასეთი რამ ბეკრჯერ მომხდარა
და მოძალაბი კიდევ უფრო ბეკრჯერ მოხდებოდა,
რომ ასეთი რამ ადვილად ხდებოდა:
ძვლები ზედმეტად წააგვანან აბურდულ ტოტებს,
სისხლი ზედმეტად წააგვანან ნყალს,
ფერილი ზედმეტად წააგვანან სიჩუნეს,
ძვლები ზედმეტად გვანან ტოტებს,
სისხლი ზედმეტად წააგვანან ნყალს,
ფერილი ზედმეტად წააგვანან სიჩუმეს
და ყველაზე საზარელი გრძნასები - ნაკვალევს ლაფში.
რალა ვინმეს ესროლო მკერდში -
რალა გაკრა ახანთის ღერი
ანდა ჩაადო ბილიარდის ბურთი ბადეში,
ანდა დახიო თამასუქი.
რალა ნაცარტუტად აქციო სამყარო -
რალა კარი გაიჯახუნო
ანდა ჩაეხხო სავარძელში
მრისხანებით ღონეზიდილი.
რალა ადგე და აიფეთქო შენივე თავი.
ასეთი რამ ადვილად იდებოდა,
და, როგორც წესი, უმედგოდა.

და დარჩნენ გადარჩენილები.
დარჩა ცა და დარჩა მიწა.
და ყველა იყო დამნაშავე.

ფოთოლიც არ შერხეულა, და არავის გაღიმებია.

ყვავი და დედა

როცა ყვავმა დაინახა, დედის ყური
ჩაიხაცრა, როგორც კუნძი.

როცა გაიცინა, დედა ატირდა სისხლით,
მკერდი, ნარბი, ხელისგული, ყველაფერი ატირდა აისხლით.

როცა ყვავმა ნადგა ნაბიჯი, და მეორე, და მესამე -
ყველამ დატოვა მის სახეზე ნაიარევი.

როცა ყველა იფეთქა რისხვით,
დედა კივილით ჩაიკეცა, როგორც დაჭრილი.

როცა დამშვიდდა, დაიხურა დედა წიგნით
და ის ფურცლებში მოიყოლა, როგორც სანიშნე.

ყვავი შექანდა მანქანაში, მაგრამ დედას საბუქსირე პაგირის ბოლო
ყელზე ჰქონდა მოხვეული. ისევ გადმოხტა.

შემდეგ შექანდა თვითმფრინავში, მაგრამ ძრავში გაიჭედა დედის ტანი,
მექანიზმი გადახურდა, რეისი მოხსნეს.

შემდეგ შექანდა რაკეტაში, და რაკეტამ გაიარა
დედის გულში, ფრენა განაგრძო

და ემყუდროვა რაკეტაში, საიდანაც ცოტა რამ ჩანდა,
მაგრამ ილუმინატორიდან გაჰყურებდა ქვეყნიერებას,

მილიონობით მილის იქით ხედავდა ვარსკვლავებს
და მომავალს, ზოლო სამყარო

უსასრულოდ იხსნებოდა, და იხსნებოდა...
ყვავი ძლებდა, შემდეგ ჩასთვლიმა

და ნთვარესთან უცარი შეჯახებით გაღვიძებული

შეეყუთა დედის ღუნდულუბს.

ყვავი ოიდიპოსი

მუმიები თავიანთი საბალზამე თაფლითა და სახვევებით
შეესივნენ მის დაფლეთილ შიგნეულობას.
ის მოიკუნტა, არწყია -
გაფრინდა.

საფლავის ქვა დაეცა ფეხზე
და ფეხვი გაიდგა.
მან გადაკენიჭა ძვალი და გაიქცა.

წყლის ფერიათ სიხარულის ხეობიდან
ტყვინი მოუერთო ასკილებით, ფურისულებით
და პირიც გაასველებინა მღვრიე ლამით -
მან კივილით შეატოვა ხელში ნადავლი

და გაიქცა, განხნეებული
თავისივე ფეხისხმით და მაჯის საათით,

ცალი ფერით, უტყვინო და უნაწლავო, საკუთარი თავის ნაგლეჯი -

და დაუდო სიკვდილმა ფეხი
და ხითხითით აიტაცა, სულთნობრძავე,

მისი საათი ასწრაფდა და ჩაიკარგა ფერფლის ღრუბლებში.

ყვავი ეკრდა ცალი კლანჭით - გამოსწორებული.

ეს გაფრთხილება.

ოსტონტალისის ბრძოლა

მოვიდნენ სიტყვები სიტყვების დაზღვევის პოლისით -
ყვამა თავი მომკვდარუნა.
მოვიდნენ სიტყვები საელაღებულო სამსახურში განვების უწყისით -
ყვამა თავი მოისულელა.
მოვიდნენ სიტყვები ცარიელი საბანკო ჩეკით,
რომელსაც ყვამა მიაბატა მიკი მაუსი.
მოვიდნენ სიტყვები ალაღინის გრძნულთა ლამპრით -
ყვამა გაყიდა ლამპარი და ნამცხვარი იყიდა.
მოვიდნენ სიტყვები და ჩამსკრივდნენ ვაგინებად -
ყვამა უხმო თავის მეგობრებს.
მოვიდნენ სიტყვები დანაოტებულ ვაგინებად და ღვრიდნენ ჰენდელს -
ყვამა ისინი მუზეუმს გადასცა.
მოვიდნენ სიტყვები ღვინის კასრებით -
ის დაელოდა დამპარებას და ჩაანყო სამწინლე ხახვი.

ყვამა დაუსტვინა.

მას სიტყვებში დაუშინეს ხორხისმიერი ყუმბარები -
ყვამს არაფერი გაუგია.
სიტყვებმა ალყა შემოარტყეს და ნალექს ფშვინისმიერით -
მან თავი ჩაქინდრა.
შემდეგ სიტყვებმა შეუტყის პარტიზანულ-ბაგისმიერით -
ყვამა მათ ნისკარტი ჩაპკრა და დაკორტნა.
შენდეგ სიტყვებმა ის დაძირეს ადიდებულ თანხმოვნებში -
მან ყელში მოსვა და მაღლობა შესწირა ზეცას.

სიტყვები დაფრთხნენ და გაიქცნენ,
შემდგომად ჯამბაზის თავისქალაში,
თან შეიყოლეს მთელი სამყარო -

მაგრამ სამყაროს არც უგრძნია.

ყვამს დაამთქნარა - რა ხანია
მან ბოლომდე გამოკენკა ეს თავისქალა.

გამოუსწორებელი რელიგიური შეცდომა

როცა გველი აღმოცენდა, ყავისფერი ნაწლავი მიწის,
გახლეჩილი ატომიდან,
თავისთავზე ალიბივით დახვეული ორეული,

როცა შემართა გრძელი ყელი,
როცა გაანთხანა მინერალური უსურვილო გამოხედვა -
დასრულებული ფაქტის სფინქსი,

როცა ორად გაყოფილი ცეცხლოვანი ქნით გამოცრა
ნარკვალის, მსგავსი მოგუგუნე სფეროების,

ღმერთის სახე მოიღუპა - ფოთოლი ღუმელში:

გაღღვა მუხლები ქალისა და მამაკაცის, და კისრები
მეზოაღნათ, და წარბებით დასაქდნენ წინას,
და დაღვარეს ხილული ცრემლით,
და ჩურჩულებდნენ, "ნება შენი, ჩვენი მშვიდობა".

ყავი თავიდან უყურებდა.

შემდეგ დაიძრა -

ქმნილების კეფას დაეძგერა, გადააძრო თავიდან ტყავი,

ამოაცალა ჯოჯოხეთი, და გადაეცაბა.

ყვავის ნერვები ღალატობს

ყვავმა იგრძნო, რომ გონება ებინდებოდა,
რომ ყველა ღერი მისი ბუმბულის ქვაბდცეული მკვლელობაა.

ვინ დახოცა ეს ყველაფერი?
ცოცხალი მკვდრები ფესვს იდგამდნენ მის სისხლში და მის ნერვებში,
ვიდრე ბოლომდე გააშავებდნენ.

როგორ უნდა გაუფრინდეს საკუთარ ბუმბულს?
რატომ დაიდეს ბინა მასში?

ნუთუ ის მათი ბრალდებების საცავია?
მოჩვენებითი სამიზნეა მათი შეუკავებელი შურისძიების?
მათი შეუწყნარებელი პატიმარი?

ვერ ეღირსება პატივბას.

დედაძინა მისი ციხეა. განაჩენში გამოხვეული
იხსენებს თავის ყველა ცოდვას

და მიფრინავს დამძიმებულად.

ყვავმა მოსინჯა მედია

მხოლოდ უნდოდა ემღერა მასზე

არ ჭირდებოდა შედარებები დედაძინასთან არც არაფერი ამის მსგავსი
შეფუთული სარტყლის ფხვნილივით
მას არც სიტყვები ჭირდებოდა
რომლებიც კუდებს უსირცხვილოდ აქიცინებდნენ
და კნაოდნენ მეძავებივით

მას უნდოდა ემღერა წმინდად

მაგრამ მის ხმაში შემოყენდა ეაგონი ცისტერნით
და მის ხორხში ჩააკვეთეს მსხვილი მუშტი რომანელი იმპერატორის
ჭვინტას ყელივით აწვდილი ცერით
და ეს მაშინ როცა კინგ-კონგი
აფრიალებდა მის აორტას სასიკვდილო განაჩენის უწყისივით
და მაგნატები თამაშობდნენ მის გლანდებზე სიგარეტით გაკვამლულ კლუბში

ის ცახცახმა აიტანა როცა გაშიშვლა
და როცა მის მკერდს შეეხო ეტკინა

მხოლოდ უნდოდა რომ ემღერა მისი სულისთვის

ქუთუთოებზე დასწოლოდა მანპეტენი მთელი სიმძიმით

და ჩახედა თვალის კუთხეში
მას ფისი ენაც ლივლივებდა მოწამლული წყალსაცავივით

და შეეხო მისი პირის მოლიმარ კუთხეს
ხმა აუთრთოლდა ლონდონური ნელი დოლაბივით
ნამოიშალა მღვრიე ნისლი,
შთანთქა ნაკეთები.

იუდიტ ა. ჯონ-ჩეფენი

საუბარი მიშელ ტურნიესთან

ფრანგულიდან თარგმნა ელისაბედ ჯიჯავაძემ

ინტერვიუ გამოქვეყნდა The French Review-ში 2002 წლის ოქტომბრის ნომერში

მიშელ ტურნიე თანამედროვე ფრანგ ავტორ-თა შორის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მწერალია. მან ლიტერატურულ კრიტიკოსთა და ფართო საზოგადოების მოწონება დამსახურა თავისი მითოლოგიითა და ფილოსოფიით გაჯერებული ნაწარმოებებით. მისმა პირველმა რომანმა „პარასკევა ანუ წყნარი ოკეანის კარიბჭეები“, 1967 წელს ფრანგული აკადემიის უმაღლესი ჯილდო მიიღო, მეორე რომანმა „ტყის

მეფე“ კი 1970 წელს გონკურის პრემია მოიპოვა. ტურნიე გონკურის აკადემიის წევრი და ღირსების ლეგიონის ორდენოსანი გახდა. იგი მომღიწარი სახით გვიხსნის, რომ მისმა მეგობრებმა აღნიშნეს მისი „ლარუსის“ ლექსიკონში შესვლა, რაც კარიერული წარმატების ნიშანია. ფილმები „წითელი ჯუჯა“ და „ტყის მეფე“ ამავე სათაურის მქონე მისი ნაწარმოებების მიხედვით არის გადაღებული. რეჟისორებს ასევე

სურთ ფილის გადაღება მის სხვა ნაწარმოებზეზე, ასეთია მაგ. „პარასკევა“. 1600 ინტერნეტ გვერდი არსებობს, სადაც განიხილავენ ტურნიეს ნაწარმოებებს, აგრეთვე შესაძლებელია მიშელ ტურნიეს ფონდის მასალების ონლაინ მოძიებაც. დოქტორმა არღეტ ბულუმეიმ, ანჟეს უნივერსიტეტის ფრანგული პროფესორმა თავი მოუყარა ამ კოლექციას, რომელიც მოიცავს მიშელ ტურნიეს მიერ დაწერილ რომანებს, ზღაპრებს, ესეებს, ტექსტებსა და სტატიებს, ასევე კრიტიკული ნაწარმოებების შთამბეჭდავ პროდენობას. თავისი რომანის, „მეტეორების“ რაოდენობისთვის, პოლის, მცხადსად ტურნიეს თითქოს ყველგან ყოფნის უნარი აქვს. მისი ნაწარმოებები არა მხოლოდ მრავალ ენაზე ითარგმნა, არამედ ისწავლება საკლემში, კოლეჯებში, ლიცეუმებსა და უნივერსიტეტებში, ასევე უფრო დაუფრო ხშირად ჩნდება ლიტერატურულ ანთოლოგიებში. ტურნიე აგრძელებს წერას და როგორც გონკონის აკადემიის წევრი, ბევრს კითხულობს. თუმცა გასაკვირიც არის, რომ მიუხედავად ამისა, ახერხებს ურთიერთობას ჟურნალისტებთან, კრიტიკოსებთან, მასწავლებლებთან, ფართო საზოგადოებასთან და თითქმის ყოველდღიურად მასპინძლობს სტუმრებს თავის სახლში.

ლა შვერნის სადღურის მოპირდაპირე მხარეს, კაფემი მოგვაციოხა მე და ჩემს მეგობარს, რათა თავისთან წავეყვანეთ. მანქანით მგზავრობის დროს რამდენიმე ძირხა დავგანახა და გვითხრა: „აქ სოფელი იწყება“. ტურნიეს ძალიან უყვარს სოფელი და სძულს ადგილი, სადაც დადიბადა – პარიზი – და ბავშვებისთვის საშიშელ ადგილად მიაჩნია. ფეხი აიღება „ალუი XVI-ს სკვერში ტიარორის მსხვერპლთა ნეშტებზე“, მინა აზრით, დაუბრუნებელი სევდის ადგილას (Le Vent Paraclet 19). შესანიშნავი მეგობარი გვესაუბრა ყველაფერზე, რაც გზად დავინახეთ, სანამ არ მივედით ყოფილი მღვდლის სახლამდე, სადაც დიდი ხანია ცხოვრობს. აქ დაწერა ყველა თავისი წიგნი. „სწორედ აქ ცხოვრობს ცნობილი მწერალი“, გვითხრა სიცოცხლით.

სიმპოლიზმი და ბედისწერა ისეთი სიცხადით შეიერძონება მის ნაწერებში, თითქოს მისი საცხოვრებლის არქივანიც კი ამან განაძნობოდა. სიყმანძვლემ გარკვეული პერიოდი ოჯახთან ერთად მღვდლის ყოფილ სახლში იცხოვრა. ტურნეზე, რომლის ნაწარმოებებში მიმოფანტულა ბიბლიური და რელიგიური ალუზიები და რომლებიც გაფლენილია ინტელექტუალური მისტიციზმით, ისევ მღვდლის ყოფილ სახლში ცხოვრობს. თითქოს ჩვეულებისამებრ ეკლესიაში (კვლავ მოქმედ) და სოფლის მუზეუმში, სასაფლაოს გვერდით არსებულ მწერლის სახლი ყოფნასა და არყოფნას შორის არის გახიდილი. აქ გაიცნო თავისი „გეოგრაფიკი“ – თავისი ნათლულის ოჯახი. რადგან ნათლიან ნათლობაზე დაიკვირნა, ბავშვის დედად მის კარზე დააკაჟა.

ნა იმის საკითხავად, თუ შეეძლო წითლას გამ-
ხდარიყო. ტურნიე გულმონყაღედ დათანხმდა
ამ როლს, რომელიც შემთხვევითობა თუ ბე-
დისწერა სთავაზობდა. ახლა უკვე დაოჯახებუ-
ლი ეს ახალგაზრდა მისი შვილობილია.

ამ საცხოვრებლის ყველა კუთხის დათვალიერებით „თავისთავად შექმნა“ იგი თავის გარემო, როგორც „ლოკოკინან ნიუტონი“ (Voyage immobile 9), ცხადია, მიმდებარეობს პარმონი-აში ცხოვრობს მის გარშემო არსებულ თავის ნაწარმოებებთან ერთად. აქ გარკვეული ზომის რატურული და ფილოსოფიური ასექციონი სუფევს, რაც შენობის ყოფილ მაცხოვრებლებს მოეწონებოდათ. აქ მატერიალისტური ფუფუნება არ გაბატონებულია, თუმცა მისი ლიბერალური-დინარმატები ამის შესაძლებლობას აძლევდა. რა არის ინტერიერის დომინანტი ელემენტი? ნიგნები, ყველგან დახვეწებული წიგნები, აგრეთვე, მოყვარული ფოტოგრაფიისთვის ფოტოგრაფიასად მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია. ფოტოების გადაღების უფლება მოგვცა, იმ პირობით, რომ თავად არასოდეს ნახავდა მათ, უცნაური პირობა ადამიანისგან, რომელმაც დადგინა დრო გაატარა ობიექტების მეორე მხარეს.

მთელი ანაშაუდღევი ტურნიესთან ერთად გა-
ვატარდა და აღმოვაჩინე, რომ იგი არა მხოლოდ
ნოსტრობოდელი, არამედ მუზლავედ აარის. ყოველ
ნოსტო თაობის ისტორია აქვს, ყოველი ჩემი მე-
კითხვა საოცარ, თუმცა ნამდვილ ამბავს ახსე-
ნებდა. პიროვნულად ისევე შთამბეჭდავი, რო-
გორც მისი ნაწერები, მისი სიღრმე კი, რომე-
ლიც მთელ საუბარს გასდევს, გადამბეჭდა.

სხვენში წერს, ვარჯიშობს, უყურებს ტელევიზორს, უსმენს რადიოს და სძინავს, ბეჭდავს ელექტროსაბეჭდ მანქანაზე, რომელსაც მესხი ეწევა აქვს, თუცა მალე აპირებს კომპიუტერის შეძენას. თავის „ექსტრემურ დიოქს“ (extreme) ტურნიეს ნეოლოგიზმია, რომელიც აღნიშნავს ალიარებითი ჟანრის საინანაღმდგოს) ხელთ წერს. გადამბუღად რამდენიმე საათი უმოძრაოდ ყოფნის შემდეგ - როდესაც წერს ან კითხულობს - ჰანტაქტულით ვარჯიშობს.

მის ლამაზ, დახურულ ბაღში არის პატარა გვირაბი, რომელსაც ტურნიკი თავის ჩაის სახალ ეძახის, გვირაბში დგას მავდიან, დივანად დაჩაჩუნებული სკამი. სწორედ აქ ვისაუბრეთ, სამედო ბურგუნდიული კირის კოქტეილის თანხლებით. მის მესამე რომანში „მეტეორები“ ჩანს ღმმა და უღდავ ერთობა ინდივიდსა და გაბრუნებულ სამყაროს შორის, ამ იდეის ერთობაზე აღვტრბა ჩვენი საუბრის დასაწყისში ხაზი გაუსვა გვო: რადიკული, ქრონილოგიური და მეტეოროლოგიური დემტეორების მნიშვნელობა. მან აღნიშნა: „რეაქსივნება, რომ შუაზელში ვართ, 2000 წლის 7 ივნისის და ნაშუადღევის 5 საათითა: ძალიან კარგი ამინდია. შორიდან გვესმის ჩოგბურთის მოთამაშე მეტობლების ხმა. ასეთი გარემო გვაქვს“.

– თქვენ აღნიშნეთ, რომ იეზუიტებთან აღიზარდეთ. შეგიძლიათ აღწეროთ, როგორი იყო თქვენი რელიგიური განათლება?

– არა. იეზუიტებთან არა. სხვათა შორის, ვინაობა ამახ, რადგან იეზუიტები შესანიშნავი აღმზრდელები იყვნენ. არასოდეს გეოფილივარ იეზუიტების მოწაფე, მღვდლების მოწაფე ვიყავი, და დაბალიებით ნაწევარი რელიგიური და ნაბეჭადი სახელი განათლებამა მეცა მიღებული, ბევრი სასწავლებელი გამოვიცვალე. ცუდი მოსწავლე ვიყავი და ამას ომია დრამატული გამოცდებით ემატებოდა. ძალიან ბევრი შემძინა რელიგიურმა განათლებამ, კერძოდ მთელმა რელიგიურმა ეპიტურამ, რომელიც სრულიად ფუნდამენტურად მისწინა: ბოლი და ახალი აღთქმა. ჩვენი იუდეო-ქრისტიანები ვართ. თუ არ გვიჩნდა ამის გაგება, ამით ჩვენ უარყოფით ჩვენს ფესვებს და საწყისებს. სამუშაოა, რომ სკოლებში არ ისწავლება საინდივიდუალური რელიგია, კერძოდ ებრაული რელიგია, ქრისტიანობა და ისლამი. მე ვფიქრობ, რომ ეს ფუნდამენტურია. დაუმეგებელია, ბავშვი, რომელიც გველა კლასი გაიარა, რომელიც კარგი მოსწავლე იყო, ჩვეიდან მუშაურობა, შესვლის ტილოები და ვერაფერი გაიგო, რადგან არ იცის რა არის ჯვარცმა, ღვთისმშობელი, აბრაამი, ისაკი, ადამი, ევა და ა.შ. ეს სრულიად დაუმეგებელია. მიმართა, რომ დასავლეთის საინდივიდუალური რელიგია უნდა ისწავლებოდეს სკოლებში, ისტორიისა და ლიტერატურის მსგავსად, ყველაზე პირდაპირი მხრიდან. სულად არ ვგულისხმობ ამახ, თითქმის ბავშვები უნდა დაეჯეროთ, რწმუნოთ ებრაული, ქრისტიანული თუ მუსულმანური რელიგია. არა, რა თქმა უნდა. მათ უნდა მივანდოლოთ ინტოლერანცია, რომელიც საკუთარი ცივილიზაციის გააზრებაში დაეხმარება.

– როგორი დამოკიდებულება ჰქონდა თქვენს ოჯახს რელიგიისადმი?

– ისინი ძალიან პეტორი კათოლიკები იყვნენ. ოჯახის ყველაზე გავლენიანი პიროვნება, თითქმის მთელი პერსონალი, დედაჩემის მამის ძმა იყო. ანუ ჩემი ბაბუა, რომელიც მყოფელი და გერმანელი იყო. და ეს ორი ტრადიცია, თეოლოგია და გერმანული ენა, ენა ჩემს ოჯახს მეტყველებით და მათ შორის, მე, ჩემს სხვებში ყველაზე მნიშვნელოვანი წიგნი ბიბლიაა; ოც ტომად, სტრიქონ-სტრიქონ კომენტარებით, რომელიც ამ მღვდლისგან მივიღე მეტყველებით, იგი გვარად იყო ფერმი, დედაჩემის მხრიდან, გუსტავ ფურნიე. 1910 წელს მან 14 წლის დედაჩემი სარგულად წაიყვანა გერმანიაში, ფრაიბურგ-ან-ბრის-გალში კათოლიკე სტუდენტთა საცხოვრებელში, როცა ელსაქ ერტე Albertus Burse. ვიბორე, 1910 წელს. ფლადგანი 14 წლისა. ერთი თვის წინ კი ჩემმა დანაქმნა სამი კვირა გაატარა ამ საცხოვრებელში. ამით მათი თქმა მინდა, რომ გერმანიაშიც ტრადიცია პანდელად შენარჩუნდა იყვანა, ამ ტრადიციის ფუძემდებელი იყო აბატი გუსტავ ფურნიე.

– თქვენს ნაწარმოებებში ცხადად ჩანს სულიერება და ყველა ძირითად რელიგიას მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება. ყველაზე მეტად რომელი რელიგია თქვენთვის ახლოებული?

– იცით, კათოლიკური ეკლესიის წიაღში გავიზარდე, მაგრამ დისტანცია შევიწარმე. ამის შესაბამისი პარაკლემი“ (59-63) ვენერ. კათოლიკური ეკლესია

სიასთან დაკავშირებით ათასი რამის თქმის შესაძლებლობა, კერძოდ მისი სანაზაღმდევად: განათლება, რომელიც მივიღე... თუმცა ეს ძალიან შორს წავიყვანეს, მთელი ტომი გამოვიყვანე, მთელი წიგნი დინერგებოდა ამ საკითხზე. ჩვენითვის, იუდეო-ქრისტიანებისთვის ერთი უმნიშვნელოვანედი საკითხიდან არის დაპირისპირება იუდეურება და ქრისტიანულს, ანუ ბიბლია, ძველ აღთქმასა და სახარებას შორის. არაერთი დამპირისპირება არსებობს ამ ორ წინაშე. შორის. მაგალითად ის, რომ ბიბლია ნერლოპითი წყაროა, წმინდა ნერლები, სახარება კი არ არის დაწერილი, ზეპირი წყაროა, სტეფანოგრაფია, ზეპირი სწავლება. ეს ბევრ რამეს ცვლის. და ამ წმინდა ტექსტებმა, წმინდა ნერლებმა, ბიბლიამ ჩვენსად ნამდვილად გზარულ ცნახე მოაღწია. სახარება კი – ბერძნულად, თურმე ეს კი არ იყო მისი ორიგინალი ენა, არამედ არამეზული. და მოლო, როგორც ხედავთ, უამრავი შეკითხვა ჩნდება. მეორე ძალიან მნიშვნელოვანი დამპირისპირება არის ბიბლიის მიერ ხატის მიმართ განაწიწი, ეს დეკალგის მეორე მცნება – არა ჰქმნე თავია შენიაა კერძო“. რაც მეცხემა ხატის ადგილს სახარებაში, გადაჭრამბის გარეშე შეიძლება თქვას, რომ ძველი აღთქმის საწინააღმდეგოდ ქრისტიანობა მოიცავს ხატის რეაბილიტაციას. შემდეგ არის კიდევ ათასი სხვა წინააღმდეგობა, კერძოდ სექსუალობის თეატალური სით. სახარებაში არ არის არანაირი სექსუალობა. ქრისტეს არ გააჩნდა სექსუალობა და არც მის მშობლებს, რაც აღსანიშნავია! ამავე დროს მისი სექსუალობა ბიბლიაში, ძველ აღთქმაში, ყველა წინასწარმეტყველი დაქორწინებულია და ოჯახის მამაა. ყველა მშობიარეა წარმოდგენილი: ინცესტი, ზოოფილია, პომოსექსუალობა, ყველაფერი არის ძველ აღთქმაში, ყველაფერი. სახარებაში კი არაფერი. სახარება არის ადამიანებისთვის, რომლებსაც არ აქვთ აქცია. მაინც უნდათ ეს ყველაფერი, არა? (იცინის). და ამ. ნეტავი ძალიან გავაგრძელოთ, ეს ძალიან, ძალიან საინტერესოა და შეგნებნითაა – ძველად და ახალ აღთქმაში მორის არსებული განსხვავებული პარალელისთვის თვალის მიღწევა. და არ უნდა დაგავიწყდეს, რომ პრეტესტანტები, ლუთერი და კალვინი მეტწილად უბრუნდებიან ძველ აღთქმას, კათოლიკებს კი ჰქონდათ ტრენდენცია ნაეშალად, დაუბრუნებინათ, არ ვადაშალათ, არ წავიკითხოთ ძველი აღთქმა. პროტესტანტები უმეტესად დაუბრუნდნენ ბიბლიას, და საბოლოოდ მხოდა ია, რომ პროტესტანტები გაცილებით ახლოს აღმოჩნდნენ ებრაელებთან, ვიდრე კათოლიკები.

– ძალიან საინტერესოა. ჩემი მეგობარი პროტესტანტია, მე კი კათოლიკე; ხშირად განვიხილავთ რელიგიას საკითხებს და იგივე განსხვავებები მეც შევაშინე.

– აი, ზომ ხედავთ, თქვენც ჩვენსავით ფიქრობთ. პროტესტანტები არ ვარ, მაგრამ დიდ პატივს ვცემ პროტესტანტებს. კალვინისა და ლუთერის შესახებ ვფიქრობ, არ მძევა ურთივლი გავიზარე მათი ცხოვრება და ვიცავთ მათთან (იცინის). კალვინი და ლუთერი დიდიძად მშობად პავლეს – ქრისტიანობის უმეტეს მთავარ პერსონაჟს, რომელიც ნამდვილად არ არის ბიშპივადი. ფრანკი თეოლოგი – აბატი მუნჩი ამბობდა, ქრისტე თვეზია, წმინდა პავლე კი მისი ძვლები. თუმცა, ვაი რომ ძვლების გარეშე თვეზი არ არსებობს... (იცინის).

— როგორ აღწერდით რეალურ ან წარმოსახვით ეკლესიას, რომელიც მოგზიბლავდათ?

— ჩემთვის ბენედიქტის მწვერვალი იქნებოდა, — შესაძლოა სიკვდილის შემდეგ მომიტყეს, არ არის გამოცხადებული — ჩემ თვალში ბელაბლა წარმართული მთელი ჩემი ცხოვრება, და შესაძლებლობა, ავირჩიო ეპიზოდი, ჩემი ცხოვრების ნებისმიერი მომენტებიდან და განმეორებით ვიცხოვრო იგი. ვიცოდე, რომ ხელახლა ეცხოვრობ, არა ისე, როგორც ვიცხოვრე, სულელურად და ცხოველურად, ანუ არ არის (იციხის)? ისე, რომ ვიცოდე, რომ ხელახლა ვცხოვრობ ჩემი სიცოცხლის მომენტს. არსებობს ფსიქოლოგიური ფენომენი, რომელიც ყველათვის არ არის ცნობილი: „პარამენია“. მე საოცრად გამიზნა, რადგან მათ რიცხვს მივეკუთვნები, ვინც ამის შესახებ იცის. ამ საკითხზე არსებობს ანრი ბერგსონის ძალიან საინტერესო კვლევა, იგი თავად არ იცნობდა ამ ფენომენს, მაგრამ სხვებისგან ვაიგო მის შესახებ. არ ვიცი რამდენი ადამიანი იცნობს ამ ფენომენს. აირაში მდგომარეობს ის: მაგალითად, მე დღეს, სწორედ ახლა, თქვენთან ერთად ვარ. მოულოდნელად რაღაც ჩხაკუნის ისმის და დარწმუნებული ვარ, რომ ეს ცეცხლაფერი უკვე ვიცხოვრეთ და რომ ერთ პატარა სცენას, პატარა დიალოგს, სიტუაციას ეცხოვრობთ გამომეორებით, ანუ არ არის? ეს იმას ნიშნავს, რომ ბელახლა ეცხოვრობთ მეორე დონეზე, განმეორებით. ეს სასაზოგადოებოა. ეს თქვენ გამძლე ბენედიქტის განცდას. [ჯეინს მიმართავს] თქვენთვის ეს ცნობილია? [ჯეინს პასუხობს, „არა“.] თქვენ? [მე მიმართავს.] თქვენთვის?

— დიას.

— ეს ძალიან იშვიათია. ჩვენ გვაქვს პრივილეგია რადგან ყველამ არ იცის ამის შესახებ. ანრი ბერგაომა, რომელიც აღფრთოვანებული ვარ, დანერგა ტექსტი, კვლევა ამ საკითხის შესახებ, რათა აეხსნა ეს ნაშენი, როცა თავად არ იცნობდა ამ ფენომენს. ბერგლირსება პქონდა. მათი განმარტება საოცარი, შესაძლოა შედგენილია კი (იციხის). აი, შეიძლება რომ ჩვენ ცხოვრებით გავდივართ გარკვეულ სიტუაციას. ჩვენ მას გავივლით ამ სიტუაციის მოგონებასთან ერთად, რადგან ამ სიტუაციის მოგონებას თუ არ გავივლით, მოგვიანებით ეს სიტუაცია სამუდამოდ ჩაიშლება ჩვენი მეხსიერებიდან. ასე რომ, საჭიროა, იმედოვნებ, რომ ვიყოფებით სიტუაციაში, გვერდეს მისი მოგონება. თუმცა არსებობს ბერგსონის სხვა თეორია, რომლის თანახმად ტვინის ფუნქცი გამორიცხავს უსარგებლო მოგონებებს და მაგპარათავს სიტუაციისთვის საჭირო მოგონებებს. მისთვის სწორედ ეს არის ტვინის მთავარი ფუნქცია, რომ გაფილტროს მოგონებები საჭიროების მიხედვით. თუმცა იგი ამბობს, რომ ამჟამინდელი სიტუაციის მოგონება უსარგებლოა. ეს მოგონება ნამდვილად უსარგებლოა. თუმცა ეს რჩეული მოგონება გამორიცხავს. არჩეულ სიტუაციას ვიმასსოვრებით, ისე, არ უცბით, რომ ვიმასსოვრებით. და მის მოგონებაზე ვიმასსოვრებით ისე, რომ არ ვიცით მის შესახებ, ზოგიერთი ინდივიდის გარდა, რომლებსაც ფუნქციის დრეკვა აქვთ. უცნაური რამ ხდება, იმ მომენტში, როცა სიტუაციაში არიან, აცნობიერებენ მოგონებას: ფუნქციის დარღვევაა. მაგრამ ბერგსონის მიხედვით

შეიძლება განემარტოთ ზოგიერთი ადამიანის ილუზია, ზოგიერთი მომენტში ახსოვდეთ ის სიტუაცია, რომელსაც ცხოვრობენ. სულ ეს არის.

- თქვენს ნაწარმოებებში ამბობთ, რომ აბსოლუტის გამოცდილება ინდივიდის, მარტოსულის დამოკიდებულებაა. თქვენი აზრით, შესაძლებელია ნამდვილი აბსოლუტის საზიარო გამოცდილება არსებობდეს?

- არ ვიცი. ნამდვილად შესაძლებელია. ეკლესიები ნამდვილად ეს არის. ეს არის კოლექტიური ექსტაზი. მე ამის არანაირი გამოცდილება არ მაქვს.

- საიდან მოდის „კოსმიური“ მისტიციზმი თქვენს ნაწარმოებებში? რომელიმე კონკრეტული ადამიანის ან სულიერი მოძრაობის გაელენა ხომ არ განიცდიდათ?

- არა. არა. ძალიან ფუფუნითი სხეების მისტიციზმს (იცინის). მხოლოდ ჩემსაა, პირად ვიღებ. მე არა მხოლოდ არც ერთი სექტის წევრი არ ვარ, არამედ არასოდეს არც ერთ სექტათთან არ მქონია შეხება. როცა ექსტაზის გადაღებული სცენებს ვუყურებ, ეს სცენები ზოგს ინტერესებს. მე უფრო ინტელექტის მეფერა და გონების განათების. ერთ დღეს მკითხეს, „როგორ გაიმართავდით ღმერთის ცნებას?“ და ვუპასუხე, რომ „ღმერთი არის სინათლის უფსკრული და არა სიბნელო“.

- როგორც ჩანს, თქვენ უპირატესობას ანიჭებთ ინტელექტუალურ რწმენას, მსგავსად თქვენს ტექსტებში რამდენიმეჯერ ნახსენები წმინდა ანსელმუსი, რომელიც ერთგვარ სულიერ კოგიტის გეოგრაფიას, „მე ვფიქრობ ღმერთზე, ესე იგი ვარსებობ“.

- ეს ონტოლოგიური არგუმენტია, არა? მე ვფიქრობ ღმერთზე, ესე იგი, ის არსებობს. ეს არის კოგიტო, დეკარტე. დეკარტე პირველი იყო, ვინც შეეხი ონტოლოგიური არგუმენტის კოგიტოს.

- რატომ გიზიდავთ „მენახშირის რწმენაზე“ უფრო მეტად ინტელექტუალურ რწმენა?

- იმიტომ რომ ინტელექტუალი უნდა ვიყო, და ჩემთვის არაფერია ინტელექტის, სინათლისა და გაგების კმაყოფილების მსგავსი. სულ ეს არის (იცინის).

- განიცდის თუ არა ევოლუციას სულიერი ელემენტების გამოყენება თქვენს ნაწარმოებებში?

- არ ვიცი. არ მგონია. არ ვიცი. ეს ჩემი სათქმელი არ არის. მე ხომ არ ვარ ჩემი წიგნების მკითხველი. მე ავტორი ვარ. როლები არ უნდა ავეერიოს. არის თუ არა ევოლუცია ჩემს წიგნებში ამას მე ვერ განვსაზღვრავ.

- ყველა საიდუმლოებიდან ექპრისიტა ყველაზე ხშირად ჩნდება თქვენს ნაწარმოებებში და ხშირად ფინალური აპოთეოზის სახით, მაგალითად „იპოვე ანუ ლამის საიდუმლოებებში“ და „გასპარი, მელქიორი და ბალთაზარში“. აგრეთვე არის ერთგვარი კანონბღური ექპრისიტა „ტყის მეფეში“, როცა აბელი ქაზს მტრადებს. შეგიძლიათ განმარ-

ტოთ ექპრისიტის როლი თქვენს ლიტერატურულ სამყაროში?

- არა, არ შემოძლია, თუმცა შემოძლია ვითარათ, რომ რომანი, რომელზეც ვოცნებობ - არ ვიცი საბოლოოდ დავწერ თუ არა, რადგან როცა ვიწვევ რიანს, არასოდეს ვარ დაწინაურებული, რომ დავასრულებ; ზოგიერთი თემას ვეწვევ - ეს არის რომანი ვამპირების შესახებ, ვამპირიზმი დიდი თემაა. და არ უნდა დავავიწყებდე რომ ქრისტიანულ რელიგიაში ექპრისიტა არა მხოლოდ სხეული, არამედ სისხლიც არის. საკითხი, რომელიც ვოცნებობთ შემრავდა და აღმაფრთხილდა ხოლმე, ის იყო, რომ სისხლს არ აძლევენ ჩვეულებრივ ქრისტიანებს. სისხლი მღვდლებისთვის არის. ეს ყველა შემთხვევაში საინტერესოა. და იცით, რომ იყო რელიგიური მოძრაობები, რომლებიც სისხლს წააბნებენ, ეს უნდა ითქვას, კერძოდ ჰუსიტები, იან ჰუსი, რომელიც მოითხოვდა ორივე სახით ზეიარებნათ ერთგვლი ქრისტიანობა. მღვდელი იღებს ლეინის თასს და ამბობს *Hic est enim calix sanguinis mei* - მე მღვდელი არ ვარ, ამიტომ შემოძლია ამის თემა - და ღვინის თასი გადაიქცევა სისხლის თასად. საოცარია, არა? ეს იმ საკითხთანაა, რომლებიც გვაინტერესებდა ხოლმე (გვერდით გელესიას ზარი ერთხელ რეკავს).

- თქვენს ნაწარმოებებში ბოროტების რამდენიმე სულის შემძვრელი მაგალითია: აბელ ტიფოვის კოლაბორაცია ნაცისტებთან, ჟიდ რეს ეშმაკეული დანაშაულებები. ესორი პერსონაჟი ხდება, რომ ბოროტება მათი ყველაზე პირადი მოწოდების ცივილიზაციისპირეა. თქვენ როგორ განმარტებთ ბოროტებას? სულიერი სამყაროს დუალისტური ხედვა გაქვთ? ფიქრობთ თუ არა, რომ ბოროტება ცივილიზაციისაა, რომელსაც ირთივე ძალა აქვს, როგორც სიკეთეს?

- ოჰ, არ ვიცი. ზედმეტს ნუ მოძიებთ. ეს მანიქეიზმის პრობლემაა (იცინის). ამ საკითხთან დაკავშირებით მოზიდა არ გამაჩნია. ამას ლაბინიცი უპირისპირდება. მას მიაჩნია, რომ ბოროტება სიკეთის ნაკლებობაა, ანე არ არის? რეალობა მომდინარეობს გათავადან, რომ ამქსინაზიური სიკეთე მოვიპოვოთ მუცხაბამობის გათვალისწინებით, ანუ შესაძლებლობის უზარმაზარი მასა არსებობს. მაგ, მე პატარა და შავგერმანი ვარ, ოუმცა შეიძლება ძალიან და ქერა ვყოფილიყავი, ამ პირიქით, ეს შესაძლებლობა იყო და იგი არ წარმოადგენდა შესაძლო სამყაროს საუკეთესო ფორმულას. სამყაროში ეს არის საუკეთესო კომბინაცია. ამგვარად, სამყაროს მთელი ბოროტება უნდა გაეთვალისწინოთ, უნდა მივიღოთ, რადგან ეს არის საუკეთესო შესაძლებლობის გათვლის ნაწილი. და ბოროტება რომ გაგვეუქმებინა, იარსებებდა უფრო დიდი ბოროტება, რომელიც დაუყოვნებლივ გაჩნდებოდა სხვაგან. აი ეს არის ლაბინიცი. მანიქეიზმს სრულიად უპირისპირდება. ბოროტება არ არის ბოროტება, იგი არის სიკეთის ნაკლებობა. და მე დავიდე არის ბოროტების დაპირისპირება, წინააღმდეგობა, პერსონიფიკირება. გაღიარება, რომ არ ვიცი. ვერ გიპასუხებთ, რადგან ყველაფერზე პასუხი არ მაქვს.

- ვინის პოზიციის მსგავსად, მარტოობა მნიშვნელოვან როლს ასრულებს თქვენს ნაწარმოებებში. საინტერესოა რომ თქვენ და ვინი შთაგრეხილი ხართ მოსეს ამბით. ვინის მიერ შექმნილ მოსეს ევრსიაში აღწერილია მარტოობა გამორჩეული, დიდი კაცისა, რომელსაც შესაწირი და მდგომარეობა გამოარჩევს სხვა ადამიანებისგან. ბიბლიაში კი არის მარტოობა მოსესი, რომელიც აღთქმული მიწის გარეშე კედება თავისი წმინდის ნაკლებობის გამო; თქვენს რომანში „ელეაზარი ანუ წყარო და ბუჩქი“, რომელიც მოსეს ამბავს ეფუძნება, ელეაზარი ადრეპული მიწის გარეშე, შესაძლოა, ცოტა გულუბრყვილო წმინდის გამო კედება. რატომ იჩრევს იგი საზიფათო მარტოობას, რომელიც შესაძლოა დამუქროს მის საყვარელ ოჯახს?

– გახა მას არჩევანი ღმერთსა და ადამიანებს შორის აქვე? აი, ეს არის საკითხი. ეს მოსეს არჩევანია. მას აქვე არჩევანი ააღებუღ ბურქსა და წყაროს შორის, ბურქი ღმერთია, წყარო კი ადამიანებს გამოაბტავს. მაგრამ მოსეს მთელი ბედისწერა არის წყლის პირობიდან, წყალთან მიაერთება. მოსე ნიშნავს „წყლისგან გადარჩენილს“, ასე არ არის? მან საყვავის გზაზელები უდაბნოში, სადაც წყალი არ იყო, სადაც ააღებუღი ბურქი იყო. და გზაზელები ციციკელეთის თავს ესხმოდნენ მას და შეჰახილები: „შეაღი გვირად. შყადი გვირად რომ დაგელოთ და დაგაღევიბოთ ჩვენს ციციკელს, დაგაღევიბოთ საქონელს და მოგრნაეთ ჩვენს ბარგაგებში“ – ესე იგი, ეს არის შროდაწული ციციკელები. ეს სრულიად საშიშარადმდგეოა იმისა, რაზეც ოჯგანდდა ღმერთი გზაზელი ხალხისთვის – უდაბნოში განდგეილი ხალხისა და მოძღვრევისთვის. და მოსე გიარბეულია. საბოლოოდ იაშვეს სტეკიანი ხეცაგერლის მოქმედებით, დიახ, იგი იძულებულია დარჩეს იაშვესთან და მისცეს საბუალება გზაზელებს წაღებში, სადაც გააშვერეს იესო რაზეც ქვა, რათა მიეღებინ ხეიარაზი, სადაც მოედინება დედა და თაფლი, ქანანის მზარეპი. ანგვარად, ეს არ არის მარტოობა. განდგეილი არ არის პარტო, იგი ღმერთთან ერთად არის. რაც სულად არ არის იკევი.

– არჩეული მართობა მოითხოვს საზოგადოების, ქორწინების, ოჯახისა და ბოლოს ქალის უარყოფას. მამრობითი პროტაგონისტის მართოსული სამყაროები ქალის გამორიცხვა გააქტიურებს ფემინისტებმა, რას უკავშირებდით მათ?

— მაშ ასე, მომიპაწმინდე. თუ საუბარია უდაბნოში მცხოვრებ ვიდეცილებზე, ეს შეიძლება მე არ მეკუთვნოდეს, ეს რელიგიის, რწმენის, ცხოვრების გარკვეული კონცეფციაა. ეჭვგარეშად რომ მოსყავა და ებრაელებს შორის ამ კონცეფციტში, ებრაელები ქალების მხარეს არიან, მოსე კი ოჯახის მთავალდგენაა. რაც შეეხება უზიადებად ჩაქს ნივთებს, ნათქვამი ბევრი ქალაი. არის ქალების გარკვეული ტიპი, რომელიც აღმადგინოვანებელი არის. აპარასკევა ანუ წყარო ოკეანის კარიბჭეებში... რომინოზი კრუზოს დედა, „მეტეორები“ ფაბიენი და შარია ბარბარა. და სხვათა შორის, გეტყვით, რა მომინებს ქალში. ერთხელ მე შეიტხე: „თქვენში ანართი მა არის ქალის მთავარი ღირსება?“ მე ვუპასუხე: „ეს არის ძალა“. მალულა სულჯი, მტრალა, მძიმარა ქალი, რომელიც ეძებს მფარველობას. გროტესკული და მოხადარული მგონია. არასოდეს შეხვედრია. მე ომის დროს ვყოფილვარ საბითუმო სიტყვაყიბით, არ შე-

ძამწვეფია, რომ ქალები უფრო მშობრულად ყურადღებენ, ვიდრე კაცები - ხშირად პირიქით ხდებოდა. აგრეთვე მომზად ათლები ქალები, დიდი გატაცებით დაედევნებ თავს შვეიცარიის ათლებქმში და ჩოგბურთის ჩემპიონატებს. უფრო მეტად ქალები მინიტურებსაც, ჩემთვის ყველაზე ლამაზი მერი პირი და მტყეფი გრანდი, და მძულს მასკულიზმთან. მოქალაქეობა ითქვას, რომ მაჩოების წინააღმდეგი ვარ. და მამაკაცები ყველაზე მეტად მოიშობს სიარბულ და ინტელექტს, ღირსებას, რომლებიც უნდა აღნიშნოს, რომ ხშირად ავლია მას. ამგვარად ვერ ვიტყვი, რომ ჩემი სამყარო ქალთმოყუდა, ეს სულაც არ არის მართალი. აქ წამდგომად არ მაქვს სუბარის ისეთ ქალზე, როგორიც სხვა რომაინებმა. სხვათა შორის, რომანი, რომელზეც გეუბრობ, იქნება გამპირების რომანი. ეს არის ვამპირიზმის თემა და ჩემი დამპირი ქალი იქნება. და იგი სულაც არ იქნება გელური, წვეტიანკბილბოიანი, რომელიც თავს ექსპნის მსხვერპლს. პირიქით, ეს იქნება სუსტიკი არსება, რომელიც სხვა სამყაროდან მოდის, რადგანაც არ შეუძლია იქ დაგრწეა თავისი სიჭრდის გარეშე და მოდის მის სადგინელად, როგორც ამბობს საოცარი პომპროსი ოდისეასი. ის რასაც მე დაგწერ, იქნება ორგეოსის/გერიდეკს სამირსიპირი.

– შეიძლება ითქვას, რომ ქალი პერსონაჟები განსხვავდებიან ტრადიციული სტერეოტიპებისგან?

— დიბა, რადგან, როგორც უკვე აღეხინებ, სულაც არ ვაღივრებებს ტრადიციულ ეალს. იეს იმას ნიშნავს, რომ ტრადიციას სადაც მღიორი ქალები. იგიერთა არ ყოფილა პატარა, უმწიკრ და მშობარა. აც კიდევ ბევრია ასეთი. ძალიან მოწონს ბიჭს კარგები, თუმცა ეს ბიჭი არ არის, ღირებუტისადა. «თუ შენ არ გყვარა, მე მიყვარხარ და თუ მე მიყვარხარ, გაფრთხილდი». ძალიან მოწონს ეს განაცხადი. სულაც არ ამშვიდებს (იკინის).

– „ნიღბების დარისი“ ამბობთ რომ თანამედროვე ევა არის მდებარეობითი სქესის ათლეტი, ძლიერი, დაკუნთული ქალი. თუ ახალი ევა ათლეტი ქალია, მაშინ ვინ არის თანამედროვე ადამი?

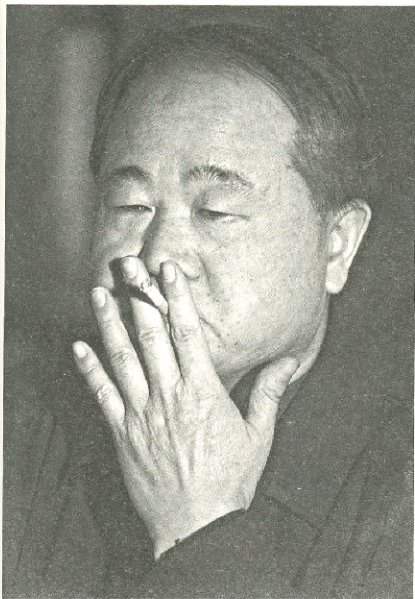
— ოჰ, ეს არ არის საინტერესო, საერთოდ არ მაინტერესებს. მე ვარ ადამიანი (ცინის).

- თქვენ ძალიან დატვირთული ხართ. წერთ წინასიტყვაობებს, მოხსენებებს, სტატიებს. ესაუბრებით სხვადასხვა ჯგუფს და ა.შ. დადიხართ სკოლებში. რაიმე განსაკუთრებული განრიგი გაქვთ?

– არა. სულაც არა. ცეცხლით რომ გიწვინებდნენ, დაიბნეოდა ცოტას ვერაშენებ, ცოტას ვერა, მთავარია ბედნიერი იყო. ვარდა ამისა... წერის პროცესში არის ერთი რამ, რაც ჩემზე დიდ შთაბეჭდილებას ახდენს. დიდ მწერლებს, რომლებსაც ვაღწერებთ, კერძოდ მე-19 საუკუნის მწერლებს – სტენდალს, ბალზაკს, ფლობერს – უმეტესობას ოცი წელიძე აქონდათ. თვითონ ნაწარმოებების დათმობა. მოპასაშამ ყველაზე დიდი ათ წელიწადში დაწერა. ჩვენ კი ორმოცდაათი წელი გვაქვს ჩვენი შემოქმედებითისთვის! განა ეს იმას ნიშნავს, რომ მთელი კარადები ხელნაწერებით უნდა გავავსოთ? ნაკლები უნდა ვწეროთ. ამგვარად, დარწმუნებული იყავით, რომ ამ თვალსაზრისით ვერაფერი მისაყვდობია. მე ცოტას ვწერ.

მალხაზ ხარბედია

მო იენის „ღვინის ქვეყანა“ – ჭამა-სმის ქაოსი

მო იენის ეს წიგნი 1992 წელს გამოვიდა, ინგლისურად 2000-ში ითარგმნა და ხან Liquorland-ს უწოდებდნენ, ხან The Republic of Wine-ს. წყენი, ქართული „ღვინის ქვეყანა“ 2014 წელს გამოვიდა¹ და ბევრი ქართველი ლიტერატურისა და ღვინის მოყვარული გააკვირვა. გააკვირვა პირველ რიგში მსგავსებებში, დამთხვევებში, ქართული ენო-გაიტრონომიული კულტურისთვის (თუ უკულტურობისთვის) დაშავებული დეტალებში, რომელიც ჩინეთის მყარებული პროვინციის მაცხოვრებელთა ზოგიერთ ქცევაში ამოიცნეს.

რას არ წერდნენ „ღვინის ქვეყანაზე“, ხან ჯოისს ადარებდნენ, ხანაც დევიდ ლინის „ტენი პიკი-სი“ ახსენებოდათ. ერთმა ისიც აღნიშნა, თუკი ამ

რომანამდე მო იენი ჩინური ლიტერატურის ერთგვარი მაქსიმ გორკი იყო, მის შემდეგ თავისი ქვეყნის იელის ვოდ და გრაუო მარქსად იქცაო. ამ ნატურალიზმით შეზავებულ სიურეალისტურ, პალუცინაციებით სავსე რომანში ბევრი ამბავია მოთხრობილი, მაგრამ ხანდახან თხრობა აზრს ჰკარგავს, ისეთ თრობაში ექვევით პერსონაჟები და იმდენად დაუჯერებელ ამბებში ეხვევიან. ერთმა რეცენზენტმა მოკლედ ასე დაახასიათა რომანი: ფასტასტიკური პოსტმოდერნული საღაფაგი, რომელშიც იპოვით კუნგ ფუ რომანების კვალს, ასევე დეტექტიური თრილერებს, ტრადიციულ ჩინურ მოთხრობებს ზებუნებრივის შესახებ, ამერიკულ ექსტერნებს და მაგიურ რეალიზმს.

¹ - ჩინური დედნის პჰარედი – ალექსანდრე ლატარია, თარგმნა ანზორ აბაშაიძემ. გამოცემლობა „ინტელექტი“.

ნიგნი სამი ძირითადი ხაზისგან შედგება, და ერთ-ერთი მათგანი დეტექტიური თარიღების პაროლია. გამოძიებელი ტინ გოუარო ჩადის ჩინეთის ერთ მხარეში, რომელსაც „ელინის ქვეყანას“ უწოდებენ და ცდილობს კანაბალიზმის ფაქტები გამოივლინოს. ცენტრალურ მამ მთავარს, რომ რეგიონში გამომავალ ბავშვებს ჟამის შემთხვევები (ინფანტიკი ტერმინი არსებობს, Infanticidal Cannibalism), რომელიც ტინ გოუარო უნდა გამოიკვლიოს და აღკვეთოს. და როგორ ფიქრობთ, რა ხდება პირველ რიგში? რა თქმა უნდა, ისევეა სწა, გამოძიებელს მაგარ პურმარის უშლიან, ნაირნაირი საამელით დამშვენებულს და შემდეგ უკვე მთელი რომანი ამ აცნაირით ვითარდება, ბევრი დაძალებით, ჩასამებოთ, გულისრევებით, მოწვევებით, ცნობიერების მოჩანჩქერა ნაკადებით და ხასიათურობით.

ნიგნის სმა-ჭამის დიადი ქალის ბატონობს. აქ ყველაფერი ერთმანეთშია არეულ-აწყვდილი, რაც საბოლოოდ მთხრობელის ან ავტორის ცხოვრებაში ირევა და ერთად, მძიმე მასად მიეწოდება მკითხველს. რომანში ყველა სცანას, ქალთ, კაცი, ბავშვი, ცხოველები. ერთ-ერთ პირველ სცანაში მაგ. ქალი მათარიდან სვამს ღვინოს, თან ყნოსავს, თითქოს არომატებით ტკეპობა და ხარისხის გამოიკვება უნდაო, შემდეგ კი მოიყვება და ბოლომდე გამოცვლის ქორჭელს. გოგონებული მთავარი გმირი, ტინ გოუარი აღფრთოვანებულია, ქალის შექებაზე მოუწდება, მაგრამ უცებ ასანდება, რომ მოსულგოში (იმ რეგიონში, ღვინის გუგანაში) ღვინის სმითავე შექება უაზრობა იწვევდა და გადაიფიქრებს. აი, ასეთ მხარეში აღმოჩნდება დეტექტივი, რომელსაც ნინ დღივ უცნაურობით ელის.

ღვინის ქვეყანაში მძღოლებიც სვანენ, კაბინებში მსხდომი თანამგზავრებიც, მეეტლეებიც. ჩამოატარებენ დიდ, მუქ ისფერ ბოლოს, როგრობით მოიყვებიან, დააყოლებენ დიდ თეთრ ბოლოს [ამასაც როგრობით კბენენ, ახრამბუნენ] და მანამა-პურად აბოყნიებენ. ბოლოს არასაც ატანენ, და მასთან ერთად დაღუფლ არავს კუილის [ან უარესი, ცუილის] სუნი აქვს ხოლმე.

სუნს რაც შეეხება. აქ პაერშივე გრძნობენ ღვინის ხარისხს. ბოთლი გაიხსნება თუარა, მასწივე სურნელი დგება და ბევრი დიდოსტატი შეგხედვბათ, ვინც ზუსტად გრძნობს, – ზოგჯერ მო მან-თილებზეც, – რომ ღვინო კარგია, ან დაძმარებულია, ანაც დაჟიანფული. მაგ. პოფელში, სადაც მაცარი დაბნისურებული არაა, „ცივი საღამოებში“ პაფიოდ ვრცელდება ათასნაირი სუნი, და თუ რამდენიმე ათეული მეტრის რადიუსში ღვინის სვანენ, ამას საკმაოდ ზუსტად ესაზღვრავ – ამბობს ლექციაზე ძინ ვანცლიანი, რომანის ერთ-ერთი მკითხველი. ეს სურნელი გადმოლავის საიდუმლო დათოვლილ საბურავებს, გამოძვრება ყინვითა და თოვლით შესუდრულ ხეებში და გზად ყველას და ყველაფერს ათრობს – ქათმებს, იხებს, ბატებს და ძაღლებს. თერეპიან თევზებიც, რომლებიც ნაქალაქმირებზე წვანან და ბუნტულებს უშვებენ. თერება ორი ბუ, თერებიან თხენლები. და აბ ვრცელ ვარეგში, გაყინულში, მაგრამ სიცოცხლით სავსეში, ყველა ცოცხალი სულდგმული იგმოვსება და ადამიანისგან ქმნილ

სურნელს, რომლისგანაც დაიბადა ეს ღვინოვანი გრძნობა, ეს სიტკბოება სმისა“.

ამ სურნელში მთვარის ძაღლის ყცვ ბოთლს აგონებს, ზუს კილით – შეყვარებულობა ნაზ ღელუნს. გარეული ბატები მისაურებთან წვლილენ, ან, მოხუცავად მოიარა, რომ დაწველიან სეზონალურად ღერ კიდევ ძირია (ძირიწმინა, ღვინისა-ლენისა სურნელებს ბოინგებიც კი გრძნობენ და ყარაზე გადადიან). აქ ცნობილ კალიგრაფს ლოუ ბან პინი შევია (ხანგვარლიტრინი), რაც იმას ნიშნავს, რომ ერთ იეროგლიფსაც კი ვერ დაიწერს, თუ ხანგვარი ლიტრი გარკი ღვინო არ დალია.

რაც ზემო 2 აბზაციში ითქვა, ყველაფერ ამას ლექციაზე მყვება ერთი მეცნიერი, ღვინის მესადულმელე და მხარე მამული და ეს ლექტორი იმად მიდის, რომ ღვინის სურნელში ზემატკრიალურ, ყველაზე დიდ სულიერებას ხედავს, რწმენად, ნინიდა რწმენად სახავს მას, სულის მაგრყოფლად. მენდეკი დაძაძენს: „ღვინო მერცხალია, ბაყაყია, მთელთვალეობიან კრახანია, ქიამაია, იგი ცოცხალი სულია, „სული, ბორბლებს დაძმარეფეფე“.

რომინში ბევრ სხვა ნეს-ჩვეულებას თუ უცნაურობას შეხედებით. მაგ. დაგვიანებული თავად იჯანმეებს თავს ოცდაათი აირით. სმას კი ბავშვიდან სწავლობენ. თუკი ღვინო არა აქვთ, ტუნიკულ პირტს სვანენ, რათა „მიგნელობა გამოანართო“. ხშირად უხშიდ სვანენ, ზვეისაც არ ღვინი და არც ტოვებენ, სვამენ პატკოსნად, ლამაზად დაბეჭენილად, ყოველი სირჩის შემდეგ კი ტენა უმატებენ.

სვამენ ნაირნაირ ღვინოს. გვხვდება დაახლოებებიც: ტოუ ბინ სან ლი სანი (სურნელი სამ ღვინოვრცელად), შავი მარგალიტი (საუკეთესო ღვინოა ააჭმლის მოსანელებლად), სიმენ ცინი (ეროვულ ფანტაზიებს იწვევს), ოუნილ და მრ. სხვ. გაოხება და ღვინოში ჩაყრილ მყვითელი ყვ-შუის ძირება და მარწულებიან შეიდ შავ მორიფად დონახვ, ანდა სულაც აღმოჩნდება, რომ თქვენი მასპინძელი ღვინოში შარდს ამატებს.

ეროვული ფანტაზიები ხსენებაზე ერთი გზოილ უნდა დავიწმინდო, სადაც ღვინის გადაყოლილ კაცზე ამბობს ცოლი, „ღვინოს ისე უყურებს, როგორც ქალს, სწორედ მან დაამკვიდრა პრაქტიკაში ქალის სილამაზის შედარება ღვინოსთან. მან სმით შეცვალა აქესი, და ყოველი სესუსაღური ღვინო გადაიტანა ღვინოზე, ღვინის ბოთლზე და სირჩეზე...“.

ტინ გოუარი პირველ რიგში ერთ-ერთ მაღაროში მიდის გამოძიება დაწყებისას, სადაც მესხთვლში ასეთი ღვინოვანი გამოკრული: „სამჯერ თუ არ გადამკრავ, სამჯერის დამკრავები!“ და თან მომენტში იწყება პირველი დაძალებული რომანში, რომელიც ნიგნის ბოლო აბზაცებამდე გაგრძელდება. „მემგონი დავთყვრი“, ამბობს გამოძიებელი და მას იქვე პასუხობს, რომ შეუძლებელია ასეთ ნარმოსადგამ მამაკაცის დათრობა, და რომ „ინტელიგენტები, კულტურული ადამიანების წარმომადგენლები“ არასდროს თერებთან. ასეთება „მსანი გასაღებლის თეთრი თოვლის“ ადამიანებს უწოდებენ.

რომანში ერთ-ერთი ხაზია თავად ავტორისა და ახალბუდე ლეონის (მკონისა) და დაშორების მშვენიერი მომენტია, სადაც ასეთ სიტყვებსაც ამოიკითხავთ: ლეონი ლიტერატურა და ლიტერატურაში გარკვეულ არ შეუღებია ადამიანს, რომელიც ლეონი ვერ ერკვეოდა. ამის გამო ცხადია, ბევრგან შეხვედებით კლასიკურ ზინურ მოუზიასაც. მაგ. ციტატას: „პოეტს და ბოს ერთი დოუ (დასუ). 10-11 ლიტრის“ ლეონი ას ლეკვად უფროს“. ასევე გაიგებთ, რომ დუ თურ-მე შეტნილად სოფლის მფავე, დაბალი ხარისხის ლეონის სეაძმა, ბებერი ქვერთვით გამოფიტულსა და სუსტს.

პოეტის ფრაგმენტების გარდა ნიგნში, როგორც ზემოთაც ენახეთ, ლოზუნგები და სენტენციებიცაა, ბრძნული გამოხატულებები თუ პრაქტიკული რჩევები: „მთავარი პრაქტიკაა, მსოფლიოს სიწარვეზე გასროლილი ტყვიებისა როდენობასთან ერთად იზრდება, ხოლო ამის ხელშეწყობა – შესწავლი ლეონის რაოდენობასთან ერთად“.

რომანში რამდენიმეჯერ ნიგნისებრი მოხსენიებებიცაა. მაიმუნის ლეონის, რომლის შესახებაც უფრო დამკვიდრებით ნიგნის ბოლოაკენ ენახებოდათ აზნაცებს. აი ორი ციტატა, რომელიც ორი ძველი ნიგნისაა მოყვანილი ნიგნში: „სუბიანის მთებში ბერი მაიმუნია... ისინი აგროვებენ ნაყოფს ამოღებული ქვეში და იქ ანერხებენ ლეონის დაყენებას, რომლის არმძატი ასობით ნაბიჯზე იგრძნობა“. „გულისში, პირლეს მახრამი და ანუ მთებში ბერი მაიმუნია. ისინი აგროვებენ ნაყოფს და აყენებენ ლეონის. შემოსაქმრებით პოულბენ ამოღებული ქვეში ეგებს, რომლებიც რამდენიმე დანი (უფროს 100 ლიტრს) ლეონია. ამ ლეონის, რომელსაც არამეუღლეობი არიანატი და სასიამოვნო გემო აქვს, „მაიმუნის ლეონის“ უწოდებენ“. იქვე ჩიტებიც შემოიღეს საქმეში. ისინი ზოგჯერ ბუდეში აგროვებენ ხილს, მაგრამ ხანხადაა, როცა მარაგი დიდია, ვერ ასწრებენ ხილში ნისკარტის გასვრის და დროთა განმავლობაში ეს ბუდეში წავრთვები ხილი ლეონად იქცევა. ცხადია, ამ ამბებზე დასკვნაც მოჰყვება, რომ ადამიანებს ლეონის დაყენება ფრინველებმა და ცხოველებმა ასწავლეს.

სამაჟ საუბარი მართალია უნდა დავასრულოთ, ჩინური ეროვნული სახელის, არცთუ, რომლის შესახებაც ბევრ საინტერესო რამეს ვიგებთ წინაშე, მათ შორის იმასაც, რომ თურქულ მართლმადიდებელ რელიგიკებში განსაკუთრებული როლი შეუარეულებია. იმ დროს ყველა ამ არაყს სეანდა – მათ ძე-დონი, ჯუ დეი, ჯოუ ენლიაც და ბან ზინსიანიც, მოკლედ, მთელი გელმდინელია ურტყემიდა. როცა მათ მართლმადიდებლობა, გენიალური იდეები მოხდოდა თავში. სწორედ მათგანია ამბავს მოჰყვება ქვემოთადაც რელიგიკური საყვედური. ერთ-ერთი პერსონაჟი დალევს ერთდამა და მეორე უთხრება: „დალევს გემინია? მხოლოდ მოლაღებებს და პროვოკატორებს უშიშაო დალევს – ფრთხილბენ, რომ საინტერესოა არ ნამოცარნატილონ საიდუმლო. მენც მრალაღებ ხარ? თუ პროვოკატორი?“. როგორია, ასეთ კითხვებს რომ დაგისვამს ძველი რელიგიკონერი დაბოლებიას? ხოდა ტინ გოუარიც იძულებულია კიდევ დალიოს და თვალნი

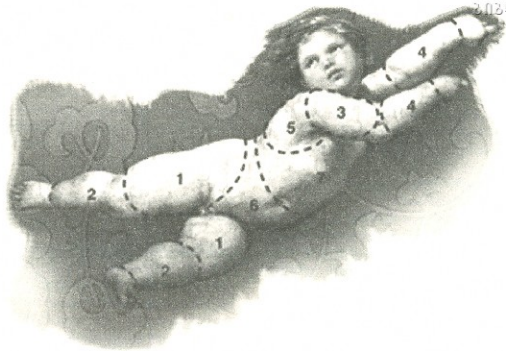
ცხადად დაუდგეს „მართალი“ ნათქვამი მართლმადიდებელი ეკლესიის სასახლე.

რომანი პაროდული, სატირის შემოვლით გზით ამყარებს აზრს იმის შესახებ, რომ ჩინეთში, სადაც ყველაფერი ლეონის სურნალობა გაფლნულია, არამეუღლე უფრო პერსპექტიული, უფრო დიდი მომავლის სახე, ვიდრე ლეონი მკონიდანია. ფაქტია, რომ ჩინეთი უმცირეს დროში ლეონის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს არამეუღლედ მომხმარებლად, არამედ მწარმოებლად იქცა. რომანში, რომელიც 90-იანების დასაწყისშია დაწერილი, ეს თანამედროვე მდგომარეობა წინასწარ განიფრთხილა, იგი ხილვადიანაც გამოსტუმრის, ლოთურ მალეუტისებრიც იკითხება, თუმცა სის გარდა მეორე ძლიერი ნაკადი რომანში კულტურაობისაა. გასტრონომიული თემები მნიშვნელოვნებს და მის გაანალიზება-გათამაშებას წარმოუდგენელ სახეებამდე მიყვავართ მოიყვანა.

ქანა ყოველ ფეხის ნაბიჯზეა. რაღაც ხომ უნდა მაიკონი ამდეს სასწაულზე? ხოდა ამიტომაც ყველა საკვებს თუ სასუნავს ეძებს. მაგ. რომანის პირველივე გვერდებზე ავიძლით შემოაკვდება გამოძიებებს და ჩაინივც გაინივცა იდეა, რომ ძალიან კულტურის ადამიანის მიქიდონ, ამეცულტურის განყოფილებას, მაგრამ მალევე გადაიფიქრებენ, „არ მოისარმება, ბებერი ძალიან“-ო.

ერთ-ერთი პერსონაჟი დალევს იხსენებს და ჰყვება, როგორ დაინაბა სოფრასთან მსხდომი პარტუზრდის მდევანი, დიდი საწარმოო ბრგადის ბუ-ლიტერის, აბაღლი მილტერის ასმეთაური, ელთა კავინარის თავმჯდომარე... თითოეული მათგანი მოხარბული ცხვრის ფეხს ანობდა სოიოს აოუაით და ქუნჯუთით ზეითი შეკმაზულ დაწყილი ნიორში. ამ სცენის ნათქვამისა ბოლოვებ ვერ იგებს, ეს ბავ-სეის ბილვაა, სიზმარი თუ რეალაა, თუმცა მალე დასტურად საადანლაც ცხვრის თავი გამოტყვრება, რომელსაც მოსაბარშია ჩაადგამენ და ხარბისას, ოხმიერამიოვარდნილ ქვაბზე მიკლუადებისგან გადაღლილები, ყველანი ლეონზე იყიებენ ფიქრს და ოცნება. ლეონი არა აქვთ, ამიტომ, სპირტის სეამენ, რომელიც პერსონაჟის ბაბია, პერსონაჟი ევტერინარის აღმომადება. ინება ზემოხსენებული წართობის ძნელი პროცესი, რომელიც იმით მთავრდება, რომ ორი თანამეგობარ ბრმადება.

მაგრამ დაუფრთხილად დასაწყისს, გამოძიებლის ჩამოყვანას. მას სეროფულ დახვედრას უწევს. სპეციალურად მისთვის მომზადებულ საბანკეტო დარბაზში, დიდ, მრგვალ, რესტორნის საბანკეტო სივრცეში მდებარე პირველ იარუსზე ლუდია დაბალი სქელი კაბები დგას, მალაღი ბოკლები ლეონათა, ფეხბანი პირები მაგარი სახმელისთვის, სახურავებიანი კერამიკული ფინჯნები ჩაისთვის და ათასი სხვა ატრბუტები ქანა-სისთვის. იქვე დანყობილი სივარტის კოლოფები, ქუნჯუა და მარბლოროდენ – ფილიპინურ სივარტებშიც. მეორე იარუსზე რვა კერძია დალაგებული – ბტრიო კვერცხითა და გაბმარნი კრეკეტებით „ბაიმი“ (ბლუა პრინჯი), ცხარედ შეკმაზული ძროხის ხორცი, ფერადი კომბოსტო კარის სახეობით, დაჭრილი კიტრი, იხის ფეხები ცივად, ლიტრის დამტკბარი ფესვები, ნი-

ახურის მხალი, კარგად შემწვარი მორიყელები. სას-
მელი: მარტა, ვანია, ცინდაო (პირველი, მოგვ-
სენებათ, არაყია, დანარჩენი ორი – ღვინო). ტინ გო-
უარი ყველაფერ აბას მიმოიხილავს, როცა ჩინური
დაძალების წმინდათაწმინდა ეტაბი იწყება, გაის-
მის ჩვენთვის კარგად ნაცნობი გამოთქმები: თუ არ
დალევთ უხერხული იქნება, აქ ყველა შინაური ვართ,
ღვინის დაღვივთ ქვეყნის შეურნეობაში დიდი წვლი-
ლი შეგაქვს, სირცხვილით თვალებში როგორ შე-
მოგხედოთ და მსგავსი რაღაცეები. არყის სირჩები
პირდაპირ სახესთან მოდიან და ტინ გოუარი ისევ
სვამს. უტახუნებენ პარტმდივანი და დირექტორი,
პირქვევებენ გამოცდილ ქიქებს (თუნდაც ერთი
წვეთის დატოვებისთვის ჯარიმა სამი ქიქა), ამბო-
ბენ სადღეგრძელოებს, იკრჩვებიან, აქეზებენ ერ-
თმანეთს.

მეცხრე სირჩაზე ტინ გოუარის ცნობიერება და
სხეული ერთმანეთისგან განცალკევებას იწყებენ
და რაც შემდეგ ხდება, ბურუსითაა მოხილი, ამ ბუ-
რუსში კი ვერცხვრობით მხოლოდ კერძები მოჩანან:
ხელისგულისთვდა ასთაკი, სქელი კრეფები ცხა-
რე სანკალით, ტანკივით კუ ნიახურის წვეზის მზე-
ნე ბულიონში, ოქროსფრად მოვლვარე ქათამი, ცხიმ-
ში მოღაღღაპე ნითელი ქანარი, ორთქლში მომზა-
დებული მოლუსკები, ნითელი ბოლოკი. ტინ გოუ-
არს „მე“ უკვე ხელშიდან ეცლება, ფრინდება, ღვინის
ბოკალი ამოშავალ მზეში ერევა, ლუდის ქიქაში კი
მთვარეს ხედავს, მოკლედ, იწყება ალკოჰოლური
შალუტინაციების გრძელი რიგი, რომელიც მთელი
რომანის მანძილზე შეიქცევა და ახალი ხილვებით
მოირთვება.

დგება გადამწყვეტი მომენტი და დარბაზში ჩე-
ლის კერძი შემოაქვთ. ბიჭი ფეხმოკეცილი ზის მო-
ოქროვლ ლანგარზე. მოოქროსდრო-მოყვითალო
სხეულს სურნელოვანი ცხიმის სდის, სახეზე კი სა-
საცილოდ მიაბიტური დიმილი აქვს შეყინული. სხე-

ულს ზურმუხტისფერი მწვანოლის ნწულები და მი-
თელი ზოლოცების ასხნულები ამშვენებს. გამოძი-
ებელს გონება ებინდება, იგი იარაღს დაადრობს და
იწყება დაძაბული სცენა, სროლებით და აურზაუ-
რიც, რომლის ბოლოსაც ირკვევს, რომ ჩველი სხვა-
დასხვა ინგრედიენტითაა დაშზადებული:

„ბიჭის ხელი დამზადებულია იუელიანის ტბის
ლოტოსის სქელი ფესურისაგან, რომელიც განა-
კუთრებულია და მამუშავებული და თექვსმეტი ბა-
ლაბი და სანელებელი აქვს დამატებული. ბავშვია
ფეხები ნამდვილად განსაკუთრებული ლორის ძეხ-
ვისაა. ტანისათვის გამოყენებულია სპეციალურად
დამზადებული მენგელი დედალორის ხორცი. თა-
ვი, რომელიც შენ ტყვიით მოავლიჯე, დამატებული
ნისისაა. თმა ჩვეულებრივი მწვანოლისაა. ამ სა-
ფორმო კერძის ყველა კომპონენტის დაწვრდები-
თი და ზუსტი აღწერა და მისი მომზადების ყველა
წერილმანისა და სირთულის მოყოლა, მე, უბრა-
ლოდ, არ შემიძლია. ეს ძიოგულის პატენტია, მასზე
მხოლოდ ზოგადი წარმოდგენა მაქვს, თორემ თა-
ვიად დავიწყებდი მსარეულობას. მაგრამ შემიძლია
ავტორიტეტულად განეცხადო: ეს კერძი სრულ-
ად კანონიერია, ჰუმანური, და მას ჩხირით უნდა
შეხებოთ და არა ტყვიით.“

ბავშვებზე მთელი რომანის განმავლობაში სა-
უბრობენ პერსონაჟები. ვიღაცას ქუჩაში გამოუ-
ლი ბავშვების ჯგუფი თევზის ან კარგად შეწვარი
ჩიტების დიდ ასხნულის აგონებს, მადისაღმყვრელ
არომატულ სანელებლებში შემწვარ ჩიტებს. ან სუ-
ლაც ტოტზე დაკიდებული წვნიანი, მწიფე ნაყოფე-
ბი ახსენდებათ მათ დანახვაზე. რომანში სიურეა-
ლისტური თავგებაა ე.წ. „საბიოცე ბავშვებზეც“, სა-
დაც მათი მომზადების სხვადასხვა წესია ჩამო-
ვლილი: ზეთში შეწვა, ორთქლში მოხარშვა, მოშუ-
ვა, ნაჭერბად დაჭრა, ძმარმოსხმული შეწვა, შემოი-
ვა და მრავალი სხვ. ცხადია, ამ ეკსპოზიციებზე ბევრი

სხვა ტექსტიკი შეიძლება გავცახსენდეს, მაგ. ჯონათან სვიფტის გენიალური ამაფილექტი „მოკრძალებული მეთაფრება...“ (A Modest Proposal: For Preventing the Children of Poor People in Ireland from Being a Burden to Their Parents or Country, and for Making Them Beneficial to the Public), თუმცა პოსტმაოისტური ჩინეთის კონტექსტში ეს „ინფანტილიზმი“ კანიაბალიზმი“ სხვა მნიშვნელობებითაც იხსენიება.

გასტრონომიული ნაწილი განსაკუთრებით მდიდარია „ღვინის ქვეყანაში“ და მო იენი ბოლომდე აფენებს ფანტაზიას. დაუფიქრებელია ჯორის ფლოქების ისტორია, რომელიც ნიგის მეოთხე თავშია მოთხრობილი. ისე მოხდება, რომ ერთ საზღვალო, საზიდარში შემხულ ჯორს ფლოქი (ჩლიქი) მოტყდება და მისივე ადგილზე განადგობიან რომელიმე სასტუმროს მზარეულები. ჯორის პატრონი ვეტერინარებს ელოდება, ამშვიდებს თავის ჯორს, ნუ გეშინია, ვეტერინარები უკვე მოვიდნენო, მაგრამ ვი, რომ მათ პირსისხლიანი მზარეულები დასასრულებენ: „ხედავ მალაროში ქალაქის უფროსმა მოიღეს, და დირექტორმა გვირბინა, რადგან არ უნდა დაგეგმავს, უნდაღეს დონეზე უნდა მივიღოთ. ქათამი და თევზი მს დიდი ამბავია! რით უნდა გავაკეთოთ...“ არ ვიცოდით როგორ მოექცეულიყავით, და გავიგეთ, რომ ჯორს ფლოქი მოსტყდება“. იხსენიება ფლოქზე ვარაუბარი, თან მზარეულები ხან მის ზეთში შეცვან ღიქობენ, ხან ლაბასმულზე (ხალაფი) შეცვან რთო უხეობენ ჩენში). მოკლედ მზარეულები სულ მალე არამხოლოდ იმ ერთს, არამედ დანარჩენ სამ ფლოქსაც დაითრევენ, ჩვენ კი ისღა დაგვრჩენია ჯორის საყოფაობით დავისწავთ.

შემდეგ უკვე ვირებზე ძალადობის დრო დგება. აღმოჩნდება ვირების ქუჩაზე, სადაც ვინ იცის, რამდენი ვირის სისხლი დაღვროლა, რამდენი ვირი დაკლულა. ესაა ქუჩა, სადაც „უდინამაშული დაკლული ვირების სულთა ჯოგები დაძრწიან...“. აქ ყოველი ქვა ვირების სისხლითაა გაოხილი და ყველაფერი ვირულ არსს მოუცავს, რომელიც კვამლივით ფარავს მზის შუქს. სხვადასხვა სუბპროდუქტიდან თუ ნაჭრებიდან დამზადებულ კერძებსაც შეხედებით – ვირის კუჭი, ვირის დეიძი, ვირის გული, ვირის ნაწლავები, ვირის ფილტვები, ვირის ენა, ვირის დრუნჩი, ყურები, ტვინი და მარჯვენატივით ვირის თავლები. ვირის შემწვარი ნეკნები ღვინოში, ესა მწილის წვენში, შემწვარი მესხები ცხარე სახელებით, შემწვარი კისერი მსხლით და ლოტისის ფეხებით, ვირის კუდი „აქრის მათარაში“, ვირის შიგნეულობა, ზეთში შეპირკნებული, ვირია მოშუშული ფლოქები, ვირის ღვიძლი ზეთი სანელებლებით და ბოლოს, ვირის პენისი, რომელსაც ვირის საშოსთან ერთად ამზადებენ: მათ ჯერ სამჯერ რეცხავენ ცივ წყალში, სამჯერ სისხლში და შემდეგ სამჯერ თეთრქვეთ (წალავი) მარილწყალში. ამორბენ ძარღვებს, წვანენ სახამელოდ კანში, მუშავენ ნელ ცეცხლზე, ხარმავენ მალაღი წნევის ორთქლი და ლამაზად სერავენ, კმაზვენ, რთავენ მზაბილით და „მამალი ვირის საშუშო იარაღი გარდაიქმნება მავ დრაკონად, ხოლო დედალა ვირისა – მავ ფენიქსად, დრაკონი და ფენიქსი კოცნით ერ-

თდება და კედებით ეხლართებიან ერთმანეთს, ცოცხლებივით ვანოლიდები მთელი ღანჯრის გასწვრივ, ფერთა ამ ნიაღვრში“.

კიდევ უფრო დეტალურადაა ნიგნი მოთხრობილი იხვისკარტას დამუშავებისა და მომზადების პროცესი, თუმცა ალბათ არ ღირს ყველაფრის ასე წვრილმანებადმდე მოყოლა, მკითხველი უკვე ისედაც დათრგუნული იქნება ჯორ-ვირების ისტორიებით. ამიტომ ერთი რჩევით გადავაგორებ ამ დათრგუნულობას: „კულინარს ქვის გული უნდა პერფექტს მზარეული ემოციებს არ უნდა აპყვას“. თავს, სადაც ამ სიტყვებს ნარმოთქვამენ, „კულინარული ხელოვნების გაკვეთილი“ ჰქვია და მასში ისეთი დაუჯერებელი სისასტიკეაა სერაია, მხოლოდ ერთი ადამიანის თავშია და ტვინში უნდა ნაიკითხოს, მუშააზლის გარეშე. მე ვერ გავრისკავ დანარჩენი რეცეპტებისა და რჩევების გადმოცემას, თევენ თავად გაშოსცადეთ ამ „ხელოვნებასთან“ ზიარების შოკი.

ნაბახუსევის, ნასმურევის მდგომარეობა რომანში არავითხელ გვხვდება, მშობია მოწაგვლები და გულწრფელები, რომლის შემდეგაც მწივერ ჩაის სვამენ (მაგ. სიპუ ლენდინს) ან დაძველებული მანსიური ყვითელი მშობია მკურნალობენ. აქვეა დაშაქრული ლოტოსის ნაკუნი, თაფლიანი მსხლის ნაჭერი (სტევის პროფიციის ტრადიციული სამუალები ყოფილა ნასმურობიდან გამოსაყვანად) და სხვა სითხეები თუ მისაყვლებლები.

ზემოთ ერთი-ორჯერ სიურრალიზმი გახსენდა კიდევ ვიცევი, რომ რომანს მთლიანად გამსჭვალავს ასეთი ხედვები, თუმცა ხშირად თავად ავტორიც ჩნდება ნაწარმოებში და ზოგჯერ გვირბნის ბედსაც იზიარებს. რომანის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს, ეპისტოლარულ ხაზში მთავარი როლი თავადმო იგნს აკისრია და იგი ხანდახან იმ პარტებსაც გვიზიარებს, რაც მას ნიგნის წერისას ეუფლება. იგი ფიქრობს, რომ მისი ტინ გოლარი სულ ნაგად ხელდება, ეერ გადაუწყვეტია, თავი მოაკლევინოს თუ გრძნობს, დააკარგვამდე დაითროს, კიდევ ერთხელ, არადა ნინა თეძოც და იმის წინაშე უკვე მაგრად დაათრო. ერთი სიტყვით, შემოქმედებით ტანჯვამია და ამის გამო ადგება და თავად დათრება, გაიღეშება, მთავრონება ელის, რომელიც არ მოიღის, მხოლოდ ჯოგურტური ხილვები გარმტეო. „კარგი არაფერია ამასში“, ამბობს იგი. ტინ გოლარი კი ამასობაში სულ უფრო და უფრო იძირება, მწერალი გრძნობს, რომ მასზე წერის გავრცელება უკვე აღარ გამოვა და თავად ჩადის ძირუგუმში, უკეთესი ფინალის მოსაფიქრებლად. ფინალი უკვე თავად მო იენი ჩნდება, რომელიც სახმლის დაძალებას (მოძალადე ქალი მერის მოადგილეა) მაგივრის ქვეშ ეწალება. მას გამბათრეველ და დიდი ფაიფურის თასით (განსხვავებული) ძალით ასმევენ ღვინოს. მო იენს ცრცხლად სის და გრძნობს მერის მოადგილის ხედიდან მამოსულ ხეულის სურნელს. მან იცის, რომ შეცვარებულია და ამ ცოდნაში ყველაფერი ერთიანდება – ტოტალიტარული სახელმწიფო, ძალადობა, ნარწმოსახე და ეროსი, სასმელითა და თრობით გატყუებული ურთიერთობები, ერთი სიტყვით, „ღვინის ქვეყნის“ ქაოსი.

თამაზ ვასაძე

დასავლური პრინციპების იმედით

იმის შესახებ, საქართველო ევროპაა თუ აზია, რა გვაცავს ირგვლივ ევროპულ კულტურასთან, რას ნიშნავს ევროპული ორიენტაცია, ბშირად უმსჯელიათ, უკამათიათ და ასეთი მსჯელობა თუ დისკუსია დაუსრულებელი შეიძლება იყოს.

ეს თეორიული პრობლემები საბოლოოდ უნდა გადაჭრას პრაქტიკამ - ჩვენმა პრაქტიკულმა, ქმედითმა არჩევანმა, ვინ და რა გვსურს ვიყოთ, ჩვენმა მყარმა ნებამ, საკუთარი შინაგანი რაობით, არსებით ვიცვით ჩვენთვის მიმზიდვე-

ლი ცივილიზაციის ნაწილად.

თუ მართლაც გვინდა ევროპულ ცივილიზაციაში ვიპოვოთ ჩვენი ადგილი, თუ ეს ჩვენი ბიერი და ქმედითი არჩევანია, ახლა არსებობს ობიექტური შესაძლებლობა, რეალურად გავხედოთ ევროპული ნაცია, ქვეყანა, სახელმწიფო ამას ბევრი რამ ეწინააღმდეგება ჩვენთვის თუ ჩვეს გარშემო, მაგრამ ევროპის მიმართული საქართველოს სელის დამაბრკოლებელი ფაქტორების საპირწონეა თვით ევროპის

დასავლეთის გამოკვეთილი ნება, შედეგს ჩვენი ქვეყნის ისტორიკოსები დასავლურ ცივილიზაციაში.

მე მგონია, რომ დღეს დასავლეთი იგივეა საქართველოსთვის, რაც ისტორიულად იყო ბიზანტია, მასთან ურთიერთობის თანხედველი კონფლიქტების მიუხედავად - პოლიტიკური მფარველობის გამწვევი და ნაყოფიერი კულტურული ზეგავლენის მომხდენი ძალა. თუ ბიზანტია ქართულ ქრისტიანულ კულტურას აძლევდა იმპულსს, დღევანდელი დასავლეთის დახმარებით საქართველოში დემოკრატიული სოციალურ-პოლიტიკური და სამართლებრივი კულტურა იწერება.

რამდენად ვართ ევროპელები, ეს შეიძლება პრობლემატური იყოს, მაგრამ ევროპისკენ, დასავლეთისკენ ჩვენი ისტორიული სწრაფვა კი თვალსაჩინოა.

დასავლური ცივილიზაციისკენ ქართველების ბანგრძლივი ლტოლვა მეოცე საუკუნის დასაწყისში დაიბოლოდა იმით, რომ როგორც კი საქართველოს თავისუფალი არჩევანის გაცე-თების შესაძლებლობა მიეცა, იგი ევროპულ-დემოკრატიული სახელმწიფოა ფორმირებას შეუდგა.

საქართველოს ევროპული არჩევანის მკვეთრი გამოხატულება იყო ის, რომ აქ, რუსეთისგან განსხვავებით, დომინანტურ ძალად მოგვევლინა არა სოციალიზმის აზიურ-დესპოტური ხაი-რისახეობა - ბოლშევიზმი, არამედ ევროპული ტი-პის სოციალ-დემოკრატია.

მეოცე საუკუნის დასაწყისის ქართული კულ-ტურა, მხატვრული თუ თეორიული აზროვნებაც ამკარად ევროპაციენტრისტულია, მაშინაც, რო-ცა კრიტიკულია ევროპის, დასავლეთის მიმართ. ასეთ ფონზე კი გამომიჩვენა მიხეილ ჯავახიშ-ვილის ფიგურა, რადგან მას, როგორც ჩანს, ჯე-ულაზე მეტად სწამდა ევროპული იდეალების, ფა-სეულულობის სიცოცხლისუნარიანობა და კეთილ-მყოფლობა.

მიხეილ ჯავახიშვილისთვის, როგორც ილია ჭავჭავაძის მემკვიდრეათათა, არსებობის ევრო-პული წესის მთავარი კრიტერიუმებია განმანათ-ლებლობის მიერ დამკვიდრებული რაციონალიზ-მი, მეცნიერების, ცოდნის და განათლების გე-დამწვევები მნიშვნელობა, მეცნიერებაზე და ტექ-ნიკაზე დაფუძნებული, ორგანიზებული შრომა, მატერიალური, სოციალური და პოლიტიკური ცხოვრების პროგრესული გარდაქმნის და გან-ვითარების, სრულყოფის განუწყვეტელი ცდა, ადამიანის თავისუფლების და ღირსების ბელმე-ფუალობის აღიარება.

მიხეილ ჯავახიშვილს, რომლის მხატვრული ხედავ უზარტესად მწვავედ სკვპტიკურია, ტრა-გიკული თუ ტრაგიკომიკურია, იმერული ევრო-პული ღირებულებები, პრინციპები მაინც ემი-ე-

დებო. თუმცა "ჯაყოს ხიზნებში" იგი ამტკიცებ-ლებათა კატასტროფულ მარცხს წარმოაბაზს, მაგრამ ეს მარცხი გამონეწეულია არა თვით მათი ნაკულულოვნებით, არამედ ქართულ სიამაღეო-ლეში ევროპეიზმის სწორად შედგარული კულტურებით. ხოლო თავისთავად ევროპული ორიენტაციები მწერლისთვის საცევო არ არის.

ამის დადასტურებაა 1924-25 წლებში გამოქ-ვეყნებული "ჯაყოს ხიზნების" შექმდე მალე, 1926 წელს დაწერილი მოთხრობა "პატარა დედაკ-ციც". იგი თავისი ფაბულით, პერსონაჟების რა-ობით და განლაგებით, კონფლიქტით და პრობ-ლემატიკით "ჯაყოს ხიზნების" თანხმირია, მაგ-რამ მისგან განირჩევა ოპტიმისტური კონცეფ-ციით - ოპტიმისტური ვარიანტია "ჯაყოს ხიზ-ნების" თემაზე.

ნიჭიერებით აღბეჭდილ ამ მოთხრობაში, რო-მელიც სიღრმით და ხიროულით "ჯაყოს ხიზ-ნებას", ცხადია, ვერ გაუტოლდება, ცხოვრების დასავლური ორიენტაციები ტრიუმფალურად აღ-ზევებულია, თუმცა ეს, გასაგებია მიზეზებია გა-მო, პირდაპირ არ არის წარმარენილი და გააზ-რების საგნად ქცეული, ოსტატურად არის გუა-ლირებული.

ევროპული ცივილიზაცია, მეცნიერება და ტექნოლოგია, მედიცინა თეიმურაზ ლევისთავის მონათესავე პერსონაჟს, სულიერად დავრდო-მელ ადამიანს, ნარკოზიანით და სქესობრივ უძ-ლურებით დაავადებულს და გამოფიტულს, თით-ქმის შეძლილს და მომკვდავს, თავისი საძინე-ლი ბედის გადატეგვის შეაძლებინებს, განკურ-ნავს, სასიცოცხლო ენერგიას და ღირსებას აღუდ-გენს; ევროპიდან, აადავ ადეკვატური თეორე-ალიზაციის შესაძლებლობა ეძლევა, იგი სამშო-ლოში ბრუნდება როგორც სრულფაოვანი, შე-მოქმედებითი პიროვნება, დასავლურად განათ-ლებული და განაფული პროფესიონალი - მედი-კოსი, ქირურგი (ამ ნაწარმოების გარდა, მწერ-ლია საგანგებო ინტერესი მედიცინის ფენომე-ნისადმი თუ მედიკოსის პროფესიისადმი გამო-ვლენილი მოთხრობები "ყბაშია დიადიანა", "ქურდული", "ლამბალო და ყაშა").

მოთხრობაში უკვე განკურნებული ამირან რიშიანიძის სახე ასოცირებულია მითიურ ამირან-თან, პრომეთეს - დასავლური ცივილიზაციის თავიანთების სიმბოლოა - ქართულ ანალოგ-თან. ბედანერგასთან უთანხმოება ნიშანთან ერ-თად მიხეილ ჯავახიშვილის პერსონაჟი ატარებს პრომეთესეული საწყისის სხვა არსებით ნიშან-ააქ - გონების სიბნალებს და ნებას სიმტკიცეს, მიმართულა ახალი, ჭეშანური, პროგრესიუ-ს რუნეელმყოფი ცოდნის და პრაქტიკის დამკვიდ-რებისკენ.

ამირანის სახეში ამტკიცებულია დასავ-ლური იდეა, რომ ადამიანი არ არის ბედანერგის უღონო მონა, რომ გონებაზე დაყრდნობით, მუდ-

მივად განახლებადი ცოდნის და მისი პრაქტიკული გამოყენების წყალობით შესაძლებელია ადამიანის არსებობის პოზიტიური შეცვლა, ობიექტური ფაქტორებისგან ადამიანის თავისუფლების თავისი თავისუფალი ძალების კარდინალური ზრდა, რეალობის პუშმანიზაცია.

ამირანის ანტაგონისტი სპირიტო რონველი გარეგანად სახეცვლილი, გროტესკულად ბარბაროსული იერის არმქონე ჯაყოს, რომელიც მარგოს ასევე არაარსებით სახეცვლილებას, სოფიოს, ამჯერად მიიტაცებს, თავისუფლებას ართმევს არა უხეში ძალადობით, არამედ მისთვის დამახასიათებელი, ოღონდ ახლა უფრო დახვეწილი თვალთმაქცობით და ვერაგობით, მანიპულაციებით, თავისი მსხვერპლისთვის გონების ნარკოტიკული დაბანგვით და ფაქტალიზმის, ბედისწერის წინაშე უშუალოდ გრძნობის გაღვივებით.

რონველის არსენალს - ადამიანის გონების და თავისუფალი, აქტიური ნების გამხვევებელს, შეუთავსებელს პიროვნობის თავისუფლების და უშუალოდ, რაციონალიზმის, პროგრესის დასაღწერ პრინციპებთან - ბუნებრივად ესადაგება და აგვირგვინებს მისი, როგორც ქირურგის, საყვარელი, სასტიკი მეთოდი, აღმოსავლური, "არაბული ხერხი", ცხელი შანთის გამოყენება. ამ პერსონაჟის - მეტაფორულად "აფთრის", "მინის მგლის", "მგელკაცის" - ანტიპუშმანური ბუნება, ფარული მოძალადეობა განსაკუთრებული მხატვრული შთამბეჭდაობით არის გამოქვეყნებული ეპიზოდში, რომელშიც იგი, ევროპიზებული ამირანთან პროფესიულ და მამაკაცურ მეტოქეობაში დამარცხებული, მეტოქის რევანშის შედეგად ფსიქიკურად მრყეული, გახერხებული შანთით ჯიჯგნის მის ხელში დაღუპული პაციენტების ცხედრებს.

მწერალი ერთბაშად, ერთი გაელევებით ხდის დასაანახს რონველის საბჭოურ პროფილს - ცხადია, ამ პროფილის საგულდაგულოდ გამოკვეთა პოლიმეიურის ცენტრის პირობებში შეძლებულია. რონველის სამედიცინო ნაშრომის კონსპექტში, რომელიც ფსიქიკურად სნეულის მიერ დაწერილ დასწენის წერილს ვაგს, მისი იდეოლოგიურ - პოლიტიკური თვალთახედვა ჯავახიშვილის სტილისთვის ნიშანდობლივ სარკასტულ შტრიხებში ამოიცნობა. "ყველა ქვეყნის განთქმული დოსტაქრები ქართველები იყვნენ... გიჟ და შოლიაკი გიჟი მიღვდელი... ჯონ გენტილი დადაკეთებული გიორგი გენტილიშვილი უნდა იყოს... დასკვნაც შესაფერის მქონდა: უცხოელები ჩვენ დოსტოქრობას ვერ გვასწავლიან, თვითონვე მოვიდნენ და ისწავლონ... შინაგანი სეკრეტის თეორია კაცობრიობას დატოვებს, ხოლო ამ მოძღვრების მოციქული ამირან რიბანიძე ხალხის მოსისხლე მტერია და ისიც საზღაპრო ამირანიძე კლდეებზე მისაბნელი გიჟიაო... ამი-

რანს და იმის შხამიან წიგნსაც მეტაფორულად ნეკე უნივერსიტეტის მოედანზე...

პრიმიტივიზებული ნაციონალიზმი აქ სახეობით კანონზომიერად იღებს საბჭოთა პატრიოტიზმის სახეს, რომელიც უცხოურის მიმართ ყოველივე "სამამულოს" უპირატესობის გამუდმებულ მტკიცებას გულისხმობდა. საბჭოთა პატრიოტიზმის პოზიციიდან ხშირად მდარედ, მკენედ და მოუღებლად მიიწევდა უცხოური, დასავლური მეცნიერება (ასევე ლიტერატურა, ხელოვნება), ისე, რომ არავითარ ღირებულებას არ წარმოადგენდა ობიექტური მეცნიერული ჭეშმარიტების თავისუფალი ძიება, ხოლო დაავლური, ევროპული განათლების მქონე, თავისუფლად მოაზროვნე ინტელიგენტები "ხალხის მტრებად" შეირაცხებოდნენ. ვაგა ათიოდე წელი მოთხრობის დაწერიდან და რონველის აგრესიული იდეოლოგიზირებული ბოდეა უკვე სრულად შეისხამა ხორცს საბჭოეთის შემოღობ, ფინტასმაგორიულ რეალობაში; "ხალხის მტრების" - მათ შორის თვით მიხეილ ჯავახიშვილის - საბოლოო დათრგუნვისას, განადგურებისას რეალური ციხილი შანთის მსგავსი ინსტრუმენტებიც ექნებათ ხელთ რეპრესიული აპარატის ერთგულ და ენერგიულ მუშაკებს - რონველის ტიპის ადამიანებს...

მიხეილ ჯავახიშვილი მოთხრობის პიკანტურ სიუჟეტს, ისევე როგორც "ჯაყოს ხიზნებისას", მსოფლმხედველობრივი და იდეოლოგიური, პოლიტიკური მოტივებით მსჭვალავს, სიმბოლურ განზომილებას სძენს, რომელშიც დასავლური ცივილიზაცია, მისი პრინციპები წარმოდგება ეპოქის ავანსცენაზე გამოსული ანტიპუშმანური, დესტრუქციული, მტაცებლური და ადამიანის თავისუფლებისადმი მტრული ძალების დამმარცხებლად, მათგან მსხენლად.

მიხეილ ჯავახიშვილის და სხვა ქართველი მოაზროვნეების არჩევანი დასავლური ცივილიზაციის სასარგებლოდ თითქოს გაზიარებულია დღევანდელი ქართული საზოგადოების მიერ, მაგრამ მისი დეკლარირებული არჩევანის ქმედით არჩევანად ქცევას ხელს ისიც უშლის, რომ ხშირად დასავლეთს ისევე აღვიქვამთ, როგორც "კვაჭი კვაჭანტრადის" მთავარი პერსონაჟი "კვაჭი მთავარის დედაქალაქში (პარიზში) შევადგა და ჰგრძნობდა მხოლოდ შიშველს, ფეხაყრის პირუტყვს, მუდმივ ნადიმს და ზოგს, ლხინს და განცხრომას, ფუფუნებას და მოსვენებას"; მისი თვალსაზრისის მიღმა დასავლეთის კეთილდღეობის საყრდენი - მას შემუშნველი რჩება, რომ დასავლური სამყაროს რიგითი მკვიდრები "თავის ოჯახისთვის და პატრონებისთვის დღე-ღამე საზოგადოებდნენ, წლებზე ფეხს იდგამდნენ და მიიღეს თავისი სიცოცხლის მუდმივს ფუსფუსსა, დაუდგრომელ შრომას და ჯაფაში პლევდნენ".

შურაბ კიკნაძე

მაესტროს პროზა*

თომას მანი ერთგან წერს, რომ ის თავის თავს ალიქვამს გზაბნეულ მუსიკოსად, რომელმაც შემოქმედების ენად შემთხვევით სიტყვა აირჩია, რომ მისი მწერლობა, გარკვეული აზრით, უფრო მუსიკასთან არის წილნაყარი. ეს მოვლენა შემოქმედებით სფეროში არცთუ იშვიათია, რასაც, ფიქრობ, მეტაფიზიკური საფუძველი უნდა ჰქონდეს. ის, რაც მეტაფიზიკურ სამყაროში შემოქმედების ერთიანი წყაროა, ამ წყაროდან მომავალი ნაკადები, როგორც ერთიანის ენოქლორ განსტოვებითა კონტურები, ჩვენს ემპირიულ რეალობაში სხვადასხვა ხელოვნებად გარდაიქმნება. ყოველი დარგის იდეა, პლატონური ეიდოსი, აქ ეძებს თავის განხორციელებას და, ავად თუ კარგად, ავტორსაც მოიძიებს. ზოგიერთ მათგანს არ აკმაყრებს ერთ დარგში მოღვაწეობას და სხვა დარგის პალადინადაც გახდის, სხვა ენაზე შეტყვევების უნარსაც უწილადებს. მათი რიცხვი მსოფლიოში არცთუ მცირეა. არიან ჩვენშიც. მათ რიცხვს ჩვენი მაესტრო ელგუჯა ბერძენიშვილი ეკუთვნის თავის რამდენიმე თანამემამულე-

ლესთან ერთად, რომელთაც შემოქმედების ორ დარგში - მხატვრობასა და მწერლობაში წარმატებით გაიკაფეს გზა. არც ერთი არსებითი ნიშანი ამ ორ დარგს არ აახლოებს ერთმანეთთან. ერთი სტატიკურია, სივრცედ ქცეული შეყვნიებული დრო, მეორე - ხანგრძლივ, მედინი, რითაც ის მუსიკას ჩამოჰგავს. ერთი „უშინაარსო“ ხაზით და ფერით აზროვნებს, მეორე - შინაარსიანი სიტყვით. და ბოლოს ერთი თხრობა თავის უმაღლეს განზოგადებაში, მეორე - გაურბის ნარატივს, პროგრამულობას, როგორც მუსიკალური ნაწარმოები. აი, ნარკვევი (ესეი) უფრო მხატვრობის ტრადიციის სახით ხელოვნებაზე - „ფერმწერის ფანტაზია“, სადაც მხატვარმა თავისი ხელობის კრედი გამოხატა.

დაპირისპირება სეზანის ფერებსა და საღვადორ დილის ხილვებს შორის. რა არის, მართლაც, თეფშზე დადებული მსხალი თუ ატამი? ეს არ არის არც მსხალი, არც ატამი. ეს ფერწერული საგანია. ფერწერა არის სამყაროს ყოველი ნივთის ფერებში აღქმა, ფერებით შელწევა ნივთიერების საიდუმლო-

* - ელგუჯა ბერძენიშვილი. მოთხრობები, თბილისი, 2014.

ში. მაგრამ რაც გინდა მთამებეჭდავი იყოს ნივთიერ რეალობას ავიღებული დალისი წარმოსახვითი სამყარო, სადაც ფანტაზიის გატანებას საზღვარი არა აქვს, რაც უფრო უსაზღვროა ფანტაზია და რაც უფრო დეფორმირებულია ყოფითი სინამდვილის საზღვრები, მით უფრო მორღება. გვარწმუნებს ჩვენი ფერმწერი ხელოვნების იმ დარგს, სადაც მიზანი და უკანასკნელი საზრისი, მისი „პერსონაჟი“ მხოლოდ ფერია. ვისაც მხატვრობაში ფანტაზია და თხრობა იზიდავს, რა არის მისთვის ტილოზე გამოსახული მხსალი ან მუხუსუშირები, ვერ ვხვდებით, რატომ არიან ისინი ხელოვნების ობიექტები... "სენზიანი და ფანტაზია?!" - სვამს რიტორიკულ კითხვას ჩვენი მხატვარი. - "სენზიანი, რომელიც ხატავდა მხოლოდ იმას, რასაც ხედავდა... მხოლოდ იმას, რასაც მისი თვალები ხედავდა..." ეს ზოი სენზიანის თვალები იყო და, ნამდვილად, უფრო გამაოგნებელ ფანტასტიკურს ხედავდა ამ თვალბრუნებით თავისი ხატავდა რეალობაში, თუნდაც, თეფშზე დადებული მხსლების საბით, ვიდრე დალისი გამოგონილი ხილვებია. მიუხედავად ფანტაზიის სუბიურული მინაარსისა, დიდ სიძნელეს არ წარმოადგენს მათი გამოხატვა სიტყვიერად, განარატიკლება, მაგრამ სწორედ აქ არის ჩანაწერი: ერთი დარგის ხელოვნების სხვა დარგის წინააღმდეგობის თავად შესაძლებლობა თავისთავადობას უკარგავს მას. მხატვრობის, კერძოდ, ფერწერის სპეციფიკა, მისი ენის განუმოკრებლობაშია. თუ ცდებოდა ვინმე სიტყვად გამოეხატა ფერწერული ხატი, როგორც იტყვიან, ფერია განა, ფერი თავისთავად, რომელიც ფერწერაში თავის თავზე მტკიცეობს, როგორც მუსიკალური საუნდი, რომელიც ასევე თავისი თავის გამოხატულება და არა მის გარეშე მყოფი რაიმესია... ვერავითარი აღწერა მასზე წარმოდგენას ვერ შეგვიქმნის. მას უნდა ხედავდეს. სიტყვა აქ უშეშოა. შესაძლოა, ვისმე ამაოდ მოეჩვენოს შესწავნა ჩვენი მხატვრისგან, რომ აჩვენებდეს უნდა შეგვეძლოს ფერწერის ენის გაგება". იგი იხსენებს დელაკრუას ჩვილის იმის გამო, რომ მისი ფერწერის შემეყრენი, ნაბატის შინაარსზე ლაპარაკობენ, ფერწერა კი უფროადვილად რჩება. იხსენებს რენუარის აზრს, რომელიც უფრო კატეგორიულია: "ფერწერაში თავიანთი მოიაპოს სიუჟეტი, თხრობა, ეს მწერლობის საქმეა. ფერწერა ფერის ხელოვნებაა. ფერი სიცოცხლეა". სოველტაში „რენუარის ვარდები“ ავტორი მხატვარს, რომლის წინაშე ჰოდიუშზე ვარდები ეწყა ცოცხალი ქალის ნაცვლად, მას კი მაინც ქალის სხეული დახატა, ათქმენებს, „ეგ ქალი მაგ ყვავილებიდან იშვაო“. და განა მართო ელი? ქართული სიტყვა „ყვავილერი“ ამ ნედვლის ილუსტრაციაა. ამიტომ არათუ ძელია, არამედ შეუძლებელიც არის ფერწერული ნამუშევრის სიტყვიერად გარდათქმა, ეს ფერწერის ღირსება და არა ნაკლი.

ამგვარად ხედვს ჩვენი მხატვარი ყოველ ხელოვნებას, რომელსაც თვითმყოფადობის პრეტენზია აქვს: "ხელოვნების ყოველ დარგს თავისი სპეციფიკა, გამოთვლის საკუთარი ენა გააჩნია... რამდენადაც ნაზიდავ და შეუფერხებლად მტკიცეობს თითოეული დარგი საკუთარ ენაზე, რამდენად ნაზიდავად და ცუდული ეს შინაგანი კანონი, იმდენად უფ-

რო ძლიერია მათი ზემოქმედების ძალა. ერთმანეთში მათი შერევა თითოეულს ვნებს და ვნებს და უფერულს ხდის". აღბათ ადვილია და მერქმელებით ძალისხმევას არ მოთხოვს საღვადო დღის ფანტასტიკური ტილოების "ზედაპირული შინაარსი" გაგება, მაგრამ, როდენი ძნელია, ვინაიანებით ჩვენს მხატვარს, სენზიანის ფერწერის დაფარული შინაარსის ნედვმა, თავად ფერების საზრისის ამოცნობა.

და მაინც ელგუჯა ბერძენიშვილი, რომელიც ეირტიუზულად ფლობს ფერწერის ენას, სიტყვასაც მიმართავს, მხატვრობაში კი, თავის პირველ მოწოდებაში, როგორც პირველ, თუ არ ვცდებით, სიყვარულოში, ფერმწერად რჩება. ის ფერის ერთგული რჩება. თუ იგი მხატვრობაში ფერმწერია, სიტყვიერებაში მისი თანრი ბელეტრისტიკა ეირტიუზულად მთხრობლობასთან ერთად, მისი ფერწერა სრულიად სპონტანურად სიტყვის ფერადონებაში გადადის. ვიზუალური ხატი სიტყვიერ ხატად გარდაიქმნება. სიტყვიერი ფორმის მიცემა განცდილობისთვის ისევე ზნებრივია მისთვის, როგორც პალიტრაზე დახვეცებული საღებავებით ფერწერული ნაწარმოების შექმნა. ვერ ვიტყვით, რომელი მისთვის პირველია და, რომელი, როგორც სიტყვები შობი. მაგრამ მისი პირველი გაცნობიერებული მოწოდება ფერწერაა, ოღონდ მხატვრის თვალში დამ აღიქვამდა სინამდვილეს სხვა თვალისთვის უწინარ სურათ-ხატებს, რომლებსაც შემდგომ მხოლოდ სიტყვად, სიტყვის კანონებით გამოხატვა ელოდა.

წიავსულია. ვანგებათ ირება, რომ ორ მასს სახეთი ხელოვნების ერთმანეთისგან ცსოდენ განსხვავებული დარგები, რომაიცივა ენადაცება და ფერწერა, „აერჩია“. სად ქვის მძიმე მატერია და სად ფერის სიმსუბუქე! მაგრამ როგორც მოქანდაკმა მერბამ იხსენებს („ზარა"), მასაც ენადაცება უცდია ბედი. „... ჩვენს მას თვითრი ხის მორჩილად ეორგი სააკაძე გამოეთალია. პატარა ნაჯახსკან და სამეყნი დაისკან ხელები სულ დაჭრილია და დაისხლიანებული ჰქონდა. მას კი ციორგი სააკაძე ძალზე მომეწონა. მერე ჩემმა ძემ იგი შეაფერია, უფრო კარგი სანახავი ვახდა, - ძეგლად ისე აკეთებდნენ, ეს პირველი ქანდაკება იყო ჩვენს საბჭოში, ჩვენს სოფელში. დიდუფარემა იგი ბუფრის თავზე დაგება მე იგი ძალზე შემეყვარდა. სულ იმას ვუფრობდი, შევძლებდი თუ არა მეც ახეთის გაკეთებას".

როგორია ფერწერის ერთგულის პროზა, რომელიც, როგორც ჩანს, შეფერადებული ქანდაკებიდან დაისყო მხატვრობა? მასში არ ჰაბობს მხატვრობის თემა, რაც თითქმის მოსალოდნელიცაა. მაგრამ ის მაინც ამხილავს თავის პროფესიას, რომელსაც ეძღვნება ეფსილოდ ტექსტი - მოთხრობ, სოყელა თუ დილოგური ნარკვევი (ესეები, სადა ავტორი გადმოსცემს თავის მინამს და პრეფერენციებს შემოქმედების არჩეულ, უფრო, მონივრულ გზაზე. მისი, როგორც მხატვრის, ყურადღების არეშია ფერწერის ფანტატიკოსი რენუა („რენუარის ვარდები"); ერთმანეთს შეპირისპირებული საღვადო დალი და ხსენი („მხატვრის ფანტაზია"); მდებარეცა ვან-გოგზე, რომლის განზრახ პროტოკოლური სათაური („მოსკოვი, პუშკინის სახელობის მუზეუ-

მი, ვინსენტ ვან-გოგი - „ნების შემდეგ“) მის შინა-
არსზე არაფერს გვეუბნება - რა დავარქვით მას,
რომელ ეანრს მივაკუთვნით იგი - აი, აღილბედად
მობზბილი მონაკვეთი, სადაც ავტორი თავად მხატ-
ვარს აღაპარკებს თავის თავზე, შემოქმედების სი-
ხარულზე, შიშზეც, სასონარკვეთილებზეა.

„ვინ მოისმინა პურის ყანების ჩუმი შრიალი?
ცას მეტყვორცნილი ეყენის ბალიბანი წკრილით,
პანია მზის ჩიტიას, მე რომ დავაბტე პურის ყანა-
ში თაყთუშებს ზემოთ მოფაროტატე. ვინ მეგებდა
მზეს, ვინ გაუსწორა თვალი. მე დავბატე მზე.
ვინ ახედა ზხელი ღამის ვარსკვლავით, მე დაე-
ვტე ვარსკვლავთა მორვრი, კამკანა ციურ ბუ-
რუაში გახვეულნი. ეს ცა, ეს მინა. აქაფებული
მდინარელი, ლურჯი მთები, ოქროს ყანები. მი-
ნის გულიდან ამოხტეპილი კვიპაროსები, მზის-
კენ რომ ილტვიან ცაში აკლანცილნი. მე მოგ-
წყვტე მზე და ვაქციე მზესუშზირებად. ეს ყვე-
ლაფერი თუ ვეღარ დავხატე, რაღად წინდა სი-
ცოცხლე, დიდია წესილი ჩრჩი...“

ავტორი აკანათებს მხატვარს ფილოსოფოსთან,
რომელმაც, სრულიად კანონზომიერად, უფრო მე-
ტი დიანხა დაბრცილ „ამამაკებში“, ეიდრე მხატ-
ვარს აურდა გამოუხატა. რა სურდა გამოუხატა? მხო-
ლოდ ეს ნივთი, როგორც ნივთი? (ტერმინული ფი-
ლოსოფოსი განასხვავებს ნივთს საგნისგან). რა მო-
წონია მასში? „მე უბრალოდ დავხატე წაღები, რად-
გან იქვე ვეღარ და თვალში მოხვდა, თქვენ კი ისე-
თა რამ წინაერეთ ჩემს ეტიუდს, სიზნაზდაც რომ არ
მომწონდებოდა. ფილოსოფიის რა ესკაქმე ფერწე-
რასთან? მე წაღები ერთ წამში მოგწიპანე და მინ-
დოდა გადაემგდო... არ მომწონდა...“ ავტორი აძას
აღაპარაკებს მხატვარს, მაგრამ თავად სჯერა კი,
რომ ეს „ერთი წამი“ ისეთი წარწავალია, როგორც
ყველა სხვა წამი, რომელიც შემოქმედებით არ არის
აქსებული? იმ „ერთ წამში“ ეს ცოცხლად უსარგებლო
და უკვე გამოუყენებელი მხესუმზირებთან და ცვა-
ში აკლანცილ კვიპაროსებთან“ არის გათანაბრებუ-
ლი. მხატვარი არ ეთანხმება ფილოსოფოსს, რომელ-
საც ჩრჩევი უბრალო რამის ურთულესად წამოადგე-
ს, მაგრამ ფილოსოფოსი მართალია, როცა ამბობს:
„ფილოსოფიამ დაიგინა უმთავრესი ყოფიერება! მენ
კი, ვინსენტ ვან-გოგ, მენახსენე იგი. მენ არ ხარ
მონყეტილი მინას. მე აულელებად ვერ ვეყუ-
რებ მენს დახატულ წაღებულ“. ფილოსოფოსისთვის
ისევე, როგორც მხატვრისთვის ეს, თუნდაც ვადაგ-
ფებული წაღები ციფირების ნაწილია და ამ ნაწილი-
ში ორივენი მთლიან ყოფიერებს ზედავენ.

მოთხრობაში „ქმნილება“, რომელსაც ქვესათა-
ურად მითუკა უზის, ავტორი პიგმალიონის ბედი-
ერად, როგორც ზღაპარში იცის, დასრულებულ მი-
თოსს ტრაგიკულად გარდაქმნის. მითუკა ცხება კო-
ლიზიის ცოცხალ რეალობასა და მხატვრულ რეა-
ლობას შორის, რომელიც, როგორც ჩანს, არცთუ
უშტკივრელია. ერთი მხრივ, არის ცოცხალი სრულ-
ყოფილება, რომელიც სწორედ ამ აცოცხლების მი-
ზეზით ქმნობად და ხრწნად არის მიდრეკილი; მეო-
რე მხრივ, არის სრულყოფილი მხატვრული ქმნი-
ლება, რომელსაც არ ეკარება დროის მსახერავლი

ხელი. რომელსა აორჩევ? პიგმალიონის ნეფესმე ქმნი-
ლოვანის შექმნილი არსულყოფილი მვეწერება ბედ-
ნიერად განაგრძობს ცხოვრებას მის შემქმნილი
ერთად სიყვდილამდე. ასეა? ავტორი ეჭვობს. მარ-
თოლაც, სიყვდილამდე, თუ იგი უყვარდა არ დადგა,
ინყება ქცობა, სრულყოფილება რღვევა, რაც პიგ-
მალიონის სრულყოფილ ქმნილება გარდაუვლად
მოელოდა. ადამიანს ცოცხალი არავაქც სურს და,
იმედგეროვლად, სრულყოფილიც, რაც მუთუვასტე-
ლია ერთმანეთთან. მითუკაში პიგმალიონი შეს-
თბოვს აფროდიტეს კვლავ უხრწნელ მარმარილო-
ში დააბრუნოს გალატეა. ბელოვანი ვერ აიტანს თა-
ვისი ქმნილების კედობას, სრულყოფილ მვეწე-
რებას სტიქიების ანაბარა ვერ მიატოვებს. და რე-
ცა მარმარილოში განსხეულებული სრულყოფილი
და კვლავ დაუბრუნდა, სელოვლიც ცოცხალი, თხ-
დაც წარმატალი მვეწერებისადმი ფოტანელი ნოს-
ტალგია შეიპყრობს და თვითმკვლელობით დას-
რულებს სიცოცხლეს.

ეს არაფერს ისტოს, პიგმალიონის გარდაემ-
ლი მითოსის წათვლით, არ მოგვითხრობს, რაც მის
განცხადზე, განოციდილებში არ ყოფილა გამოეცი-
ლი. როგორც „სეხანი“, რომელიც ზაბავად მოილოდ
იმას, რასაც ხედავდა“. ერთ ესკიზში („ქველმური
ალბომი“) იგი წერს, სად არის მოთხრობა, თუ არა
ყველგან ჩვენს გარშემო, მის აღმოჩენას მხოლოდ
თვლი სჭირდება. მწერალი არაფერს იგონებს, ის
მხოლოდ გარდაემნის თავისი თვალით დანახულს,
ხევისთვის უხილავს... მას, როგორც მხატვარს და
როგორც მწერალს, თავისი რეალობიდან მორა წაა-
ყლა არ სჭირდება. მისი შემოქმედების ობიექტი აქ-
ვეა, თვალთ დანახული და ხელით მენახები, რად-
გან თუ არ იხილდ და არ მეტე, ვერ წაირთება მე-
ექვსე გენიზობა, რეალობა განცხადებ არ შემოგა და
შემოქმედების საგნად არ ექცეა. ხშირად უბრის-
პირებენ ერთმანეთს წეღლ სინამდვილეს და ბელო-
ნებაში ააბაზობს იმ ნიშნით, რომ პირველი ცხოტუ-
რია და უსაზრისო და მასში ნესხრეცა და ხაზრისი
მხატვარს შეაქვს. რამდენადმე ეს სწორია, რადგან
შემოქმედება სინამდვილის გარდაქმნაა, ახლის შექ-
მნა ან ადამიანია გარემე არსებულში ადამიანური
საზრისი წადება, რაც, შეაძლავა, ბუნებაში ან ხა-
ხით არ იბოვებოდეს და აღბათ არც იბოვება. მაგ-
რამ კონტრუბი არსებობს ჩვენგან დანოუვიდებ-
ლად. არსებობა უზილაგი კავშირები ხანგებს, ადა-
მანებს, მოვლენებს, ბოშილენებებს შორის, რომელ-
თა ხედვა და მერე გადმოცენა შემოქმედის საქმეა.
მიქლანჯელი ამბობდა, ვერც ერთი მხატვარი ვერ
შექმნის ისეთ სახეს წარმარელოვან, რომელსაც
მარმარილის ზოდი იმთავითვე არ შეიცავდესო. მაგ-
რამ ისიც აქვს ნიოქამი, რომ ქვა, რომელსაც ხედ
საჭრეოდის ნიშნში აქვს, უფრო მეტად ფასობს,
ვიდრე ხელმწეებელიო. არის რელობაში თვით-
მყოფადი წეობა-ნესხრიგი, რომელიც შემოქმედის
ბელში უფრო ფასეულ და გამოკვეთილ კიამპოზი-
ციად აისახება. ბელეტრისიკისთვის ენის ნიალში მო-
ბილი ზიანელი სიტყვა ფაყეულია, როგორც გამოთ-
ქმის ააშუალება და, იმადგროვლად, თვითმიზანი,
სიტყვა, როგორც სიტყვა თავისთავად, როგორც
პანგი თუ როგორც ფერი, რომელიც მხოლოდ თა-

ვის თავს გამოაბატავს. პროზაიკოსისთვის ნარატივის კომპოზიცია რეალობის შემოქმედებითი ნელომის შედეგია. ავიღოთ შედეგური ამ კრებულიდან „ხასანბეგურა“, რომელიც ამხელს მხატვრის მოზოდებას, უფრო, ლტოლვას ხელოვნების კიდევ სხვა დარგისკენ, ამაზე ცალკე ღირს საუბარი, თხზულება, რომელიც პროფესიონალი მწერლობისთვის შესაძლებელია სიმწიფრით იქცევეს ყურადღებას. ან თუნდაც მასთან ერთად გასაოცარი თავისი სიმარტივით, მითოსს მიახლოებული „ნათა მძებნელი“, რომელიც ასევე სიმღერის თემაზეა აგებული. პირველშიც მივხატე, მეორეშიც. ორივე მწიფობა, როგორც იტყვიან, შედეგისადმი ორიენტირებული. მხატვრული ნაწარმოები ტელელოლოგიურია თავისი პრინციპით, ავტორმა აქვს დასახული მიზანი, რომელიც თხრობის ბოლოს უნდა გამოჩნდეს. ეს მიზანი დასახული ჰქონდა მოთხრობის პერსონაჟს, რომელიც მოთხრობისგან დამოუკიდებლად არსებობს. ნაწერი დოკუმენტურია, მაგრამ თხრობა კონცეპტუალურ სიმაღლეზეა აყვანილი. მისი კომპოზიცია „ძიების რომანს“ გვაგონებს და, მართლაც, სიმღერის მასწავლებლის ძიება ვრცელ რომანად შეიძლება გააღლილიყო. მაგრამ ამ ენარში, შესაძლოა, უფრო მკაფიოდ ჩანდეს ეს იდეა. და თუ სადმე, რომელიმე თავის ნაწერში, ავტორი ამხელს თავის თავს, თავის პიროვნებას, ეს „ხასანბეგურა“, საოცარი თხზულებაა, არც თხზულება, იმ აზრით, რომ ის არ არის შეთხზული, ის ქაბუკური შემოქმედებითი გახედვების აღსარებაა, მისი ფერადოვანი ოცნების დოკუმენტი. „ხასანბეგურაში“ ავტორმა თავისი ქაბუკური ხანის პორტრეტი შექმნა, როცა ის ორი ხელოვნების ზღვარზე იმყოფებოდა.

შეეაროთ მცირედ ყურადღება „ხასანბეგურაზე“ - თავად სიმღერაზე და მის ქებათა ქებაზე, მოთხრობაზე.

„სიმღერა ამას ჰქვიაო“, ჩაილაპარაკა თითქოს ხასხათამორისოდ კლუბის სტუმარმა. მისთვის და მოთხრობის ავტორისთვის ეს სიმღერა სიმღერათა სიმღერაა, ქაბუკს ამ სიმღერით სურდა გურული სიმღერების შესწავლის დაწყება. ეს იმას ნიშნავდა, რომ მათემატიკის შესწავლა ვისმე უმაღლესი მათემატიკით დაეწყო, პირდაპირ ცურვით უცოდნელად შესულიყო არათუ წყნარ, არამედ აბობოქრებულ მდინარეში, როგორც ეს სიმღერაა. „სიმღერა ამას ჰქვიაო“ ანუ ეს არის სიმღერის ეტალონი. ყოველგვარი ემოციის, ვიშ-ვიშის გარეშე, თქვა და გზა მისცა სიმღერას, ლამის პლატონური იდეის გამოხატულებას.

„ხასანბეგურას“ მასწავლებლის ძიებაში მხატვარმა აღმოაჩინა ნაწილი, თუმცა, რაც ნაწილიც მოიხილა, ეს იყო სწორედ აღმოჩენა მისთვის. მასწავლებლის ყებნაში ხელოვარულს უთხრეს, „შენ, ნენა, შენსავით მოცლილი ნახე, წაი, ნაწილი მიაკითხე, ნამდვილი მოსიღერე იგია, მთელი ცხოვრება სიმღერაში აქვს გატარებული, ერთხელ არ შეუვლია ხელი თოხზეო...“ ბიჭილა, რომლისგანაც ავტორმა ის სიტყვები მოიხილა, არც იფიქრებდა, რომ მისი პირით თავად შეიძარცვებოდა ღალატება, ქეშნარტება ხელოვნებაზე, როგორც განსაკუთრებულ მოვლენაზე, რომლის ნარმოშობა და „კვლევანარმოშობა“ და შენარჩუნება საუკუნეების სიღიდ ადამიანის და, ალბათ, მხოლოდ ადამიანის ერთ, ზოგადოებრივად არცთუ მისაღებ თვისებაზეა დამოკიდებული. ეს მოცლილობა, რაზეც რენესანსელი იტალიელები

ამბობდნენ *la dolce far niente* ანუ არაფრის კეთების სიტყმოვნით, ერთ-ერთ ადამიანურ ღირსებად მიაჩნდათ.

„შენსავე მოცლილია“ - არ ვიცით, ეს სიტყვები ბოლომდე საყვედურით თუ თუ შეაკოვმანო, მაგრამ ამ სიტყვას „მოცალეობა“ცნო“ ნივთი. მოცალეობა კულტურის საფუძველია, როგორც გერმანელი ფილოსოფოსის მიხედვით (Josef Pieper, *Muss und Kunst*, „მეცადონა და ხელოვნება“). შეიძლება ვინმეს სჯეროდეს ძველ სკოლაში ხშირად ხმენილი, რომ შრომამ შექმნა ადამიანი, მაგრამ ადამიანის მთავარი განწყობილება, რითაც იგი ღვთისმადობას ატარებს, შემოქმედების უნარი, შრომის შედეგია? *Homo creator*, შესაძლოა, უფრო ზედმეტად, *homo ludens* „კაცი მოთამაშე“. ეს დიდი სიტყვა-კონცეფტები „მოცალეობა“ თავიანთი ზეგავლენით მნიშვნელობით ქართველმა ადამიანმა პირველად „ვეფხისტყაოსნიდან“ გაიგო. მოცალეობა იქ მიჯნურობის აუცილებელ პირობად არაა ხსენებული, მაგრამ რამ გამოიწვია მიჯნურობა შემოქმედებისგან? ეს ორივე ნიჭი ყოველთვის განუყოფელია, მაგრამ განსხვავებულია განთავისუფლებას მოითხოვს. მოცალეობა კი თანამედროვეს განაჩენი მხატვარს სასანხეგრეს მიჯნური არ არის, ამიტომ, რომლის სადარი არსება, როგორც სატარო, მისთვის ამ ქვეყნად არსად იმ ჭაბუკურ ასაკში არ იშვებოდა? ის ერთადერთი და უნიკალური. შემოქმედო ამ სიმღერამ. შემიყვარდა (შერა იგი), როგორც ფეხშიშველი, წვეტიანადანული სოფელთა გოგო მოცალეობის სიტყვებისა. სასანხეგრეს მხოლოდ სიმღერა არ იყო ჩემთვის, არანაღ მანგებში ჩადილული საოცნებო ქვეყანა...“ ზედმეტად აუტორი, ვისაც შეუძლია ამ სიტყვების დანერგა... „ამ სიმღერაში ყველაფერი ერთადდა თავმოყრილი“, როგორც სიყვარულია საგანში, დაქვნი ჩემ.

„ნაწილი, ნაწილი“, - ფიქვი მე გულში და ეს აახელი სიმღერასავით ჩამქნა“. მხოლოდ ეს სახელი რად ღირს! ამ არაფერ გაერყინებულ სახელს რუნესანსა ქოლგა მოაქვს. არსებობდა ქვეყანაზე, მღეროდა, ბოლოს უძეილიდო მოაქვსებული შამგებ დიდიდო. ნაწილი სოკრატეს დიდიდისავეთ მოყვლინა მომავალ მხატვარს, რომელსაც სიმღერა მხატვრობაზე ნაკლებ საქმედ არ მიჰქნდა: „ახალიან მიყვარს, მაგრამ არავენი მყავს, რამე რომ ამისანასო“. ნაწილი-ლოტიზა კი სხვაგვარად დიქტირებდა, მის პასუხს შეუძლო დაეფრთხო მხატვარი, ხელს აეღებინა თავის სიყვარულზე. „ქემისის, ბიძიკო, არიკას არ უსწავლენია სიმღერა. ორი ცაცია მღეროდა მარაზე, დამისახეს, მივედი, თქვი ბანო. ვთქვი ბანი“! შემოქმედებულნი ვრეა, ნაწილი სიმღერის შუაგულში რომ არ ყოფილიყო, ხანს ვერ იტყვიად, მაგრამ ბაბის გარეშე როგორ მოაღება შუაგულში? აი, სად მართია შემოქმედების ათავსოლა. ამავე შუაგულიდან ქმნია ნაწილი გურული სიმღერია ნარმოების მითოსურ იგავს თუ იგავურ მითოსს (რაც ერთი და იგივეა). ღირს, თვითადი ბოლომდე მოიცვანოთ ეს ნაუბარი, როგორც მრავალხმიანობის ნარმოების იგავური ხედვის, ივე მშობლიური დიპლექტით ზომიერად გაზავებული მხატვრული ნეტყვულების ნიმუში:

„ა, ზომია ავერ ბრონეული? ხომ ზომიანი და შამეი და იგალობა. მარა შენ გულს გაკლავ, ცოცხალი იგალობაო [...] ახლა მარმოიდგინე შენ, ეთამ დაბრუნდა შამეი, დაესკუდა ავერ მის ადგილზე და გალობს. მერე მოფრინდა წაბრთვი და დინყო იმანაც გალობს. შამეს მისი საგალობელი აქვს და მისი ხმა. წაბრთვიც ასეა, სულ სხვას გალობს, თუ გაგვიგონია და დავერდებინარა, და მოვეცეცე თავის საგალობელს. გალობა აი ორი ჩიტი და არიან. მოფრინდა მესამე, გაიდონა! ზამოვდა მაგინის გვერდში და დაინყო იმანაც სტყენა. ავე მის ხმაზე მღერის და მისი ხმაი და საგალობელი სულ არ გავს ამ ორი ჩიტის არც მას და არც გალობას. მარა შეხედეს მგალობელმა ჩიტებმა ერთმანეთს, მოუწონეს გალობა, მერე თქვეს, მოთ შევწყნოთ ერთმანეთს ხმაო! მარა ძნელია აი ამბავი. იმიტომ, რომ სხვადასხვა საგალობელს მღერის სამივე. შენ წარმოიდგინე, რომ კი მღერის სხვადასხვას, მარა მოხდა იმეფერი ამბავი, რომ შამემა პანა დაავიანა ხმაი. პანა წაბრთვი, პანა გაიდონა გადასანო ყველას, მარა მისხედნენ, თუ ერთიმეორეა დროს შეგვების ხმაი, გამოდის სიმღერა. ამას რომ შამე ვხედნენ, მაგინს, ბიძიკ, შენზე ხადენი მდია კი არ აქვენ და ახლა სამივე ერთად სიმღერისთვის იწუხებენ თავს, უწუხებენ ერთმანეთს ხმებს და გადიანნა ერთმანეთში ხმები, დაეცესა ხმაი-ლერას, შეიქმნა სიმღერა! არ იტყვიად გლავა სიმღერა, რას იტყვი შენ? ჩვენებული სიმღერაც ასეა აწყობილი. ხმაი და ხელოვნება!“

აი, მოცალეობის მიზანი და შედეგი! ვისა აქვს აბსოლუტური მოცალეობა, თუ არა ცის ფრთხილებს, აბსოლუტურად, ჩიტები, რომლებზეც ნათქვამია: „მოხედეთ მფრინველი ცისათა, რამეთუ არა ათესვენ, არცე მკიან, არცე შეიკრებენ საუხვესა...“ (შათ. 26). რა არის ამ ნაუბარში ავტორის „ფანტაზიზმი“ და რა ნაწილი სიმღერაზე? ყველა შემთხვევაში ამ ნაუბარის სახით გვაქვს მრავალხმიანობის წარმოშობის მითოსი, რომელიც გვახსენებს სხვა იგავს, უკვე მირმინდად ავტორისეულს, მბრძოლი მინდებულზე, ერთმანეთს რომ შეხედნენ საბოლოოდ და საყვარულით გადაეხვივნენ ერთმანეთს, „ახლა კი ჩემი ხმები გაეცნოთ ერთმანეთსო“ (ანბნა ამ მინდებულზე).

ამ არავითარ ამოწურება ნაწილი-ლოტიზის სიმღერაზე. რაც ზემოთ იტყვა ხელოვნების სხვადასხვა დარგთა საკუთარივე ნიშნის თაობაზე, რომ მათი აღრევა და ურთიერთმანაცვლება, სულდობილი, უგვიმოვნობის ნიშანია, ნაწილითვის თავისთავად ცხადი ქმნა-მარტყება.

„სამივეს ნმები ასე ასე ქონდათ დამანაწილებული, რომისილს წაბრთვი ჩილი. კრამსტული გაიდონა. ხანს შამე შამე, სულ არ ქირადებოდა შენი სიტყვები [...] ნემისი ყუნწი რომელია გაძერება, სიტყვით დამძიმებული ხმაი თუ მინდა ხმაი. კრამსტული რად უნდა აიტყვას. სიტყვები რომ საჭირო იყოს, შენ მოასწრებდი შამეს? [...] - ხასანბეგურამაც ხომალა სიტყვები? - უაიტყვოდ არ იმღერებ? ჩვეცალ სიტყვები. შოთადან ამო-

ჯონ ბენვილი

დასასრული დასაწყისისას

რაინერ სტახის „კაფკა: ადრეული წლები“

ინგლისურიდან თარგმნა თამარ ლომიძემ

რაინერ სტახს უჩვეულო ეპიგრაფების ხმარებაა აჩვენება. მისი წიგნის - „კაფკა: ადრეული წლები“ - ცალკეულ თავებს წინ უძღვის აფორისტული ფრაზები, რომელთა ნაწილი დასახელებული არაა. მაგალითად, პირველი წაწილია ეპიგრაფი (ციტატა 1980-იანი წლების ამერიკელი როკ-ჯგუფის, „დევეს“ სიმღერის ტექსტიდან: „გაონაო, ყველაფერი უკვე იცით? / ასე არაა. ახლა კიდევ უფრო მეტს შეიტყობო“. ამ ფრაზით სტახი მიგვიჩვენებს, რომ სამტომუელის (რომლის მეორე და მესამე ტომები უკვე გამოქვეყნებულია), პირველი ტომიდან ძველტომი კაფკას ბიოგრაფიის ახალ დეტალებს. სწორედ ამ ტომით მთავრდება თანამედროვე (და, შესაძლოა, ყველა დროის) ერთ-ერთი ყველაზე ვრცელი ლიტერატურული ბიოგრაფია.

მიუხედავად, რომლის გამოც პირველი ტომი გამოცემა დაგვიანდა, განმარტებულია ამ სამტომუელის შესანიშნავი მთარგმნელის, შელი ფრინგის ნიშანტყმა:

„ტომების პუბლიკაციის თანმიმდევრობა, რომელიც, ერთი შეხედვით, შეუსაბამოა - კაფკას სამყაროსათვის შეუსაბამო და აბაურდული - განაპირობა იმან, რომ ისრაელის სასამართლომ წლების განმავლობაში ვერ გადაწყვიტა მასს ბრალთა ლიტერატურული არქივის შედი. ამ წინის განმავლობაში მკვლევართათვის მიუღწეადელი იყო მასალები, რომელთა დიდი ნაწილი

უშუალოდ მიემართებოდა კაფკას ადრეული ლიტერატურული მოღვაწეობის პერიოდს“.

გასული წლის აგვისტოში, ისრაელის უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებით, ბროდის არქივი იერუსალიმის ეროვნულ ბიბლიოთეკას გადაეცა. ფრინგის თქმით, სტახს „სამუშაოება მიეცა, გაცნობოდა ბროდის დღიურების სამ ტომს, რომლებიც მოიცავს 1909 - 1911 წლებს“. რა თქმა უნდა, სტახსა ფართოდ გამოიყენა დღიურები, - იმდენად ფართოდ, რომ წიგნი შეიძლება მაქს ბროდისა და ფრანც კაფკას ერთობლივ ბიოგრაფიად მივიჩნიოთ.

ამასთან, ზოგიერთი რამ გოცუებას იწვევს. სტახის წიგნი გერმანულ ენაზე თავდაპირველად 2013 წელს გამოქვეყნდა. საკითხავია, როგორ შეძლო მან ესოდენ მნიშვნელოვანი მასალები მოპოვება ბროდის არქივიდან, თუ გავითვალისწინებთ, რომ სასამართლომ მხოლოდ 2016 წელს მიიღო გადაწყვეტილება არქივიდან დაკავშირებით? შესაძლოა, სტახი მომავალი გამოცემის დანართში განმარტავს, როგორ მოიპოვა საჭირო მასალები. მთელი ეს ისტორია ჰერინგისის „ასპერინის წერილებს“ წააგავს. ვინმედოვებ, სტახს არააოდეს ეტყვიან, საზიზღარო მჯღანდლოო, ისე, როგორც ჯეიმის ნანარმოვება ლიბლო მთხრობელა მოქცნენ.

ფრინის შემთხვევით, ბროდის არქივის „საგას“ კაფუ-კასელი ამჟამად საერთო არაფერი აქვს; მართალია, კაფას შემოქმედებაში შემთხვევითობებს ასევე ბოლო უჭირავს, მაგრამ მის ცხოვრებაში თავს იჩენს იაფი აპაქტები, რომლებსაც შემთხვევითობას ეწოდებოდა. მაგალითად, განა გასაკვირი არაა, რომ იმ მწერლის გვარად, რომლის სახელიც ნაწარმოების პროტაგონისტები ან მარატორები ცხოველებში არიან - ან, უმირევებს ყოვლისა, გვანახებდნენ „მეტე-მორდოზა“ - როგორც მანს, ფრინველის სახელწოდებისგან მომდინარეობს: ჩეხური სიტყვა „კაეკა“ გვას ნიშნავს. გარდა ამისა, კაფას დღის გვარი, ლევი, სტახის თემში, „ოდესღაც აღნიშნავდა ბორჯას - ჩრდილოეთის ქარის ღვთაებას, როგორც, მოგვიანებით, ზორენსია“¹. სანტერესია, იცნობდა თუ არა დიდებულმა არგენტინელმა მეცნიერმა თავის ჩვენ ნაწარმოებში ამ შორეული კავშირის შესახებ. კაფას სამყაროში ხომ გველაფერი უწყევლოა.

კაფას ცხოვრების შესახებ თხრობას ატახი იწყებს ერთგვარი მტკვარითა და მოკონებით ერთი დღის, კერძოდ კი, 1883 წლის 3 ივლისის წესახებ. „ზაფხულის ამ შუაში, საბამიოვო დღეს ივლი პრადის გინო ქუჩებში მსხუდრ ნიაგი დაჟერდა“, როგორც - ოცო წლის წინ - სტახმა პრეცედენტ დააპირა ამ ბოგ-რაფიან დანერგ, მან მიზნად დაისახა კაფას სულიერი პორტრეტის დახატვა. ამ მიზნის გასახორციელებლად სტახს მეთხველი გადაჰყავს (მეტელებისაგან) კაფას სამყაროში და ეპოქაში. აი, როგორ აღწერს ის კაფას დაბადების დღესი და დავიძღვრება:

„ეს იყო სამშაბათი. სამშაბათობით კი მოედნებზე სახედრო ორკესტრების კონცერტები მძაფრებოდა ბოლოდ. ნამუშავედღის ოთხ დათრე შოფინითა უნდა აზოჩოლდნენ ტურნატები, სტუდენტები და პენსიონერები, რომლებიც ბაღში ლუდს შეეცვლიდნენ. მაგრამ საშუალო დღე ჯერ კიდევ არ დამთავრებულიყო. ამიტომ ბელოახნას და ნოქერას რამდენიმე საათი კიდევ უნდა დავცადოთ, რათა მზის ჩასვლის შემდეგ ნო-ზეითის რაგება მჭერებობდნენ“.

ასე შეიძლება დაწყებულიყო თომას მანის ან რობერტ მუხომის რომელიმე რომანი. მაგრამ სტახი არანაკლებ შთამბეჭდავად მოგვითხრობს კაფას შე-სახებ. მისი სამტომეული ისეთივე დამახალცილე ინტერესით იკითხება, როგორც ნებისმიერი რეალური რომანი.

„ბოგრაფია ნებისმიერი მწერლისა, რომელიც შე-ბეითი დღედაქალაქში დაბადდა და გაიზარდა, - მერს ატახი; - გაუდებარი იქნება ამ ქალაქისა და მისი შემო-გარენის ისტორიაში გარკვევის გარეშე“. ამიტომ ის აღწერს პრადის ისტორიას, და, მანერადგინეთ, თეთრ მთასთან (პრადის ნახევარზე) გამართულ ბრძოლა-საც კი (1620 წლის ნოემბერში), როდესაც პროტე-სტანტი წყენიან ჯარებში კათოლიკე მამულარების არ-მისა დაბრუნდა. ბრძოლა - რომელიც ახალგაზრდა რეხე დეკარტი მონაწილეობდა - ორ საათზე მეტადანს არ გაგრძელბოდა. მამულარეთა გამარჯვებას აღტა-ცებით ჰქვდა მთელი კათოლიკური ევროპა. ამის შემ-დეგ დაიწყო პერიოდი, რომელსაც ჩვენები „ბნელა“ უწოდებდნენ და რომელიც სამი საუკუნის განმავლობა-ში გაგრძელდა.

შომდგენი წელს ივდაშვიდი მცამბოზე პროტეს-ტანტად, მათ შორის - პრადის უნივერსიტეტის რექტორი იან ესენიუმი - მამულარეთა უღმინობისა და დემო-სტრატორების მიზნით ატარე მესტოა მიუდაწნე სიკვდი-ლით დააჯიკა. პრადელეებს აბლაც ვერ დაუწიებოდათ

თეთრი მთის ტრანგედა; ატახის თქმით, „ამ ქალაქის ზოგიერთ ადგილად მარსული და ანგო, სიკვდილი და სიკვდილზე მჭიდროდაა გადაჯავებული ერთმანეთთან და ყველსიველი აზრდობდა თავზარს აცემის პრე-ლელებს“.

კაფა დაიბადა 1883 წელს, როდესაც მამულარ-გება ძალაუფლება ჯერ კიდევ ხელთ ეყრათ. აფი პრადის მატრაც კი ოდინდელი დამცირებისა და ახ-ლანდელი თვითგმაცხოვრება ნაზაით იყო გამსჭვალ-ლული. კაფას დამოკიდებულება მამულარეთი ელა-ქისადმი ამბოვალენტური გახლდათ. ის ყოველთვის ნუნუნებდა იმის გამო, რომ იძულებული იყო, ამ ქა-ლაქში ცხოვრობა. მაგრამ სხვათა ცხოვრება არ იყუ-ლიო. „პრადა არაად გამიგებს, - ამბობდა ის, - მას ბას-რი ბრძალვები აქვს“. ავტორის უღლის ქვეშ ნიჟი ჩვენები თავს მსხვერპლად მიიჩნევენ, მაგრამ კაფ-კას უწყაყოვლობისთვის დამატებითი საბაზის მქონდა - ის ცენტრალურგრობელი გზარელი იყო, თუმცა კი ებრაელებთან სულიერი და ფიზიკურ ნათესაობას არ გმნობდა. იმის მშობლების თანაბრები პრადელეში არ იყენენ; მწერლის მამა, პერმან კაფა, დაიბადა სამ-ხრეთ ჩეხეთში, სტრაკონიცის მაღალეულ სოფელში, ხოლო დედის ნინამარას რამდენიმე თარიღ ცხოვრობ-და პოდერბადში - ელაზეუ გახლავებული ქალაქი. „ვევება ციხისმაცარის წრდილობი“; იანის ელცენტრალ-ელი და ლეპროსისიკენ მდგრადი ბენციონები იყენენ, - აღნიშნავს სტახი.

პერმან კაფა და იულია ლევი 1882 წელს დაქორ-ნინდნენ. მომდევნო ზაფხულს დაიბადა მათი ვაჟი, ფრანცი. ფრანც კაფას ფოტოსურათებზე დეკორა-ციისა - საოცარია, რამდენი ფოტოსურათი გადაიღო ამ უკიდურეად მოკრძალებულმა და თავმდაბალ-ადამიანმა - გვაკვირვებს მწერლის გარეგნული გან-სხვავება მისი მშობლებისგან. პერმან კაფა ტანსუ-ლი, პეტყელთა, ფარინათიანი და მსხვილიკერე კაცი იყო - ნამდვილი პოეტი, მეტყვეს ბიესიდან ფრ-დოს მოლოდინში, ხოლო თულის გარეგნობაში ყუ-რადელესი იყო მასზე გრძელი ნიკაპი. როგორ გაუმჩნა ამ ცოლ-ქმარი ეთაღეფე დახუცული გარე-ნობის მქონე, მაღალი და განმდარი (თითქმის სიფრი-თაბა) ვაქიშვილი? ისეთი შთაბეჭდილება გვრჩება, თითქმის მან თვითონ შეეცნა თავისი თავი. ნარმოლ-განელია, რომ ვიმე შეიძლება მგვანებოდა ფრანც კაფას - და, (თუკი ფოტოსურათის საიმედო მტე-ცემულებნად მივიჩნივთ) მია არ ჰგავდა არც ერთი და (საინდობ). ზოგადად ფოტოაურათები კი კაფა სა-კუთარ თავსაც არ ჰგავს.

სტახი ღრმა თანგარძნობითა და სიყვარულით აღ-წერს ფრანცის ბავშვობას. კაფას მშობლებს მქონ-დათ საგალამტერეო მაღალი პრადის ცენტრში. აფ-რეაული და ცვალებადი ბასითის მქონე პერმანი ნი-რად ურისილდობდა და უფერიად ბეჭდებოდა. აფ-სანიშნავია ისიც, რომ ფრანცის დაბადების შემდეგ იულია კაფას ეცოდა კიდევ ორი ვაჟი, რომელთაც დედამს არ უცოცხლათ: თხოუთები თავის გვირგ-ნითელაით დაეცადა და გარდაიცვალა, ხოლო მარ-რახმა მხოლოდ ეტეხი თვე იცოცხლა, შემდეგ კი წე-ნინგატისგან დაიღუპა.

ყოველივე ამის გამო ცოლ-ქმარი არა მარტო გა-ნუწევდებოდნენ კინალბობას, არამედ ფრეებით სილ-დებოდა კიდევ ერთმანეთს, ეს კი პატარა ფრანცს უნერგავდა ღრმა უმდილობისა როგორც ადამიანთა ურთიერთობების, ისე, ზოგადად, სამყაროს მიმართ.

რომელშიც ნებისმიერი ახლოებული ან აცხადებული ადამიანი შეიძლება ნაპირად და სამუდამოდ გაქრას-
ლო.

ისეთი მგრძნობიარე ადამიანისთვის, როგორიც კაცია იყო (ყოველ შემთხვევაში, ის ასეთად წარმოგვიდგენს თავს, თუმცა, სავსებით შესაძლებელია, ბოლომდე არ ვენდოთ მწერლის აღსარებებს) - ესკაბიზმი თავდაცვის ერთადერთი და სრულიად ბუნებრივი ხერხი გახლდათ. „თუკი ვირწმუნებთ კაცკაყულ მიოლოგიას, - წერს სტახი, - ის ცხოვრებას გაეცა და ლიტერატურას შეაფარა თავი“, მონივრულობის ასაკში კი იმასაც აცხადებდა, ლიტერატურა გარდა სხვა არაფერი. ამასთან, სტახი გარკვეულ უფრო საინტერესო შესაძლებლობას და კითხულობს, „ესენი, ლიტერატურა ნისთვის ერთადერთი შესაძლო თავშესაფარი იყო?“ მაგრამ კაცკას ემოციური და ნემოქმედებითი არსი ფიქციოლოგიური ნაღიზისას სიფრთხილი უნდა გამოვიჩინოთ, რადგან თვით მწერალი სკეპტიკურად ეკიდებოდა ფრიდრიხულ ფიქციონალიზს: „ჩემი აზრით, ფიქციონალიზის თერაპევტული ნაწილი სრულიად მცდარია“, ამბობდა ია. აქ უნდა გავიხსენოთ აფორიზმები, რომლებშიც კაცკა მისთვის უჩვეულო მგზნებარებით აცხადებდა: „ძირა ჯოგელგვარი ფიქციოლოგია!“

ბუნებრივია, პირველი ტომია უნეტესი ნაწილი ეძღვნება კაცკას ფორმალურ განათლებას. ხელოვანის მოწაფეობის წლები იმეიტად იწვევს პოეტურათა ინტერესს და სტახის სამტიოფული გამოჩაგლისი რილი. შესაძლოა, ამის მიზეზია ის, რომ ხელოვანის განათლება ნაწილია თვითმართვადი პროცესისა, რომელიც უმეტესწილად არ აიხატება გამოცდების შედეგში. მე-7 თავი, რომლიც სათაურია: „კაცკა, ფრანკ: სანიშუმო მოსაველი“, ყველაზე უფრო უფერულია. კაცკა განუწყვეტელი და ხარბად კითხულობდა - სწორედ კითხვის შემეგობით ეუფლებიან მწერლები ლიტერატურული შემოქმედების საიდუმლოებებს - და თირმტი თუ ემტერ ნლის ასაკი გადამავიჭა, მწერალი გამბდარიყო.

სტახი თვით, კაცკას „პირველივე ლიტერატურული თხზულებების მოთვარი დაშხაიათებელი თვისება გულგრალობა“. მწერალი წვიდა: „მოელი დღეების განმავლობაში მანუებდა ჩემი გულგრაობი და მოკიდებულება იმის მიმართ, რის შესახებაც ვწერდი“. გაუგებარია, რატომ აკვირებს ეს პოეტარას; უმირველესი და ურთულესი ამოცანა, რომელიც უნდა გადაჭრა მწერალმა, ყაა ახალგაზრდული მგზნებარების აღაგება. კაცკა იმტომად დიდა, რომ იმთავითვე მნიშვნელოვნად გაემიჯნა თავის შემოქმედებას. ბესანიშნავი მოთხრობა „განაჩენა“, რომელიც 1912 წელს ერთ დამეში დაწერა და რომელსაც თავის პირველ დასრულებულ ნაწარმებად მიიჩნევდა, „ნულოვანი ხარისხით“ გამოირჩევა (თუკი როდინ ბარტის ტერმინს გამოვიყენებთ) და დანერგული არაფერულგებრივად მყარი და ობიექტური კილოთი, მიუხედავად ნაწარმების ავტობიოგრაფიული თემისა - მასში ვაიოცხილი დანერგულები და დაჯამილია მამის მიერ. და ეს განხორციელდა, წერა თვით ავტორი, „ახელისა და სულის არული ღიაობის“ გზით. მართალია, კაცკა ყოველთვის ასახავდა საკუთარ განცდებსა და აზრებს, მაგრამ არასოდეს შეიძლება ილუზია, რომ უშუალოდ გამოსახავდა საკუთარ თავს. ერთხელ ისიც კი თევა, ბელოვანი ისაა, ვისაც აათქმელი არაფერი აქვსო. „კაცკა ყოველთვის ნიონწევდა, რომ ერთადერთი ფაქტული რამ იყო სერია პროცესი, - მენიშავს სტახი, - მაგრამ არა - წერის შედეგი, რომელსაც ახლავს ხოლმე ბუნდოვანი წარმოდგენა შემოქმედებითი მთავრების შესახებ“.

1920 წელს კაცკა თავის დღიურში წერდა იმ მომენტის შესახებ, როდესაც განიცადა შემდარტი მთავრება და შემოქმედებითი მგზნებარება. ერთხელ, „მრავალი წლის წინ“, ის იჯდა ლაურენსბერგის ფერდობზე - შრადის ცენტრში განლაგებული ბორცვის ფერდობზე, რომელიც ნანსენებია მია „ერთი ბრძოლის აღმერამი“, და ფიქრობდა იმ სურვილებზე, რომელთა ახდენაზეც ოცნებობდა.

უმთავრესი ახ გველზე სანუკვარი სურვილი მდგო-

მარეობდა იმაში, რომ მიეღწია იმგვარი მსოფლალ-ქისთვის (და, რა თქმა უნდა, სხვებიც დაერწმუნებინა ამაში), როდესაც ცხოვრება შეინარჩუნებდა თავის ბუ-ნებრივ მრავალფეროვნებას, მაგრამ იმავე დროს გა-ნიცდებოდა, როგორც არაბი, როგორც სიზმარი, რო-გორც ნელი სიოს ქროლა.

ეს ალიარება გვაგონებს იმ მომენტს ბექეტის „კრე-პის უკანასკნელ ლეგში“, როდესაც კრეპი ხვდება, რომ თავის შემოქმედებაში, შეუქიან ერთად, სიბელე უნდა შეეტანა, - და ეს შესანიშნავად გამოხატა სტახ-მა: „ყოფიერებისა და არარას გაერთიანებამ ერთსა და იმავე წამს და ერთსა და იმავე საფარში ან ერთსა და იმავე წინადადებაში გააოგნა კაფკა. მან ეს სინთეზი უზენაესი სისრულის გამოვლინებად მიიჩნია, რომლის გამოც ღირს ცხოვრება. და ღირს შემოქმედებითი მუ-შაობა.

„ადრეულ წლებში“ კაფკას მოწაფეობისა და სტუ-დენტობის წლებიან შესახებ საუბრის შემდეგ კხედავთ მას, როგორც „სადაზღვევო კომპანიის მოხელის მრის-ხანე თანამშემს“. კაფკას სწულდა თავისი სამსახუ-რი, მაგრამ ისე ეძლეოდა თავის მაგიდას, თით-ქოს ეს შედგენას ტივი იყო. სამსახურში კოველთესი საბინო იმედგაცრუებას განიცდიდა, მაგრამ იქაც კი აწინედა თავისი მდგომარეობის კომიკურ მხარეს:

„იშვინა საქმე მექეს! ... ადამიანები ხარამოებიდან ისე ცვივან, თითქოს მოერალები იყვნენ, და სწე-დასხვავებამ მექანიზმებზე ეცემა; მათ საფრთხეს უქმნიან ხის არამყარი კოჭები, ფხვიერი მინაწილები, მოლოპული საფეხურები; ყველაფერი, რის აწევაც სურთ, ხელიდან უფარდებათ, ბოლო როდესაც რაიმეს ჩამოტანას ლაპობენ, თითონც ეცემათ ძირს. როდე-საც მასხენდება ფაფურის ფაბრიკებში მომუშავე გო-ვონები, რომლებიც განუწყვეტელი ეცემათ კიბეები-დან და უამრავ ჭურჭელს ამსივრევენ, მყისვე თავი მტკიცდება ხოლმე“.

კაფკას ურთიერთობით მის მეგობართან, მწერალ მასტ ბროდსკიმ, არაერთი ავტორი დაინტერესებულა. 1930-იანი წლების ბოლოს ვალტერ ბენიამინმა გაა-რიტიკა კაფკას ბროდსკის ბიოგრაფია, განსაკუთ-რებით კი - ბროდსკის მიერ კაფკას შემოქმედების მცდა-რი (ბენიამინის აზრით) რელიგიური ინტერპრეტაცია. კაფკას დამოკიდებულებას გულთხილად, მაგრამ, არ-სებითად, საშუალო ნიჭის მქონე ბროდსკის მიმართ სტა-ნი მიიჩნევს უფრო ძლიერ და, შესაძლოა, ცხოვრებისა და ყოფიერების შესახებ უფრო მარტივი ნარმოდევე-ნის მქონე ადამიანთან დაახლოებისაკენ ზემოქმედ-ს, რომელთა ბოროტი (ცხოვრებისეულ ძალაზე) მე-ქედლო ზიარებოდა, ისე, რომ არ დაქვემდებარებოდა მათ.

კაფკა ფიქრობდა, რომ მას შეეძლო ცხოვრება მარ-ტოლოდენ სხვა ადამიანების ცხოვრებით, განურჩე-ვად იმისა, ეს ბროდი იქნებოდა თუ ნებისმიერი სხვა პიროვნება. მაგრამ მხელად ნარმოდისაგანა უფრო განსხვავებული ადამიანები. ბროდი, რომელიც კაფ-კაზე ერთი წლით უმცროსი გახლდათ, საშუალო კლა-სის ებრაელთა წრეს მიეკუთვნებოდა - მამამისი ზოდ-ლესელი ბანკირი იყო. აქედან გამომდინარე, ბროდს უწინდებოდა წეროლი მოგვარის შეილის, კაფკას გან-ედების გაზიარება. ის იმასაც კი ცდილობდა, რომ გა-ცხადებოდა ფრანკის „მცდარი“ ნარმოდევენი იმის შესახებ, რომ ჰერმან კაფკა თრგუნავდა შეილის თა-ვისუფად ნებას. „შვენი კარგად გიცით, რით დამთავ-

რდა ეს მცდელობა“, - გესვლინადა ბროდს.

კაფკასადმი ბროდის დამოკიდებულებაში საცუ-რისადაც ვლინდება: სტახის მნიშვნელობა, ბროდი „სა-კუთარი მიზნების მისაღწევად ათასგვარ წერს მ-მართადაც. საქმე იქამდე მივიდა, რომ მან კაფკას დლო-ურებში ცვალელები კი შეტანა“. სტახი ცდილობს, მიუკერძოებელი იყოს და დათრგუნოს თავისი ანტ-პათია ბროდის მიმართ - უსამართლობა იქნებოდა ამის მიზეზად მივიჩნიოთ სტახის გაღიზიანება იმს გამო, რომ მისთვის დიდი ხნის განმავლობაში მოწ-ვლოვლი იყო ბროდის არეივი. ის იალზე ობიექტუ-რია, და აკვირვებს არა ის, რომ გენიალური კაფკა მუ-წნარებულურად ეკიდებოდა უნიჭო ბროდს, არამედ ის, თუ როგორ უძლებდა თვით ბროდი კაფკა უწყვეტ სულიერი მღელვარებას მისი შემოქმედების, ჯანმრთე-ლობის, სატრიალო გატაცებების გამო. ბროდს და ბოლოს, ჩვენი ხომ სწორედ ბროდს უნდა უშვადო-დეთ კაფკას თხზულებების გადარჩენას, რადგან მან არ შეასრულა კაფკას თხოვნა - დაეწერა მისი ნაწარმ-ებები მისივე სიკვდილის შემდეგ. შთილება გასაბო-ლო ბროდს, რომ მან დაისაკუთრა კაფკას არქივი და შეეცადა გაეყვანებინა ზოგიერთი ფაქტი. სასაბო-როდ, ბროდმა შთამომავლობას დაუტოვა ფასადუფ-ბელი ინტერაქტორული განაძი.

უიჭველია, რომ კაფკას უყვარდა ბროდი, სტახე კომიკურად და მიმოხედვად მოგვითხრობს შეუბ-ლების შესახებ, რომელიც ბროდმა და კაფკამ 1911 წელს ერთად გაატარეს:

„ვიჩქარიო, - თქვა კაფკამ, როდესაც ისინი სს-ტუმბოში შევიდნენ, - პირიქამდე მწაფარობას ხუთი დღე სჭირდება. პირი დაეიბანით, მოგწესრიგდეთ და გზას გაუფადგეთ“.

ბროდი თავის ოთახში შევარდა, ბარგი ჩაალა და რამდენიმე წუთში დაბრუნდა. მისმა მეგობარმა კი, ბროდი, „ბარგი ჩემოდნიდან ამოალა და ოთახი-დან არ გასულა, სანამ ყველაფერს თავისი ადგილი არ მიუქნია“, შემდეგ კი ჰკითხა ბროდს, რით ხარ უმცაო-ფილორი.

საფრანგეთისკენ მიმავალმა მეგობრებმა რამდ-ენიმე დღე დამყვეს ლავო-მავორეს ნაპირებზე და ცურ-ვით გული იჯერეს. იმდენად დაღლილები იყვნენ სიცო-სა და მგზავრობისგან, რომ „ხელისუფლებადანეულ-დებანს იდგნენ წყალში“, წერს სტახი, შემდეგ კი დას-ძნეს: „და საკამად უჩვეულოდ გამოიყურებოდნენ გან-სხვავებული სიმაღლის გამო“.

სტახმა მოიფიქრა მარველი ტომის შესანიშნავი ფინალი, რომლითაც მთავრობა, ავტორი, კაფკას სამტომიანი ბიოგრაფია. ეს ფინალი თითქმის მოვა-ტისეული სილამითა და სილამაზით გვაოცებს. აქ აღ-წერილია სანატორიუმი ციურების ტბის მახლობლად, სადაც კაფკა ისვენებდა პარიზში ბროდთან ერთად ფათურაქებიანი მოგზაურობის შემდგომ. ბოლო ორი გვერდი იმდენად ნარმეტკი, იმდენად მომზიხებელია, რომ ვრცელ პარაფრაზირებას ვერ შევძლებთ - ამა-დ დიარღვევა კომიზისი, სედიისა და აბსურდის (რო-მლებითაც კაფკას შემოქმედება ისევე გასწავლო, როგორც პრეკსი განწყობილებითა და მომით საყა-როს წინაშე) უფუფიესი ბალანსი. ამ უძლედი მწე-რის ბიოგრაფიის უკეთ დასრულება ნარმოუდგე-ლია.

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

ჩა პეიქაბა ყოფილიყო თქვენი ჩაქაბა

იწ/153

ტელ: 577 747-719

ელ-ფოსტა: info@arilimag.ge

